

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

**Κ.Α.Λ.Ο.
ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΩΝ 2019-2020**

ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΩΝ 2019-2020

Οκτώβριος 2020

Έντυπη έκδοση 2020:

ISSN: 2585-2876

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Γενική Γραμματεία Εργασίας

Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας 2020

Χαιρετισμός του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κ. Ιωάννη Βρούτση	3
Πρόλογος από τη Γενική Γραμματέα Εργασίας κ. Άννα Στρατινάκη	5
Ευχαριστήρια.....	7
Επιτελική Σύνοψη.....	8
Executive Summary	10
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Παρακολούθηση και αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου για την Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα: ..	12
1.1 Κ.ΑΛ.Ο.: Θεσμικά ζητήματα.....	12
1.2 Εφαρμογή του ηλεκτρονικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. (πλατφόρμα e-kafo).....	12
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση στην Κ.ΑΛ.Ο.....	17
2.1 Συνεργασία με Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας	17
2.2 Δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης για την Κ.ΑΛ.Ο.	17
2.3 Συμμετοχή σε συναντήσεις – θεματικά εργαστήρια - συνέδρια	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Δικτύωση, Συνεργασία και Ενημέρωση	22
3.1 Η 2η Ετήσια Έκθεση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας: Κ.ΑΛ.Ο. ATHENS EXPO 2018	22
3.2 Κέντρα Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο.....	23
3.2.1 Έναρξη της λειτουργίας των Κέντρων Στήριξης των φορέων Κ.ΑΛ.Ο.	23
3.2.2 Εκπαίδευση και κατάρτιση των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., οι οποίοι λειτουργούν ως Κέντρα Στήριξης των φορέων του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο.	26
3.2.3 Ανατροφοδότηση από τα Κέντρα Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.	26
3.3 Πιλοτικό πρόγραμμα δημιουργίας δύο συνεργατικών επιχειρήσεων του πρωτογενή τομέα σε μικρά κυκλαδονήσια του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο.....	47
3.4 Οι ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. στο «Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου».....	47
3.5 Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αρωγοί στην επικοινωνία και την ενημέρωση για την Κ.ΑΛ.Ο.....	48
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Χρηματοδοτικές δυνατότητες/εργαλεία και δράσεις για την ανάπτυξη του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα	49
4.1 Εκπόνηση μελέτης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.....	49
4.2 Οι δράσεις στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την Κ.ΑΛ.Ο.	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Υφιστάμενη κατάσταση της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα	54
5.1 Εικόνα του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. έως 31 Μαΐου 2020.....	56
5.2 Η εικόνα του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο. βάσει των ετήσιων απολογιστικών στοιχείων των Φορέων που έχουν υποβάλει Ετήσια Έκθεση	62

5.2.1 Αριθμός φορέων Κ.ΑΛ.Ο.	62
5.2.2 Περιφερειακή κατανομή φορέων Κ.ΑΛ.Ο.	63
5.2.3 Η απασχόληση στους φορείς Κ.ΑΛ.Ο.	65
5.2.4 Κύκλος εργασιών των φορέων Κ.ΑΛ.Ο.	67
5.2.5 Κερδοφορία των φορέων Κ.ΑΛ.Ο.	71
5.2.6 Βασικά μεγέθη των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας	72
5.2.7 Βασικά μεγέθη των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά νομική μορφή	76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη του χώρου της Κ.ΑΛ.Ο. 2017-2023	80
Λίστα Διαγραμμάτων	90
Λίστα Πινάκων	92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	94
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ.....	102

Χαιρετισμός του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων κ. Ιωάννη Βρούτση

Οι οικονομικές και πολιτικές εξελίξεις των τελευταίων δεκαετιών επέφεραν σημαντικές κοινωνικές ανακατατάξεις και άλλαξαν άρδην το ευρωπαϊκό τοπίο.

Μπροστά στις νέες προκλήσεις, βασικό μέλημα της Ευρώπης προκειμένου να επιτευχθεί μια «έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» αποτελεί η αντιμετώπιση κρίσιμων κοινωνικών ζητημάτων, όπως τα αυξημένα ποσοστά ανεργίας, ο κοινωνικός αποκλεισμός και ρατσισμός, η φτώχεια και οι κοινωνικές ανισότητες.

Η κοινωνική επιχειρηματικότητα αποτελεί σήμερα σημαντικό μοχλό ανάπτυξης των κοινωνιών και διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στον τομέα της απασχόλησης, συμβάλλοντας έτσι στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την ενδυνάμωση του κοινωνικού κεφαλαίου.

Ειδικότερα η κοινωνική επιχείρηση έχει αναγνωριστεί ως βασικός παράγοντας της ευρωπαϊκής κοινωνικής οικονομίας της αγοράς. Ως απάντηση στην πολιτική κρίση και την οικονομική λιτότητα αναδεικνύεται η ικανότητά της να προωθήσει μια ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς και να καλύψει τις κοινωνικές ανάγκες της σύγχρονης εποχής. Δεδομένης επίσης της δυνατότητας των κοινωνικών επιχειρήσεων να αντιμετωπίσουν τις μεγάλες κοινωνικές προκλήσεις, όπως η γήρανση του πληθυσμού, η αυξανόμενη ανισότητα, η κλιματική αλλαγή, η ανεργία των νέων με νέες και καινοτόμες προσεγγίσεις, η κοινωνική επιχείρηση εισέρχεται στο επίκεντρο της πολιτικής και του ερευνητικού ενδιαφέροντος στην Ευρώπη.

Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται σε Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (5/7/2018) «οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις προσφέρουν ένα επιχειρηματικό μοντέλο για τον 21ο αιώνα το οποίο εξισορροπεί τις οικονομικές και τις κοινωνικές ανάγκες».

Αναγνωρίζοντας τη μεγάλη συμβολή που μπορούν να επιτύχουν στους τομείς της ανάπτυξης και της απασχόλησης στη χώρα μας και σε εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων επεξεργάζεται σχέδιο για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης πολιτικής και στοχευμένης στρατηγικής για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.

Επίσης, στο πλαίσιο στήριξης και αντιμετώπισης των δυσκολιών πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία που αντιμετωπίζουν οι φορείς της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, δυνάμει του νόμου 4701/2020 που ψηφίστηκε τον Ιούλιο 2020 με τίτλο “Πλαίσιο χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων, ρυθμίσεις χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλες διατάξεις”, οι κοινωνικές επιχειρήσεις συγκαταλέγονται μεταξύ των δικαιούχων χορήγησης μικροπιστώσεων.

Η Έκθεση για την Κ.Α.Ο, για 3^η συνεχόμενη περίοδο, αποτελεί σημαντικό εργαλείο αποτύπωσης του οικοσυστήματος της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας εκθέτοντας στοιχεία που απεικονίζουν τη σύγχρονη πραγματικότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι η επεξεργασία των στοιχείων, η σύνταξη και η επιμέλεια της Έκθεσης πραγματοποιήθηκαν εξ’ ολοκλήρου από τη Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας του Υπουργείου μας.

Όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης, εννέα χρόνια από τη θέσπιση της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας με τον νόμο 4019/11, όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4430/16, το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στη χώρα μας εμφανίζεται αδύναμο συγκριτικά με τις δυνατότητες και το ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη. Παρ' όλα αυτά παρουσίασε ανθεκτικότητα τόσο στην περίοδο της κρίσης όσο και στο διάστημα της πανδημίας του κορωνοϊού (covid 19) που διανύουμε.

Στόχο μας αποτελεί η διαμόρφωση ενός ευνοϊκού θεσμικού και οικονομικού περιβάλλοντος, προκειμένου να στηριχθούν οι υφιστάμενοι φορείς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και να ενθαρρυνθούν οι νέες πρωτοβουλίες, και ιδίως αυτές που θα συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη, τη συνεργασία, την τοπική ανάπτυξη και την κοινωνική καινοτομία.

Πρόλογος από τη Γενική Γραμματέα Εργασίας κ. Άννα Στρατινάκη

Τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε διεθνές επίπεδο αναγνωρίζεται ο σημαντικός ρόλος της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας ως παράγοντα ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

Οι κοινωνικές επιχειρήσεις συνδυάζοντας την οικονομική δραστηριότητα με την κοινωνική χρησιμότητα προσφέρουν νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες με δημοκρατικές και συμμετοχικές διαδικασίες και δημιουργούν θέσεις εργασίας. Η επιχειρηματική τους δραστηριότητα δίνει έμφαση στον άνθρωπο και επιδιώκει κοινωνικούς στόχους ενισχύοντας ταυτόχρονα την τοπική ανάπτυξη. Μπορούν να συνδυάσουν βιώσιμες οικονομικές επιδόσεις, θετικό περιβαλλοντικό αντίκτυπο, ενίσχυση της απασχόλησης και ανάπτυξη δεσμών αλληλεγγύης στις τοπικές κοινότητες. Η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να συμβάλει θετικά στην απασχόληση κυρίως των νέων και των ευάλωτων ομάδων, καθώς και στην περιφερειακή ανάπτυξη.

Η 3^η Έκθεση για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία επιχειρεί να αποτυπώσει την υφιστάμενη κατάσταση του πεδίου και ειδικότερα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στη χώρα μας την τελευταία διετία.

Δέκα περίπου χρόνια μετά την θεσμοθέτηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα, ο τομέας αυτός εξελίσσεται σταθερά. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις ωριμάζουν ώστε να είναι σε θέση να εξισορροπήσουν την κοινωνική παρουσία και προσφορά με την επιχειρηματική δραστηριότητα. Όπως προκύπτει και από την παρούσα έκθεση, ο αριθμός των κοινωνικών επιχειρήσεων στη χώρα μας αυξάνεται και διευρύνεται σε όλο και περισσότερους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, αξιοποιώντας παράλληλα την ευρωπαϊκή και διεθνή εμπειρία. Αξίζει, επίσης, να τονιστεί η ανθεκτικότητά τους στην περίοδο της κρίσης παρά τις δυσκολίες πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία.

Στον τομέα της κοινωνικής ένταξης ευάλωτων και ειδικών ομάδων η κοινωνική επιχειρηματικότητα μπορεί να συμβάλει καθοριστικά τόσο στην παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών για την κοινωνική φροντίδα και ένταξη, όσο και στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Στη χώρα μας ο τομέας αυτός εμφανίζεται αδύναμος. Για την ενδυνάμωση και την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τομέα της ένταξης, σχεδιάζεται η βελτίωση του θεσμικού πλαισίου, καθώς και στοχευμένες παρεμβάσεις.

Ανάλογες παρεμβάσεις σχεδιάζονται και για όλο το φάσμα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα με σκοπό τη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού θεσμικού και οικονομικού περιβάλλοντος. Θα πρέπει να αξιοποιηθούν η ευρωπαϊκή εμπειρία, οι διαθέσιμοι πόροι, η καινοτομία και κυρίως η διάθεση της κοινωνίας για αλληλεγγύη, συλλογικότητα και κοινωνική προσφορά.

Τα δεδομένα που παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση, αποτελούν σημαντικό εργαλείο για το σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων και αποτελεσματικών δράσεων με σκοπό την ενίσχυση και αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας ως μοχλού ανάπτυξης και ενίσχυσης του κοινωνικού κεφαλαίου στη χώρα μας.

Ευχαριστήρια

Η παρούσα Έκθεση συντάχθηκε για 3^η χρονιά εξ ολοκλήρου από τα στελέχη της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο.:

Στελέχη: Ζερβού Ναταλία
Ζώλη Ελένη
Θανοκώστα Βάλια
Καρπούζης Στράτος
Ντόβα Νάσια
Μιχαηλίδου Εύη
Πανάγου Αγγελική
Παραράς Κώστας

Προϊστάμενοι Τμημάτων: Κοντονάσιου Ελένη
Μουλοπούλου Έφη
Μποσινάκος Νίκος
Νικολάου Ιωάννα

Προϊσταμένη Διεύθυνσης: Καστάνη Πέπη

Την επιμέλεια των κειμένων πραγματοποίησε η Πανάγου Αγγελική.

Στην επεξεργασία των δεδομένων και τη διαμόρφωση των σχετικών πινάκων συμμετείχε η Βασιλική Σιέρρου, Οικονομολόγος, η οποία εργάστηκε στη Διεύθυνση Κ.Α.Λ.Ο. στο πλαίσιο προγράμματος του ΟΑΕΔ για άνεργους πτυχιούχους.

Επιτελική Σύνοψη

Έως τα μέσα Ιουλίου 2019, η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.) υπαγόταν στην Ειδική Γραμματεία Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ν. 4430/2016). Από 17 Ιουλίου 2019, η εν λόγω Ειδική Γραμματεία καταργήθηκε και η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. πλέον υπάγεται στη Γενική Γραμματεία Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Π.Δ. 84/2019, ΦΕΚ 123/Α/17-7-2019).

Στην παρούσα Έκθεση, η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας επιχειρεί να παρουσιάσει τις δράσεις και τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα το διάστημα 2018-2019 και αφορούν την κοινωνική επιχειρηματικότητα. Επίσης, επιχειρεί να δώσει μια εικόνα του Γενικού Μητρώου Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.ΑΛ.Ο.) του ν.4430/2016 έως και τον Μάιο του 2020, καθώς και των απολογιστικών στοιχείων για τα έτη 2017 και 2018 των φορέων οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στο συγκεκριμένο Μητρώο.

Ειδικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά σε διάφορα θεσμικά ζητήματα που αφορούν την Κ.ΑΛ.Ο. (έκδοση διευκρινιστικών εγκυκλίων και ενημερωτικών εγγράφων προς φορείς του Δημοσίου, του ευρύτερου δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα από τη Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο., επεξεργασία και σύνταξη μιας σειράς προτάσεων με στόχο τη βελτίωση και την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου, εξελίξεις στο ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο που αφορούν τους φορείς Κ.ΑΛ.Ο.). Επίσης, παρουσιάζονται εν συντομία τα αποτελέσματα της εφαρμογής του ηλεκτρονικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. (e-kalo), το οποίο τέθηκε σε πλήρη λειτουργία στις αρχές Φεβρουαρίου 2018, μια σειρά βελτιωτικών παρεμβάσεων που έχουν λάβει χώρα, καθώς και τα ζητήματα που πρέπει να αντιμετωπιστούν προκειμένου το ηλεκτρονικό Μητρώο να καταστεί πιο εύχρηστο και λειτουργικό για τους χρήστες του, εξωτερικούς και εσωτερικούς.

Εν συνεχεία, στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζονται μια σειρά δράσεων που είχαν ως στόχο την εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση για την Κ.ΑΛ.Ο., παράγοντες που συντελούν στη διαμόρφωση ενός ευνοϊκού πλαισίου για την προώθηση και ανάπτυξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζονται η συνεργασία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων με εκπαιδευτικά ιδρύματα της χώρας (Ε.Α.Π.), δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης για την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία στις οποίες συμμετείχε η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο., καθώς και η προσπάθεια επιπλέον επιμόρφωσης και κατάρτισης των στελεχών της εν λόγω Διεύθυνσης σε θέματα κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας μέσα από τη συμμετοχή τους σε εκδηλώσεις, ημερίδες, σεμινάρια και εργαστήρια, που πραγματοποιήθηκαν τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Στο τρίτο κεφάλαιο της Έκθεσης παρουσιάζονται οι δράσεις, οι πρωτοβουλίες, οι συνεργασίες αλλά και η χρήση των τεχνολογιών της πληροφορίας με στόχο τη δικτύωση, τη συνεργασία και την ενημέρωση για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία. Συγκεκριμένα, γίνεται μια σύντομη παρουσίαση της 2^{ης} Ετήσιας Έκθεσης Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας: Κ.ΑΛ.Ο. ATHENS EXPO 2018 που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2018 στην Αθήνα, παρουσιάζεται το εγχείρημα που αφορά τα Κέντρα Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. και το ερωτηματολόγιο που συντάχθηκε από τη Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. και συμπληρώθηκε από τα Κέντρα στα πλαίσια της

ανατροφοδότησης, αναφέρονται πρωτοβουλίες των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., συνεργασίες της Διεύθυνσης με άλλα Υπουργεία και, τέλος, η αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης για την καλύτερη πληροφόρηση σε θέματα που αφορούν την Κ.ΑΛ.Ο.

Εν συνεχεία, στο τέταρτο κεφάλαιο διερευνώνται οι χρηματοδοτικές δυνατότητες/ εργαλεία για την ανάπτυξη του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται Μελέτη Σκοπιμότητας, η οποία εκπονήθηκε από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων. Στη συγκεκριμένη Μελέτη αναδεικνύονται οι δυσκολίες πρόσβασης των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. σε χρηματοδοτήσεις και γίνεται μια προσπάθεια να εκτιμηθεί το επίπεδο και το είδος των χρηματοδοτικών αναγκών των φορέων. Η Μελέτη καταλήγει σε μια σειρά ευρημάτων και συμπερασμάτων και προτείνει συγκεκριμένες ενέργειες προκειμένου να αντιμετωπισθούν οι προαναφερθείσες ανάγκες και δυσκολίες. Στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι δράσεις που υλοποιήθηκαν το έτος 2019, καθώς και αυτές που σχεδιάζονται για το 2020, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την Κ.ΑΛ.Ο.

Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται αναλυτικά η υφιστάμενη κατάσταση των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα. Σημειώνεται ότι τα στοιχεία που παρουσιάζονται αφορούν αποκλειστικά τους φορείς Κ.ΑΛ.Ο. που είναι εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. του ν. 4430/2016 και όχι το σύνολο των οντοτήτων, που μπορεί να είναι φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, αλλά δεν έχουν εγγραφεί στο συγκεκριμένο Μητρώο.

Τέλος, στο έκτο κεφάλαιο παρουσιάζεται και αναλύεται το Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη του χώρου της Κ.ΑΛ.Ο. για το χρονικό διάστημα 2017-2023. Ειδικότερα, παρουσιάζονται μια σειρά ευρωπαϊκών πολιτικών στήριξης της κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας, οι οποίες έχουν σαν στόχο τη μεγαλύτερη ανάπτυξη και εδραίωση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην ευρωπαϊκή αγορά. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (5^{ης} Ιουλίου 2018) και το κείμενο της Social Economy Europe (SEE), το οποίο παρουσιάζει μια σειρά αξόνων και δράσεων σημαντικών για την εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία, το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει βασικό εργαλείο για την συστηματική ενσωμάτωση της κοινωνικής οικονομίας στις διάφορες κοινωνικο-οικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προς αυτήν την κατεύθυνση, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων διαμορφώνει ένα σχέδιο δράσης αξιοποιώντας τις θετικές πρωτοβουλίες που λαμβάνουν χώρα σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι βασικοί άξονες του στρατηγικού σχεδίου αφορούν τη διασφάλιση ευνοϊκού θεσμικού πλαισίου για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τους συνεταιρισμούς εργαζομένων, τη δημιουργία και στήριξη ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, την ανάπτυξη συλλογικής και συνεταιριστικής κουλτούρας και, τέλος, την προώθηση της συμβολής της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην τοπική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Executive Summary

Until mid-July 2019, the Directorate of Social and Solidarity Economy (SSE) belonged to the Special Secretariat of Social and Solidarity Economy (Law 4430/2016). From 17th July 2019, the said Special Secretariat was abolished and the Directorate of SSE now belongs to the General Secretariat of Labor of the Ministry of Labor and Social Affairs (Presidential Decree 84/2019, Government Gazette 123 / A / 17-7-2019).

In the present Report, the Directorate of SSE attempts to present the actions and developments that took place between the years 2018 and 2019 and concern social entrepreneurship. It also attempts to provide an overview of the General Register of SSE Entities (Law 4430/2016) until May 2020, as well as the accounting data for the years 2017 and 2018 concerning the entities that are registered in this Register.

In particular, the first chapter deals with various institutional issues concerning the Social and Solidarity Economy (the issue of clarifying and informative newsletters addressed to several civil services and entities of the private sector and a series of proposals aimed at improving and more effectively implementing the institutional framework, developments in the wider institutional framework concerning the SSE Entities). The application of the electronic Register of SSE Entities (e-kalo) which came into full operation in early February 2018 and its results. In addition, a series of improvement interventions that have taken place, as well as the issues that need to be addressed in order the electronic Register to become more easy to use and more functional for its external and interior users are presented.

In the second chapter, a series of actions that aimed at education, training and information about SSE are presented. Those factors can significantly contribute to the formation of a favorable framework for the promotion and development of the Social and Solidarity Economy. Specifically, this chapter presents the cooperation of the Ministry of Labor and Social Affairs with educational institutions of the country (Greek Open University, GOP), the information actions for the social and solidarity economy in which the Directorate of SSE participated, as well as the efforts to further train the executives of the Directorate in matters of social and solidarity economy through their participation in events, workshops and seminars that took place both inside the country and abroad.

The third chapter of the Report presents the actions, the initiatives, the collaborations and the use of the information technologies with the aim of networking, cooperation and information about the SSE. Specifically, in this chapter, there is a brief presentation of the 2nd Annual Exhibition of Social and Solidarity Economy: SSE ATHENS EXPO 2018 which took place in November 2018 in Athens. There is also a presentation of the Support Centers for the SSE entities and their mission, as well as a questionnaire prepared by the Directorate of SSE and completed by the Centers in the context of feedback. In addition, it mentions the collaborations of the Directorate with other Ministries and the utilization of information technologies and social media for the best information on issues related to the SSE sector.

In the fourth chapter, the financial possibilities / tools for the development of the SSE sector in Greece are investigated. Specifically, a Feasibility Study prepared by the European Investment Bank is presented. This study highlights the limited access of SSE entities in financing opportunities and it makes an effort to assess the level and type of financial needs of those institutions. The study concludes with a series of findings and conclusions and proposes specific actions to address the aforementioned needs and difficulties. The same chapter presents the actions implemented in 2019, as well as those planned for 2020 in the framework of the NSRF 2014-2020 for SSE.

The fifth chapter presents in detail the current situation of the SSE entities in Greece. It is noted that the data presented concern exclusively the SSE entities which are registered in the General Register of SSE Entities (Law 4430/2016) and not all the entities or institutions that may be carriers of Social and Solidarity Economy and are active in Greece, but have not been registered in the aforementioned Register.

Finally, in the sixth chapter, the Action Plan (period 2017-2023) for the development of the SSE sector is presented and analyzed. In particular, a number of European policies aiming to support the social economy and social entrepreneurship are presented. Those policies aim at greater growth and consolidation of the Social and Solidarity Economy in the European market. This framework of policies includes the Resolution of the European Parliament (July 5, 2018) and the text of the Social Economy Europe (SEE) which presents a series of axes and actions important for the preparation of a European action plan for the social economy. This action plan could be a key tool for the systematic integration of the social economy into the various socio-economic policies of the European Union. To this end, the Ministry of Labor and Social Affairs is drawing up an action plan using the positive initiatives taking place at European level. The main axes of the strategic plan are to ensure a favorable institutional framework for social entrepreneurship and workers cooperatives, to create and support a favorable business environment, to develop a collective and cooperative culture and, finally, to promote the contribution of social entrepreneurship to the local development and social cohesion.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Παρακολούθηση και αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου για την Κ.Α.Ο. στην Ελλάδα:

1.1 Κ.Α.Ο.: Θεσμικά ζητήματα

Τέσσερα χρόνια μετά την εφαρμογή του ν.4430/16, ο οποίος ρυθμίζει τα θέματα ίδρυσης και λειτουργίας των Κοινωνικών Συνεταιριστικών Επιχειρήσεων και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων, καθώς και τη λειτουργία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο., η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας έχει προχωρήσει στην έκδοση διευκρινιστικών εγκυκλίων και ενημερωτικών εγγράφων προς φορείς του Δημόσιου, του Ευρύτερου Δημόσιου και του Ιδιωτικού Τομέα. Παράλληλα, αξιολογώντας τις ανάγκες και τα προβλήματα του πεδίου σε σχέση με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται στο ν.4430/16 και αξιοποιώντας την εμπειρία εφαρμογής του, η Διεύθυνση Κ.Α.Ο. έχει επεξεργαστεί και συντάξει μια σειρά προτάσεων με στόχο τη βελτίωση και αποτελεσματικότερη λειτουργία του θεσμικού πλαισίου (ν. 4430/16 και Υ.Α. 61621/Δ5.2643/30-12-2016). Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων αποτελούν νέες θεσμικές οντότητες για τη χώρα μας (εμφανίζονται με τον ν.4019/11 και 4430/16 αντίστοιχα) με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Για παράδειγμα, οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις αν και ασκούν εμπορική δραστηριότητα τα κέρδη τους δεν διανέμονται στα μέλη τους. Το γεγονός αυτό προκαλεί ιδιαίτερα προβλήματα και παρερμηνείες σε ό,τι αφορά κανονιστικές πράξεις από τις οποίες απορρέουν δικαιώματα και υποχρεώσεις των φορέων αυτών (π.χ. έκδοση αδειών, συμμετοχή σε προγράμματα, κ.ά.). Η Διεύθυνση Κ.Α.Ο. συνεργάστηκε με συναρμόδια υπουργεία, αλλά και υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και κατατέθηκαν προτάσεις, προκειμένου να εναρμονιστεί η ισχύουσα νομοθεσία και να συμπεριλαμβάνονται οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων στις κατά περίπτωση κανονιστικές πράξεις.

Τον Ιούλιο του 2020, εκδόθηκε ο ν.4701/2020 ο οποίος, μεταξύ άλλων, ορίζει το πλαίσιο χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων και ρυθμίζει θέματα του χρηματοπιστωτικού τομέα. Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 15 του εν λόγω νόμου, οι φορείς Κ.Α.Ο. του ν.4430/2016 συγκαταλέγονται στους δικαιούχους των συγκεκριμένων μικροχρηματοδοτήσεων.

1.2 Εφαρμογή του ηλεκτρονικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο. (πλατφόρμα e-kalo)

Η ειδική διαδικτυακή πλατφόρμα (www.kalo.yeka.gr) για την ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων προς το Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο., τέθηκε σε πλήρη λειτουργία τον Φεβρουάριο του 2018. Η ηλεκτρονική υποβολή των αιτήσεων είναι πλέον υποχρεωτική και αντικατέστησε τη χειρόγραφη, που ίσχυε από την θέσπιση του ν.4019/2011 έως και τις 10/2/2018.

Οι διαδικασίες οι οποίες υλοποιούνται μέσω της ειδικής διαδικτυακής πύλης είναι οι ακόλουθες:

- Εγγραφή στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και

υποβολή πρόσθετων στοιχείων εγγραφής (αρ. 9-12, 17-18, 23-24 της Υ.Α. 61621/Δ5.2643/30-12-2016).

- Χορήγηση Πιστοποιητικού Μέλους (αρ. 16, 21, 27 της ανωτέρω Υ.Α.).
- Χορήγηση βεβαιώσεων καταχώρησης τροποποιήσεων στοιχείων του Φορέα (Καταστατικού ή Οργάνου Διοίκησης) (αρ. 13, 19, 25 της ανωτέρω Υ.Α.).
- Χορήγηση βεβαιώσεων ιστορικού μεταβολών (βεβαίωση τροποποιήσεων Καταστατικού, σύνθεσης Οργάνου Διοίκησης, μη λύσης-μη εκκαθάρισης).
- Χορήγηση βεβαιώσεων διαγραφής από το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (αρ. 14-15, 20, 26 της ανωτέρω Υ.Α.).

Από την έναρξη λειτουργίας της ειδικής διαδικτυακής πλατφόρμας έως τις 31 Μαΐου 2020, υποβλήθηκαν 9.154 ηλεκτρονικές αιτήσεις όλων των κατηγοριών (εγγραφής, τροποποίησης, πιστοποιητικού μέλους, διαγραφής, κ.λπ.) (βλ. Πίνακας 1).

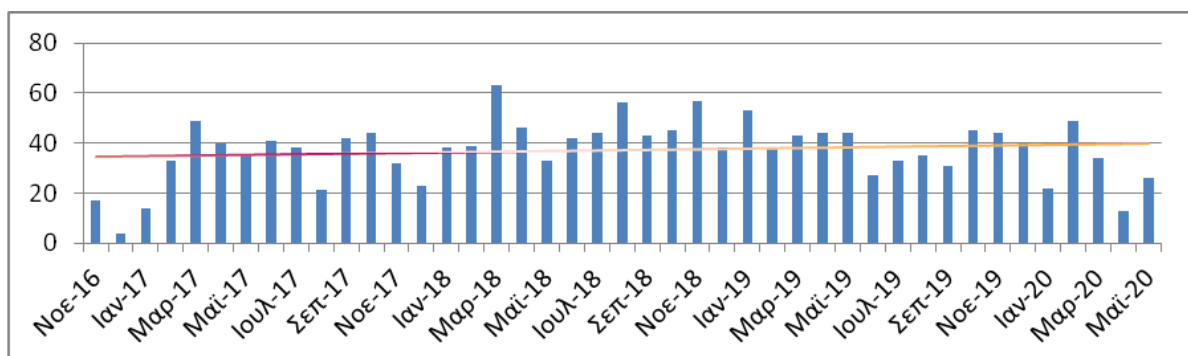
Πίνακας 1. Κατανομή αιτήσεων ανά είδος (έως 31/5/2020)

Είδος αίτησης	Αρχικές αιτήσεις	Συμπληρωματικές αιτήσεις	Σύνολο	Ποσοστιαία Κατανομή %
Εγγραφή	1.109	507	1.626	17,8
Υποβολή Καταστατικού	712	3	715	7,8
Πρόσθετα Στοιχεία Εγγραφής	773	287	1.060	11,6
Τροποποίηση	1.388	507	1.895	20,7
Ιστορικό Μεταβολών	1.022	12	1.034	11,3
Διαγραφή	128	1	139	1,5
Πρόσθετα Στοιχεία Διαγραφής	51	1	52	0,6
Πιστοποιητικό Μέλους	1.736	897	2.633	28,8
ΣΥΝΟΛΟ	6.919	2.215	9.154	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Ο αριθμός των αρχικών αιτήσεων εγγραφής δίνει μια εικόνα για το ενδιαφέρον νέων Φορέων να εισέλθουν στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. Στο Διάγραμμα 1 εμφανίζεται η εξέλιξη του αριθμού των αιτήσεων εγγραφής σε μηνιαία βάση, από την έναρξη εφαρμογής του ν.4430/2016 έως τον Μάιο του 2020.

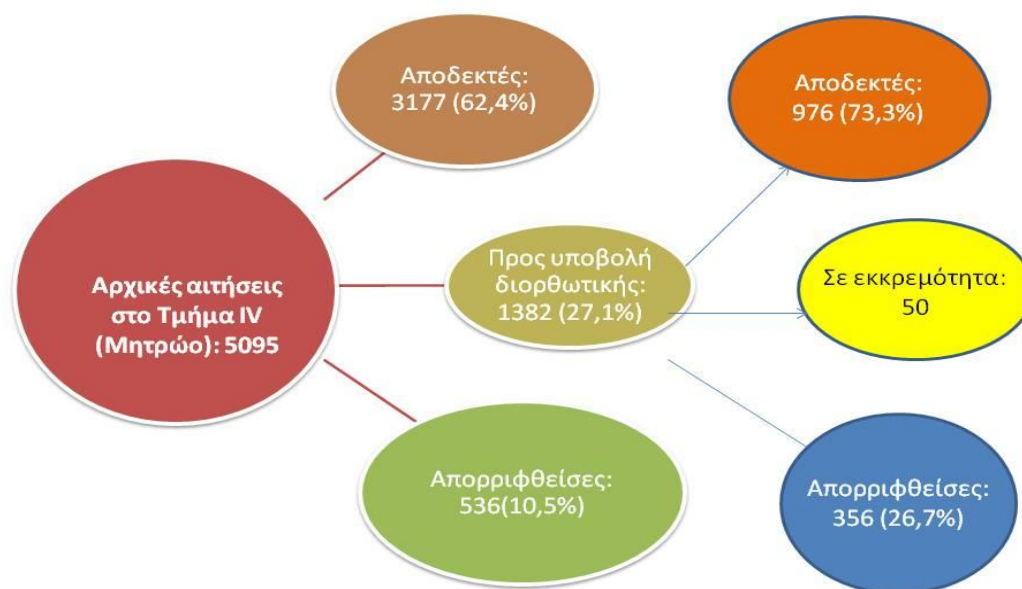
Διάγραμμα 1. Μηνιαία εξέλιξη υποβολής αρχικών αιτήσεων εγγραφής

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Στο Διάγραμμα 2 παρουσιάζεται η πορεία των αιτήσεων που υποβλήθηκαν στο Τμήμα Μητρώου Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. (αιτήσεις εγγραφής, τροποποιήσεων, χορήγησης βεβαιώσεων, διαγραφής) και το αποτέλεσμά τους. Δεν περιλαμβάνονται οι αιτήσεις για την χορήγηση Πιστοποιητικού Μέλους.

Διάγραμμα 2. Πορεία αιτήσεων που υποβλήθηκαν στο Τμήμα Μητρώου 31/5/2020)

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Πίνακας 2. Κατανομή των αποφάσεων σχετικά με τις υποβληθείσες αιτήσεις (31/5/2020)

Κατηγορία απόφασης	Αρχική Αίτηση		Συμπληρωματική Αίτηση	
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Αριθμός	Ποσοστό (%)
Αποδεκτή	3.177	62,4	976	73,3
Προς υποβολή συμπληρωματικής	1.382	27,1	-	-
Απορριφθείσα	536	10,5	356*	26,7
Σύνολο	5.095	100	1.332*	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

(*) Δεν περιλαμβάνονται 50 αιτήσεις, για τις οποίες είτε οι Φορείς δεν επανήλθαν με συμπληρωματική αίτηση, είτε οι αιτήσεις εξετάζονταν από την Υπηρεσία κατά την περίοδο στατιστικής επεξεργασίας των στοιχείων.

Οι λόγοι απόρριψης των αιτήσεων ποικίλλουν και οφείλονται σε τυπικούς (π.χ. υποβολή αίτησης από μη εξουσιοδοτημένο πρόσωπο) ή ουσιαστικούς λόγους (π.χ. παραβίαση διατάξεων του ν.4430/2016 ή της Υ.Α. 61621/Δ5.2643/2016).

Βελτιώσεις στη λειτουργία της διαδικτυακής πλατφόρμας (e-kalo) - Αξιοποίηση δεδομένων

Η αναβάθμιση της λειτουργίας της διαδικτυακής πλατφόρμας (e-kalo) συνιστά μια διαρκή διαδικασία. Με βάση την εμπειρία της υπηρεσίας και τις επισημάνσεις των φορέων και σε συνεργασία με την εταιρία-ανάδοχο του πληροφοριακού συστήματος, γίνεται μια συνεχής προσπάθεια βελτίωσης της λειτουργικότητάς του.

Ήδη, στη διαδικτυακή πύλη προστέθηκαν και διατίθενται προς διευκόλυνση των Φορέων: αναλυτικό εγχειρίδιο χρήσης, οδηγίες/επεξηγήσεις συγκεκριμένων διαδικασιών, καθώς και υποδείγματα καταστατικών. Επίσης, σχεδιάζεται η ανάρτηση αναλυτικών οδηγιών για κάθε τύπο αίτησης (οδηγίες ανά πεδίο συμπλήρωσης), ώστε η πύλη να καταστεί φιλικότερη στους χρήστες.

Επιπλέον, κατά τη συνολική περίοδο λειτουργίας της πλατφόρμας:

- Δημιουργήθηκαν (ή βελτιώθηκαν ως προς την σαφήνειά τους) απαντητικά ηλεκτρονικά μηνύματα που αποστέλλονται στους χρήστες της πλατφόρμας.
- Αναβαθμίστηκε η διασύνδεση με το Π/Σ της ΑΑΔΕ (taxisnet), ώστε να είναι δυνατή η αυτόματη συμπλήρωση στοιχείων ταυτότητας του Φορέα (π.χ. έδρα, ΚΑΔ, κ.ά.) κατά την συμπλήρωση των ηλεκτρονικών αιτήσεων.

- Βελτιώθηκαν οι δικλείδες ασφαλείας του συστήματος, ώστε να εντοπίζονται οι Φορείς που δεν εκπληρώνουν βασικές υποχρεώσεις (π.χ. υποβολή αίτησης Πιστοποιητικού Μέλους) και να ενημερώνονται άμεσα για αυτές.
- Δόθηκε επιπλέον πληροφοριακό υλικό στην αρχική σελίδα της πλατφόρμας.
- Αυξήθηκε ο αριθμός και βελτιώθηκε η ποιότητα των συγκεντρωτικών αναφορών που εξάγονται από το ηλεκτρονικό σύστημα του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο., γεγονός που διευκολύνει τον επιτελικό σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών για την Κ.Α.Ο., αλλά και την πληρέστερη παρουσίαση στο ευρύ κοινό βασικών πληροφοριών για την κοινωνική οικονομία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Εκπαίδευση, κατάρτιση και πληροφόρηση στην Κ.ΑΛ.Ο.

2.1 Συνεργασία με Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας

Τον Νοέμβριο του 2018, υπογράφηκε σύμφωνο συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου μας και του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.). Σκοπός η δημιουργία πανελλαδικού δικτύου σε συνεργασία με τα Τριτοβάθμια Εκπαιδευτικά Ιδρύματα της χώρας, τα οποία έχουν εντάξει την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία σε θεματικά πεδία των προπτυχιακών ή των μεταπτυχιακών σπουδών.

Στους στόχους του Συμφώνου Συνεργασίας περιλαμβάνονται η εν γένει ανάπτυξη του χώρου της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, η υποστήριξη της σχετικής επιστημονικής έρευνας, η χρήση των επιστημονικών ερευνητικών δεδομένων στον σχεδιασμό και την υλοποίηση της πολιτικής του Υπουργείου και η ανάδειξη των δυνατοτήτων της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και εισοδήματος, καθώς και για την κάλυψη κοινωνικών αναγκών.

Οι εν λόγω στόχοι προβλέπεται να υλοποιηθούν μέσα από τη σύσταση κοινών ομάδων εργασίας, τη διοργάνωση εκπαιδευτικών και ενημερωτικών δράσεων και κοινών εκδηλώσεων, την υλοποίηση βραχείας διάρκειας εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε μέλη και εργαζομένους φορέων Κ.ΑΛ.Ο., την εκπόνηση ερευνών και συγγραφή μελετών και, τέλος, την παροχή υποτροφιών σε μέλη και εργαζομένους φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Διευκρινίζεται ότι στο Ε.Α.Π. λειτουργεί για πρώτη φορά στην Ελλάδα κύκλος Μεταπτυχιακών Σπουδών για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

2.2 Δράσεις ενημέρωσης και πληροφόρησης για την Κ.ΑΛ.Ο.

Η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, σε μια προσπάθεια ενημέρωσης και πληροφόρησης για την Κ.ΑΛ.Ο., συμμετείχε σε εκδηλώσεις, ημερίδες, συνέδρια, κ.ά. με σκοπό την αμφίδρομη ενημέρωση για θέματα που αφορούν την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία και τις πολιτικές ανάπτυξης του πεδίου στη χώρα μας.

Ενδεικτικά, ο τότε Ειδικός Γραμματέας και στελέχη της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. συμμετείχαν με παρεμβάσεις και εισηγήσεις:

- Στα εγκαίνια και σε ημερίδες που διοργάνωσαν τα Κέντρα Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. Λέσβου, Ιωαννίνων, Αθήνας, Φωκίδας, Θεσσαλονίκης, Ηρακλείου και Χανίων. Οι θεματικές ημερίδες ήταν κυρίως ενημερωτικές και αφορούσαν την κοινωνική επιχειρηματικότητα, το θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., τις συνέργειες, τις καλές πρακτικές και τα χρηματοδοτικά εργαλεία.
- Στο 2^ο Διεθνές Φόρουμ Συνεταιριστικού Δικαίου που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα.
- Σε ενημερωτική συνάντηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην Πάτρα σχετικά με την επιχορήγηση φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

- Στο Επιστημονικό Συμπόσιο του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.) με θέμα: «Κοινωνία Πολιτών και Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» που πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα.
- Σε Ημερίδα της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων με θέμα: « Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία μοχλός Ανάπτυξης της Ισότητας των Φύλων».
- Σε ανοιχτή συζήτηση για την Τοπική Αυτοδιοίκηση και την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, η οποία πραγματοποιήθηκε από την Ένωση Φορέων Κ.Α.Ο. Αττικής σε συνεργασία με το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (Ε.Α.Π.).
- Σε στρογγυλό τραπέζι που διοργανώθηκε από το Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας σε συνεργασία με το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ στην Ελλάδα με θέμα «Δημόσιες Πολιτικές για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία» και με συμμετοχή εκπροσώπων των πολιτικών κομμάτων και μελών δικτύων και φορέων Κ.Α.Ο.
- Σε ημερίδες που πραγματοποιήθηκαν στο Ναύπλιο και το Λεωνίδιο στο πλαίσιο του έργου “NEETS ON BOARD”, το οποίο συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία (EaSI).
- Σε Ημερίδα με θέμα: «Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία ως αρωγός στον Πολιτισμό και τον Αθλητισμό», η οποία διοργανώθηκε με πρωτοβουλία της «ΑΜΚΕ Αργοναύτες» και την υποστήριξη της Περιφέρειας Θεσσαλίας και αφορούσε κυρίως στην κοινωνική επιχειρηματικότητα στους τομείς του Πολιτισμού, του Αθλητισμού, του εναλλακτικού θεματικού τουρισμού, της συμβουλευτικής, της εκπαίδευσης και της ψυχοκοινωνικής στήριξης.
- Σε ενημερωτική συνάντηση σχετικά με την κοινωνική επιχειρηματικότητα που οργάνωσε ο Σύλλογος Γυναικών Ορχομενού «ΝΕΦΕΛΗ».
- Σε εκδηλώσεις και ενημερωτικές συναντήσεις που οργάνωσαν τοπικοί φορείς σε Ξάνθη, Κομοτηνή και Ιωάννινα.
- Σε ενημερωτική συνάντηση που διοργάνωσε το Ινστιτούτο Εργασίας της ΓΣΕΕ (παράρτημα Πελοποννήσου) για τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, την κοινωνική επιχειρηματικότητα και τις δυνατότητες εργασιακής ένταξης των ευάλωτων ομάδων.
- Σε ημερίδα που πραγματοποιήθηκε στο Περιστέρι με θέμα « Η Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία συνοδοιπόρος της επιχειρηματικότητας της ώριμης γυναίκας», που διοργανώθηκε από Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις της Αττικής.
- Σε Ημερίδα για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία που συνδιοργάνωσαν η Επιστημονική ομάδα του Ευρωπαϊκού Προγράμματος INTSENSE του Πανεπιστημίου Πατρών και η Ένωση Κοιν.Σ.Επ «Ένωση Συμπολιτεία» Δυτικής Ελλάδας.
- Στο Φόρουμ Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας 2019 στην Αθήνα με θέμα: « Συζητώντας για το παρόν και το μέλλον της Κοινωνικής Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα» που διοργανώθηκε από τον «Συντονισμό Φορέων Κ.Α.Ο. Αθήνας» σε συνεργασία με το Ίδρυμα Χάινριχ Μπελ.
- Στο Διεθνές Συνέδριο «Κοινωνικά Υπεύθυνες Δημόσιες Προμήθειες: Προς μία «έξυπνη» αξιοποίηση των δημόσιων πόρων για την εξασφάλιση κοινωνικής υπεραξίας» που διοργανώθηκε στην Αθήνα.

Περισσότερες πληροφορίες για τις παραπάνω εκδηλώσεις μπορεί να βρει κανείς στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. (kalo.gov.gr/category/nea) και στη σελίδα της στο facebook (<https://www.facebook.com/gramkalo.gr>).

2.3 Συμμετοχή σε συναντήσεις – θεματικά εργαστήρια - συνέδρια

Σε Ευρωπαϊκούς Φορείς

Τον Ιανουάριο του 2018 στη Ρώμη, πραγματοποιήθηκε από τους υπεύθυνους για την πλατφόρμα FI COMPASS (η οποία εποπτεύεται από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων) θεματικό εργαστήριο (workshop) με τίτλο **«Χρηματοπιστωτικά εργαλεία που υποστηρίζουν την απασχόληση, την επιχειρηματικότητα και την κοινωνική ένταξη κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020» (ESF Financial Instruments supporting employment, entrepreneurship and social inclusion in the 2014-2020 programming period)** και αντικείμενο τα χρηματοοικονομικά εργαλεία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ESF). Το συγκεκριμένο εργαστήριο αποτέλεσε μια σημαντική ευκαιρία για ενημέρωση και εκπαίδευση στα θέματα που αφορούν τα νέα χρηματοπιστωτικά μέσα, τα οποία προωθούνται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και προάγουν την απασχόληση. Όλοι οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να διδαχτούν από την εμπειρία των άλλων Κρατών Μελών, όσον αφορά την εφαρμογή των χρηματοοικονομικών εργαλείων για την στήριξη του 8^{ου} και 9^{ου} Θεματικού Στόχου («Προώθηση βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και στήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού» και «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης, καταπολέμηση της φτώχειας και κάθε διάκρισης» αντίστοιχα) των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Στο ίδιο πλαίσιο, η FI COMPASS πραγματοποίησε και άλλες συναντήσεις με αντικείμενο τα χρηματοοικονομικά εργαλεία του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου. Συγκεκριμένα, στις Βρυξέλλες πραγματοποιήθηκαν δύο συναντήσεις, στις 8 και 9 Μαρτίου 2018 με θέμα: «Financial instruments funded by the European Social Fund – boosting social impact» και στις 25 και 26 Ιουνίου 2018 πραγματοποιήθηκε συνάντηση με θέμα: «Financial intermediaries and ESIF financial instruments – working with managing authorities on loan and guarantee instruments». Εν συνεχεία, πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο στις 15 και 16 Οκτωβρίου συνάντηση με θέμα: «Financial intermediaries and equity financial instruments – working with managing authorities on ESIF equity instruments».

Στις 28 και 29 Ιουνίου 2018 στη Μπολόνια, έλαβε χώρα το 3^ο Συνέδριο του Ευρωπαϊκού Δικτύου ECN CrowdCamp (3rd ECN CrowdCamp conference of the European Crowdfunding Network) με θέμα **«Η ευρωπαϊκή διάσταση του πολιτικού Crowdfunding" (The European Dimension of Civic Crowdfunding)**. Κατά τη διάρκεια του συνεδρίου οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να κατανοήσουν τη «Συμμετοχική Χρηματοδότηση» (crowdfunding) και πώς αυτή αναπτύσσεται και εξελίσσεται στην Ευρώπη, κυρίως την τελευταία πενταετία. Ειδικότερα, στόχος της διήμερης διάσκεψης ήταν να επισημανθεί το ενδεχόμενο να «ξεκλειδώσουν» οι σχέσεις μεταξύ των πλατφορμών της Συμμετοχικής Χρηματοδότησης και των φορέων της Δημόσιας Διοίκησης, όσον

αφορά την περιφερειακή οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Εκτός από την παρουσίαση καλών πρακτικών, η εκδήλωση αποσκοπούσε στην διερεύνηση των πολλών ευκαιριών που προσφέρει ο συνδυασμός των πόρων της Συμμετοχικής Χρηματοδότησης και των επιδοτήσεων των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών Ταμείων και των Ταμείων Επενδύσεων (European Structural and Investment Funds-ESIF). Σε αυτό το πλαίσιο, διατυπώθηκε η άποψη ότι η Συμμετοχική Χρηματοδότηση για την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής αποτελεσματικότητας θα μπορούσε μελλοντικά να αποτελέσει ένα πρόσθετο χρηματοδοτικό εργαλείο του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.

Είναι σκόπιμο να αναφερθεί ότι στις παραπάνω εκδηλώσεις συμμετείχαν υπεύθυνοι για τη χάραξη πολιτικής, εκπρόσωποι Ευρωπαϊκών κυβερνήσεων, ιδιωτικά ιδρύματα και ειδικοί δίνοντας έτσι στους συμμετέχοντες την ευκαιρία συλλογής πληροφοριών και δικτύωσης με σημαντικούς Ευρωπαϊκούς φορείς της Κοινωνικής Οικονομίας. Σε όλες τις προαναφερθείσες συναντήσεις συμμετείχε εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. Περισσότερες πληροφορίες για τα παραπάνω συνέδρια και τις εισηγήσεις που παρουσιάστηκαν σε αυτά υπάρχουν διαθέσιμες στους ακόλουθους συνδέσμους:

<https://www.fi-compass.eu/event/3366/esf-financial-instruments-supporting-employment-entrepreneurship-and-social-inclusion>

<https://eurocrowd.org/2018/03/22/join-3rd-ecn-crowdcamp-european-dimension-civic-crowdfunding-bologna-italy/>

Σε εθνικό επίπεδο

Τον Μάρτιο του 2019 πραγματοποιήθηκε Συνάντηση Εργασίας στο Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης με θέμα τη «Διαπραγμάτευση των Κανονισμών της επόμενης Προγραμματικής Περιόδου 2021-2027» σε συνδυασμό με την επικείμενη διαπραγμάτευση για το περιεχόμενο του «Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ)». Στόχος της συνάντησης ήταν η ανταλλαγή απόψεων για το περιεχόμενο και την εξέλιξη της εν λόγω διαδικασίας. Στη Συνάντηση Εργασίας, μεταξύ άλλων, παρουσιάστηκαν εισηγήσεις και συζητήθηκαν:

- το Σχέδιο Κανονισμού Κοινών Διατάξεων (CPR)
- το Σχέδιο Κανονισμού ΕΚΤ+ (ESF+)
- η Έκθεση χώρας - Ελλάδα 2019
- η Πρόταση προσθήκης Αναγκαίου Όρου Γαλλίας για τον κοινωνικό πυλώνα
- η Πρόταση προσθήκης Αναγκαίου Όρου Ολλανδίας για τη μετανάστευση.

Την ίδια περίοδο πραγματοποιήθηκε διήμερο Επιστημονικό Συμπόσιο με θέμα «Κοινωνία Πολιτών και Κοινωνική & Αλληλέγγυα Οικονομία», το οποίο διοργανώθηκε από το Παρατηρητήριο Κοινωνικής Οικονομίας του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (Ε.Κ.Κ.Ε.) και το Τμήμα Πολιτικών Επιστημών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου. Οι εισηγήσεις, που παρουσιάστηκαν κατά τη διάρκεια του Συμποσίου, αφορούσαν τις ακόλουθες θεματικές ενότητες:

- Διαστάσεις της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας

- Αλληλεγγύη και ανθεκτικότητα: εμπειρικές και θεωρητικές προσεγγίσεις
- Κοινωνία Πολιτών
- Κοινά: θεσμοί συλλογικής διαχείρισης και δομές κοινωνικής αλληλεγγύης
- Κοινά: Οικονομία, Πολιτισμός και Εκπαίδευση.

Τον Οκτώβριο του 2019, πραγματοποιήθηκε Διεθνές Συνέδριο με θέμα «Κοινωνικά Υπεύθυνες Δημόσιες Προμήθειες: Προς μία «έξυπνη» αξιοποίηση των δημόσιων πόρων για την εξασφάλιση κοινωνικής υπεραξίας», το οποίο διοργανώθηκε στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος «Buying for social impact (BSI)». Το συγκεκριμένο πρόγραμμα στοχεύει στο:

α) να ενθαρρυνθεί η αξιοποίηση των συμβάσεων κοινωνικής αναφοράς στον Δημόσιο Τομέα και
β) να ενισχυθεί η δυνατότητα συμμετοχής των κοινωνικών επιχειρήσεων στις διαδικασίες των δημόσιων διαγωνισμών.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα, μεταξύ άλλων, συμπεριλαμβάνεται στις πολιτικές ένταξης των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας.

Στις προαναφερθείσες εκδηλώσεις συμμετείχαν στελέχη της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Δικτύωση, Συνεργασία και Ενημέρωση

3.1 Η 2η Ετήσια Έκθεση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας: Κ.Α.Ο. ATHENS EXPO 2018

Η 2η Έκθεση Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, Κ.Α.Ο. ATHENS EXPO '18 πραγματοποιήθηκε από 7 έως 11 Νοεμβρίου 2018 στο κέντρο της Αθήνας στους χώρους του παλαιού Χρηματιστηρίου Αθηνών (Σοφοκλέους 10, Πεσμαζόγλου 1) και στο αίθριο του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών – Γρυπάρειο Μέγαρο, (Σοφοκλέους 1). Τους ιστορικούς και ιδιαίτερης αρχιτεκτονικής αξίας, αλλά και υψηλού συμβολισμού, χώρους παραχώρησαν η Εθνική Τράπεζα και το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.).

Η Έκθεση διοργανώθηκε από την τότε Ειδική Γραμματεία Κ.Α.Ο. του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης σε συνεργασία με την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου-Τομέας Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας (Ε.Δ. ΕΣΠΑ ΑπΚΟ) και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΣΠΑ 2014-2010, Ε.Κ.Τ., Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ.). Στην Έκθεση συμμετείχαν 120 επιχειρήσεις: Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), Συνεταιρισμοί Εργαζομένων, Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) και άλλοι φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας από όλη τη χώρα. Δικαίωμα συμμετοχής ως εκθέτες είχαν όλοι οι Φορείς Κ.Α.Ο. που τη δεδομένη χρονική στιγμή ήταν εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο. και η συμμετοχή τους ήταν δωρεάν.

Βασική στόχευση κατά τον σχεδιασμό και τη διοργάνωση της έκθεσης ήταν να δοθεί στους εκθέτες η δυνατότητα όχι μόνο να προβάλλουν τον φορέα τους, αλλά σε συνεργασία με άλλους φορείς να οργανώσουν θεματικές συζητήσεις και εργαστήρια και να παρουσιάσουν θέματα που αφορούν τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιούνται. Προγραμματίστηκαν και υλοποιήθηκαν σε καθημερινή βάση θεματικές συναντήσεις και συζητήσεις, που αφορούσαν επιλεγμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας και ειδικότερα θέματα. Οι έξι θεματικές ενότητες των συναντήσεων-συζητήσεων ήταν:

1. Αγροδιατροφή
2. Τεχνικά επαγγέλματα και Υπηρεσίες
3. Ενέργεια
4. Τουρισμός
5. Νέες τεχνολογίες
6. Ένταξη ευάλωτων ομάδων

Υπήρξε κάλυψη των θεματικών ενοτήτων στην ελληνική νοηματική, ενώ οι χώροι της Έκθεσης ήταν προσβάσιμοι στα άτομα με αναπηρία. Η είσοδος για το κοινό ήταν ελεύθερη.

Στη διάρκεια της Έκθεσης, έγιναν παρεμβάσεις και συζήτηση με τους φορείς και το κοινό από τον τότε Πρωθυπουργό και την τότε πολιτική ηγεσία του Υπουργείου.

Τα στελέχη της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο., καθώς και προσκεκλημένοι ομιλητές, ενημέρωσαν τους παρευρισκόμενους για μια σειρά θεμάτων που αφορούν την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

Η 2η Έκθεση «Κ.ΑΛ.Ο. ATHENS EXPO '18», ως συνέχεια της «Κ.ΑΛ.Ο. Athens Expo '17», κρίθηκε επιτυχημένη, καθώς δέχθηκε έναν σημαντικό αριθμό επισκεπτών, διεξήχθη σε ένα ιδιαίτερα θετικό κλίμα και υπήρξε διάθεση για συνεργασία και επικοινωνία σε ένα ευρύτερο και μακροπρόθεσμο πλαίσιο.

Κατά τη διάρκεια της έκθεσης, οι φορείς Κ.ΑΛ.Ο. είχαν την ευκαιρία να μοιραστούν εμπειρίες και προβληματισμούς σχετικά με τον κλάδο τους αλλά και την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία γενικότερα, να ανταλλάξουν απόψεις και τεχνογνωσία, να αναπτύξουν συνεργασίες και να επικοινωνήσουν τις ανάγκες τους. Δόθηκε, επίσης, η ευκαιρία στα κοινωνικά εγχειρήματα να ενημερωθούν από τη Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. για μια σειρά τεχνικών θεμάτων που αφορούν στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., αλλά και να αποκτήσουν σαφέστερη εικόνα για τις υποστηρικτικές δράσεις που σχεδιάζονται από το Υπουργείο. Παράλληλα, οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να έρθουν για δεύτερη συνεχή χρονιά σε επαφή με τα προϊόντα και τις υπηρεσίες των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., να εξοικειωθούν περισσότερο με το περιεχόμενο της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας και να διαπιστώσουν από κοντά πώς το συγκεκριμένο οικονομικό μοντέλο ωριμάζει.

3.2 Κέντρα Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο.

Τα Κέντρα Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο. δημιουργήθηκαν προκειμένου να υποστηρίξουν την ανάπτυξη του θεσμού της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Συστάθηκαν από φορείς Κ.ΑΛ.Ο. που εντάχθηκαν στο πλαίσιο της δράσης «Κέντρα Στήριξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας» του Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ», ΕΣΠΑ 2014-2020 σύμφωνα με την 8.11829/24-12-2018 (ΑΔΑ: ΨΩΠ1465Θ1Ω-ΑΦΤ) Υπουργική Απόφαση. Στόχος είναι να αποτελέσουν «σημεία ενημέρωσης» για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, δομές συμβουλευτικής υποστήριξης υφιστάμενων και υποψήφιων κοινωνικών επιχειρηματιών, καθώς και δομές υποστήριξης της δημιουργίας και ανάπτυξης άλλων φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

3.2.1 Έναρξη της λειτουργίας των Κέντρων Στήριξης των φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Τον Μάιο του 2019 ξεκίνησαν να λειτουργούν τα 11 Κέντρα Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο. που ολοκλήρωσαν όλες τις προβλεπόμενες από την Πράξη Ένταξης διαδικασίες.

Πιο συγκεκριμένα, τα Κέντρα Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο. που λειτουργούν είναι τα ακόλουθα:

ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΚΕΝΤΡΟΥ ΣΤΗΡΙΞΗΣ	E-MAIL	WEBSITE	FACEBOOK	ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΤΑΧΥΔΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ CommonsLab	kalo@commonsLab.gr	kalo.commonsLab.gr	https://www.facebook.com/commonsLabgr	2811112473	Εθνικής Αντιστάσεως 73, 71306, ΗΡΑΚΛΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΕΝΤΡΟ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ (ICSD)	kalo.icsd@gmail.com	https://icsd.gr/	-	2651077037	Χατζή Δημητρίου 13, 45445, Αμπελόκηποι, ΙΩΑΝΝΙΝΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΚΟΠΟΥ ΠΡΑΣΙΝΗ ΓΗ	terraverdexania@gmail.com info@sse- chania.gr	-	https://www.facebook.com/kendrokalonomouxanion	2821055389	Χατζημιχάλη Νταλιάνη 5, 73132, ΧΑΝΙΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΛΕΣΒΟΥ "ΚΑΛΟΤΡΟΠΙΟ"	kaloles@iliaktida- amea.gr	www.kalolesvos.gr	https://urlz.com/YNnVw	2251023758	1ο χλμ Ε.Ο. Μυτιλήνης-Λουτρών, 81100, ΜΥΤΙΛΗΝΗ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΙΣΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ	f.spiropoulos@equalso ciety.gr kalo@equalsociety.gr	https://kalolefkada.g r/		2645302011	Ιωάννη Γαζή 12, 31100, ΛΕΥΚΑΔΑ
ΕΝΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	info@kalokorinthias.gr	www.kalokorinthias.gr	https://www.facebook.com/kalokorinthias/ Twitter : @kalokorinthias	2742306733	Κροκίδα 18, 20200, ΚΙΑΤΟ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ ΣΤΟΧΟΣ	koinsepstoxos@gmail.c om	www.kentrostirixisst oxos.gr	-	2310715881	Κωνσταντίνου Καραμανλή 40, 57011, ΓΕΦΥΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΟΜΟΥ ΦΩΚΙΔΑΣ	kalo.fokida@gmail.com	www.koispefokidas. gr	https://www.facebook.com/koispefokidas	2265301627	Ανδρούτσου 5, 33100, ΑΜΦΙΣΣΑ, ΦΩΚΙΔΑ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Open Technologies	kalo@open-tech.gr	https://kalo.open- tech.gr/	fb/open.tech.15	2661020604	Εθνικής Αντιστάσεως 18, 49100, ΚΕΡΚΥΡΑ
ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	info@kalo-magnesia.gr	www.kalo-magnesia.gr	Κέντρο Στήριξης ΚΑΛΟ Μαγνησίας	2421300003	Μαυροκορδάτου 169, 38221, ΒΟΛΟΣ
DOCK - ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ Κ.Α.Ο., ΚΕΝΤΡΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ Κ.Α.Ο. ΚΕΝΤΡΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	info@kentrostirixiskalo. online	www.kentrostirixisk alo.online		2106437570	Έσολιν 14, 11523, ΑΘΗΝΑ

Τα παραπάνω Κέντρα Στήριξης έχουν την υποχρέωση:

- Να παρέχουν υποστήριξη στο πεδίο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας,
- Να συμβάλλουν στη διάδοση των αρχών της Κ.Α.Ο. και στην ενημέρωση των πολιτών μέσα από δράσεις δημοσιότητας,
- Να παρέχουν υπηρεσίες υποστήριξης και συμβουλευτικής στους υφιστάμενους φορείς Κ.Α.Ο., να ενθαρρύνουν, αλλά και να υποστηρίξουν τεχνικά, τη δημιουργία νέων εγχειρημάτων.

Πιο συγκεκριμένα, τα Κέντρα Στήριξης Κ.Α.Ο. παρέχουν υπηρεσίες, όπως:

- Πληροφόρηση στο χώρο του Κέντρου τουλάχιστον στις παρακάτω ενότητες:
 - Εισαγωγή στην Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία (Κ.Α.Ο.),
 - Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο,
 - Πλεονεκτήματα / Υποχρεώσεις φορέων Κ.Α.Ο.,
 - Πηγές χρηματοδότησης,
 - Ενημέρωση για τις ισχύουσες διαδικασίες ίδρυσης φορέα Κ.Α.Ο.,
 - Δικτύωση με άλλους φορείς του οικοσυστήματος (προμηθευτές, πελάτες, άλλους φορείς Κ.Α.Ο.)
 - Διάθεση του όποιου σχετικού ενημερωτικού υλικού εκδοθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- Υλοποίηση ενεργειών δημοσιότητας/ενημέρωσης καθ' όλη τη διάρκεια του έργου για θέματα Κ.Α.Ο. μέσω των ακόλουθων κατηγοριών ενεργειών:
 - Διοργάνωση ημερίδων
 - Συμμετοχή σε συνέργειες και κοινές δράσεις με Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή άλλα Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ.
 - Διοργάνωση θεματικών εργαστηρίων
 - Εκδηλώσεις παρουσίασης και προβολής καλών πρακτικών
- Υποστήριξη στη δημιουργία επιχειρηματικών σχεδίων συνοδευόμενων από αίτηση χρηματοδότησης,
- Υποστήριξη στη δημιουργία Marketing plan,
- Υποστήριξη στη δημιουργία επιχειρηματικών σχεδίων, συνοδευόμενων από υποστήριξη στην υποβολή αίτησης εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο.

Σημειώνεται ότι ο βασικός ρόλος των Κέντρων Στήριξης Κ.Α.Ο. είναι να στηρίξουν το πεδίο της Κ.Α.Ο. και να συμβάλλουν στη διαμόρφωσή του με βάση συγκεκριμένες αρχές, με ευδιάκριτη κοινωνική στόχευση και χωρίς στρεβλώσεις.

3.2.2 Εκπαίδευση και κατάρτιση των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., οι οποίοι λειτουργούν ως Κέντρα Στήριξης των φορέων του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο.

Στο πλαίσιο υλοποίησης των πολιτικών στήριξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και προκειμένου να υποστηριχθούν και να διευκολυνθούν στο έργο τους, πραγματοποιήθηκε Διημερίδα Εργασίας για τα έντεκα Κέντρα Στήριξης. Η Διημερίδα διοργανώθηκε στο χώρο όπου στεγάζεται η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. στις 8 και 9 Απριλίου 2019, σε συνεργασία με την επιτελική δομή ΕΣΠΑ του Υπουργείου-Τομέας Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας (Ε.Δ. ΕΣΠΑ ΑπΚΟ). Σκοπός της Διημερίδας ήταν η ενημέρωση των στελεχών των Κέντρων Στήριξης Κ.ΑΛ.Ο. σχετικά με το έργο που καλούνται να επιτελέσουν για την ανάπτυξη του χώρου της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

Τα βασικά θέματα που παρουσιάστηκαν από στελέχη του Υπουργείου, καθώς και από προσκεκλημένους ομιλητές, αποτέλεσαν αντικείμενο συζήτησης και ανταλλαγής απόψεων με τους παρευρισκόμενους και αφορούσαν μεταξύ άλλων:

- Τις παρεχόμενες υπηρεσίες από τα Κέντρα Στήριξης προς το κοινό και τους φορείς Κ.ΑΛ.Ο. (Καμβάς κοινωνικού επιχειρηματικού μοντέλου, Επιχειρηματικό σχέδιο, Συμβουλευτική επιχειρηματικότητας, Μορφές χρηματοδότησης, Δράσεις κρατικών ενισχύσεων, Προγράμματα επιδότησης ανέργων, Επιλογή νομικής μορφής και κλάδου δραστηριότητας, Κανονισμός για την προστασία των προσωπικών δεδομένων).
- Την υφιστάμενη κατάσταση της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα και το θεσμικό πλαίσιο.
- Τις διαδικασίες σύστασης και λειτουργίας των φορέων Κ.ΑΛ.Ο.
- Τεχνικά θέματα που αφορούν τη λειτουργία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.
- Την ιστοσελίδα δικτύωσης των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. (<https://foreis-kalo.gr>)
- Το πλαίσιο συνεργασίας με τη Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. και την ΑπΚΟ.

Το σχετικό εκπαιδευτικό υλικό, που παρουσιάστηκε κατά τη διάρκεια της διημερίδας, δόθηκε στα στελέχη των Κέντρων Στήριξης προκειμένου να τους διευκολύνει στο έργο τους. Το συγκεκριμένο υλικό βρίσκεται αναρτημένο και στην ιστοσελίδα της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. (<https://kalo.gov.gr>).

Η Διημερίδα αξιολογήθηκε ως επιτυχημένη και έθεσε τις βάσεις για μια αποτελεσματική συνεργασία ανάμεσα στις αρμόδιες υπηρεσίες και τα Κέντρα Στήριξης με σκοπό τη μεγιστοποίηση της υποστήριξης στον τομέα της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας.

3.2.3 Ανατροφοδότηση από τα Κέντρα Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο προς τα Κέντρα Στήριξης

Η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, με στόχο την καλλιέργεια της επικοινωνίας με τα Κέντρα Στήριξης και την ανατροφοδότηση, συνέταξε ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, το οποίο στάλθηκε προς συμπλήρωση στα έντεκα Κέντρα Στήριξης.

Τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν αφορούν τη χρονική περίοδο από την έναρξη λειτουργίας των Κέντρων Στήριξης τον Μάιο του 2019 έως και τον Νοέμβριο του ίδιου έτους. Το χρονικό διάστημα συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου ήταν από 15/11/19 έως 29/11/19. Ως εργαλείο χρησιμοποιήθηκε το Google Forms και το ερωτηματολόγιο απεστάλη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε από όλα τα Κέντρα Στήριξης (βλ. Διάγραμμα 3).

Οι ειδικότεροι στόχοι του ερωτηματολογίου συνοψίζονται ως εξής:

- Ανατροφοδότηση και ενημέρωση της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. σχετικά με την δραστηριότητα των Κέντρων Στήριξης, τα οποία αποτελούν βασική δράση υποστήριξης του οικοσυστήματος της Κ.ΑΛ.Ο.
- Καταγραφή προτάσεων, προτεραιοτήτων, δυσχερειών και άλλων θεμάτων που αφορούν την Κ.ΑΛ.Ο. από τα Κέντρα, δεδομένης της αμεσότητας που έχουν τόσο με το πεδίο Κ.ΑΛ.Ο., όσο και με το ευρύτερο περιβάλλον (δημόσιες υπηρεσίες, τοπικοί φορείς, τοπική κοινωνία).
- Από κοινού σχεδιασμός ενεργειών και δράσεων, οι οποίες θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη του πεδίου, στην ενημέρωση των τοπικών φορέων και στην αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και δυσχερειών.

Το ερωτηματολόγιο (βλ. Παράρτημα II) χωρίζεται σε οκτώ επιμέρους ενότητες.

Γενικά στοιχεία Κέντρων Στήριξης

Στην 1^η ενότητα καταγράφονται στοιχεία των Κέντρων Στήριξης, όπως η επωνυμία, η Περιφερειακή Ενότητα στην οποία ανήκουν, η γεωγραφική τους αρμοδιότητα και, τέλος, ο αριθμός και οι ειδικότητες των εργαζομένων τους.

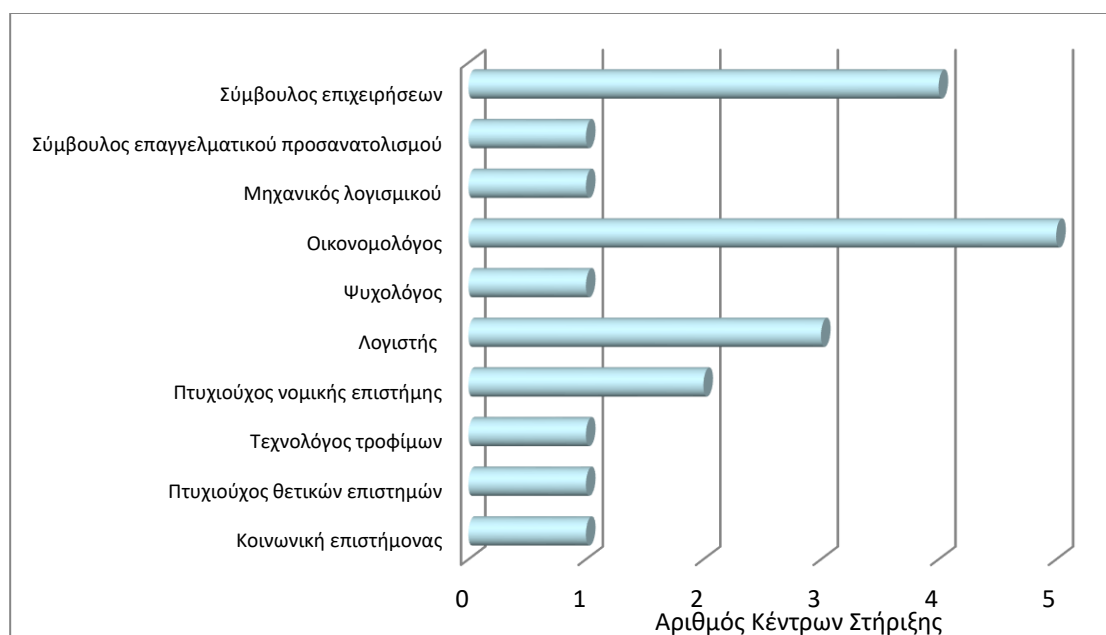
Διάγραμμα 3. Γεωγραφική κατανομή των Κέντρων Στήριξης

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Από τις απαντήσεις των Κέντρων Στήριξης προκύπτει ότι κάθε ένα από αυτά απασχολεί δύο εργαζόμενους. Οι ειδικότητες των εργαζομένων ποικίλουν (π.χ. οικονομολόγοι, σύμβουλοι επιχειρήσεων, λογιστές, πτυχιούχοι νομικής επιστήμης, ψυχολόγοι, μηχανικοί λογισμικού κ.ά.) (βλ. Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4. Αριθμός και ειδικότητες των εργαζομένων στα Κέντρα Στήριξης

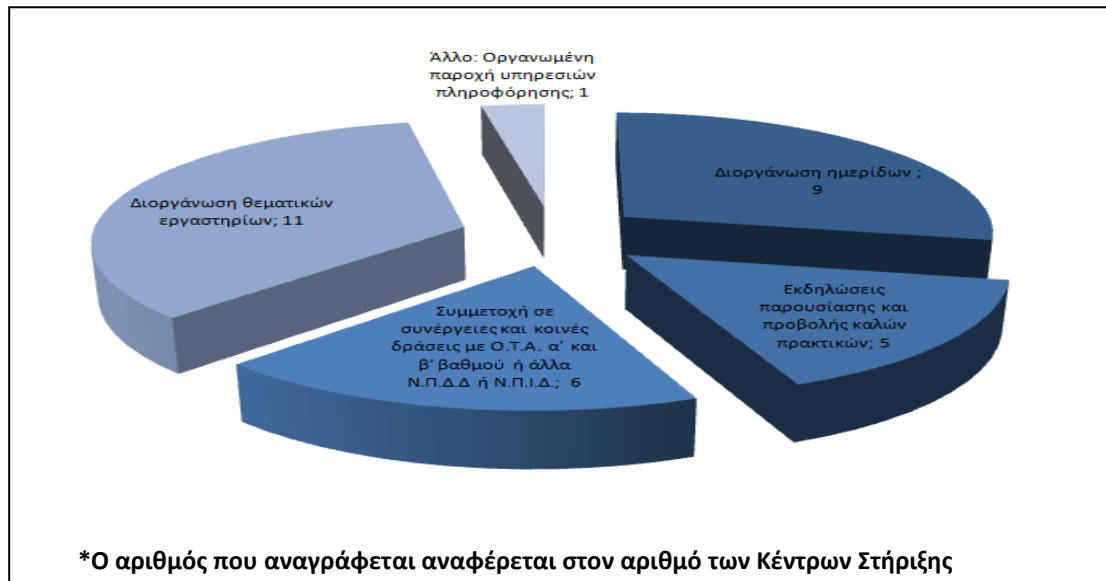

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Δράσεις δημοσιότητας-ενημέρωσης

Στη 2^η ενότητα του ερωτηματολογίου διερευνώνται οι δράσεις δημοσιότητας – ενημέρωσης που έχουν υλοποιήσει τα Κέντρα Στήριξης. Όπως αποτυπώνεται στο Διάγραμμα 5 όλα τα Κέντρα Στήριξης έχουν διοργανώσει θεματικά εργαστήρια, 9 Κέντρα έχουν διοργανώσει ημερίδες, 6 Κέντρα έχουν συμμετάσχει σε συνέργειες και κοινές δράσεις με Ο.Τ.Α. α΄ και β΄ βαθμού ή άλλα Ν.Π.Δ.Δ. ή Ν.Π.Ι.Δ. και 5 Κέντρα έχουν οργανώσει εκδηλώσεις παρουσίασης και προβολής καλών πρακτικών.

Διάγραμμα 5. Δράσεις δημοσιότητας – ενημέρωσης των Κέντρων Στήριξης (από τον Μάιο έως τον Νοέμβριο 2019)

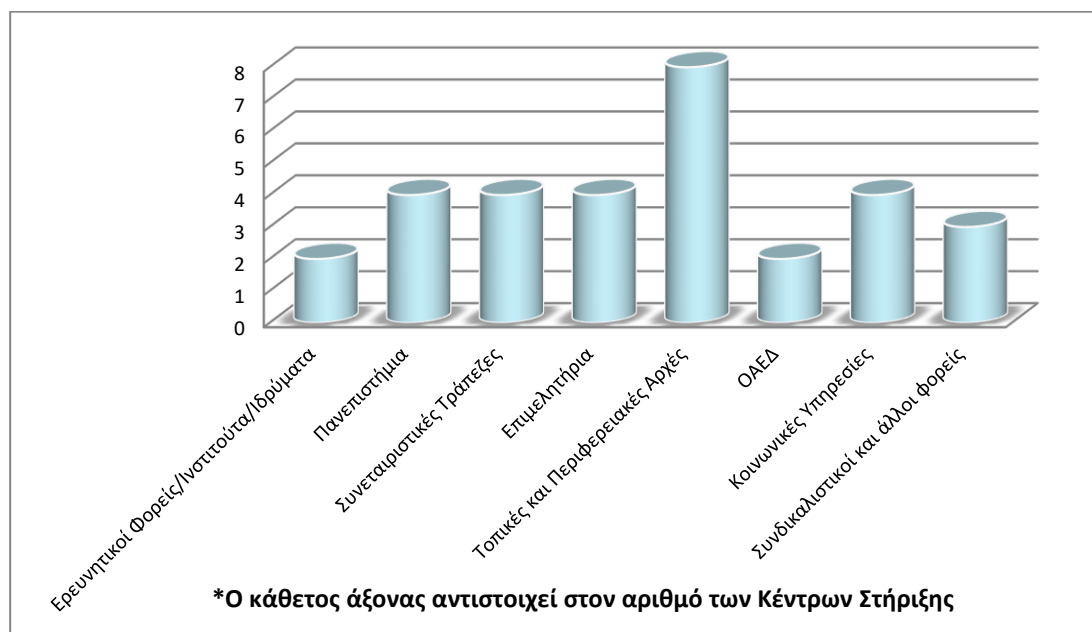

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Τοπικές συνεργασίες

Στην 3^η ενότητα του ερωτηματολογίου, γίνεται μία προσπάθεια ανάδειξης των τοπικών συνεργασιών, που έχουν αναπτύξει τα Κέντρα Στήριξης κατά τους πρώτους μήνες λειτουργίας τους. Η πλειοψηφία των Κέντρων συνεργάζεται με Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές, ορισμένα Κέντρα συνεργάζονται με Πανεπιστήμια, συνεταιριστικές τράπεζες, επιμελητήρια, κοινωνικές υπηρεσίες και συνδικαλιστικούς φορείς, ενώ ελάχιστα Κέντρα συνεργάζονται με ερευνητικούς φορείς και τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) (βλ. Διάγραμμα 6). Η ενίσχυση της συνεργασίας των Κέντρων Στήριξης με τις κοινωνικές υπηρεσίες και τον Ο.Α.Ε.Δ. κρίνεται ιδιαίτερως σημαντική. Η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. προχώρησε σε μια προσπάθεια ενημέρωσης όλων των κατά τόπους υπηρεσιών του Ο.Α.Ε.Δ. με στόχο την προώθηση της εν λόγω συνεργασίας. Σημαντική κρίνεται, επίσης, η ανάπτυξη συνεργασιών με ερευνητικούς φορείς, πανεπιστήμια, αλλά και συνεταιριστικές τράπεζες προκειμένου να διερευνηθούν οι δυνατότητες χρηματοδότησης των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Διάγραμμα 6. Τοπικές συνεργασίες των Κέντρων Στήριξης

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Οι σημαντικότερες συνεργασίες που έχουν αναπτύξει τα Κέντρα Στήριξης παρουσιάζονται αναλυτικότερα στον Πίνακα¹ Πίνακας 3.

Πίνακας 3. Τοπικές συνεργασίες των Κέντρων Στήριξης

Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Λ.Ο. Ηρακλείου
<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης • Τμήμα Κοινωνικής Εργασίας Μεσογειακού Ελληνικού Πανεπιστημίου • Περιφέρεια Κρήτης • ΙΝ.Ε. Γ.Σ.Ε.Ε. • Terra Verde Κοινωνική Συνεταιριστική Επιχείρηση • Ερευνητική ομάδα για τα κοινά Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Λ.Ο. Κέρκυρας
<ul style="list-style-type: none"> • Εμπορικό Επιμελητήριο Κέρκυρας • Δήμος Κεντρικής Κέρκυρας και Διαποντίων Νήσων • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Ο.Α.Ε.Δ . • Δ.Ο.Υ. Κέρκυρας
Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Λ.Ο. Μαγνησίας
<ul style="list-style-type: none"> • Σύλλογος Φοροτεχνικών • Σωματείο ΑμεΑ

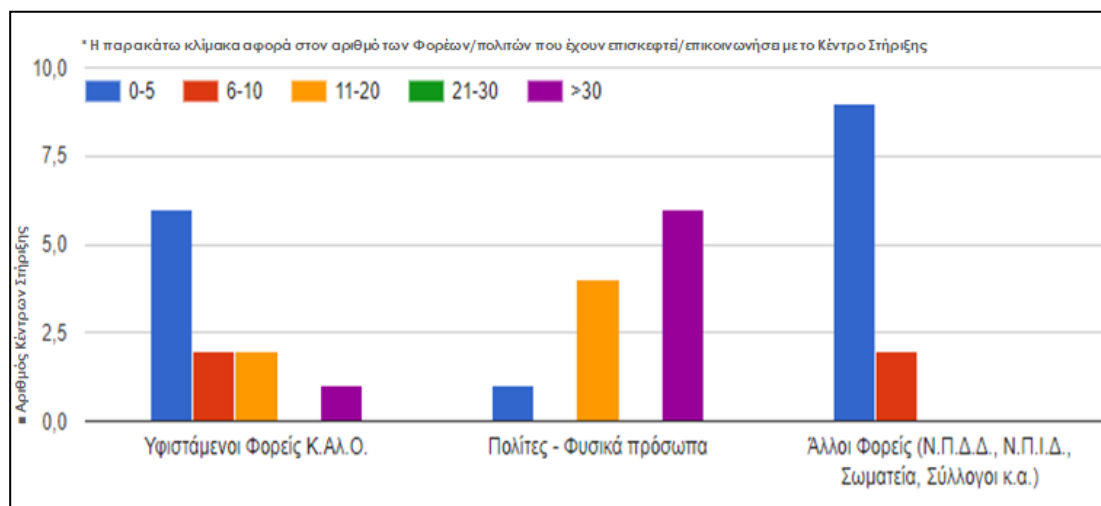
¹ Το Κέντρο Στήριξης Λέσβου «ΚΑΛΟΤΡΟΠΙΟ» δήλωσε ότι τοπικές συνεργασίες θα αναπτυχθούν σε επόμενη φάση του προγραμματισμού.

Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Ο. Κορινθίας
<ul style="list-style-type: none"> • Δήμος Σικυωνίων/Βέλου-Βόχας • Εμπορικός Σύλλογος Κιάτου/Δερβενίου • Σύλλογος Οικονομολόγων Κορινθίας • Σύλλογος γυναικών Αγ. Θεοδώρων • Σύλλογος Αλληλεγγύης Ξυλοκάστρου • Εργατικό Κέντρο Κορίνθου/Κιάτου
Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Ο. Χανίων
<ul style="list-style-type: none"> • Τμήμα Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Κρήτης • Δήμος Χανίων • Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων
DOCK - Συνεργατικός Χώρος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας
<ul style="list-style-type: none"> • Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων • Φορείς Κ.Α.Ο. για την πραγματοποίηση εκδηλώσεων, την προμήθεια εξοπλισμού και την ανάπτυξη υπηρεσιών
Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Ο. Φωκίδας
<ul style="list-style-type: none"> • Σχολή Τουριστικών Επαγγελματιών Γαλαξιδίου • Ειδικό Σχολείο Άμφισσας • Εσπερινό Σχολείο Άμφισσας • Δήμος Δελφών/Δωρίδος • Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας
Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Ο. «ΣΤΟΧΟΣ»
<ul style="list-style-type: none"> • Ο.Α.Ε.Δ. • Δήμος Δέλτα/Χαλκηδόνος/Ωραιοκάστρου • Κέντρα Κοινότητας (με Παράρτημα Ρομά) • Γραφείο υποστήριξης κοινωνικής επιχειρηματικότητας Δήμου Πυλαίας-Χορτιάτη • Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε.) • Αναπτυξιακή Ν. Θεσσαλονίκης Α.Ε./Αναπτυξιακή Ο.Τ.Α. Α.Ε. • Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Θεσσαλονίκης
Κέντρο Στήριξης Λευκάδας – Social Value
<ul style="list-style-type: none"> • Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου • Δήμος Λευκάδας • Περιφέρεια Ιονίων Νήσων • Επιμελητήριο Λευκάδας
Διεθνές Κέντρο για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη - Κέντρο Στήριξης Κ.Α.Ο. Ιωαννίνων
<ul style="list-style-type: none"> • Συνεταιριστική Τράπεζα Ηπείρου • Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων • Επιμελητήριο Ιωαννίνων

Επισκεψιμότητα στα Κέντρα Στήριξης

Στην 4^η ενότητα του ερωτηματολογίου διερευνώνται η επισκεψιμότητα στα Κέντρα Στήριξης και οι πηγές πληροφόρησης για τη λειτουργία τους. Συγκεκριμένα, επιχειρείται μια αποτύπωση του πλήθους των Φορέων και των πολιτών που έχουν επικοινωνήσει ή επισκεφθεί κάθε Κέντρο Στήριξης. Αυτό που παρατηρείται είναι ότι την πλειοψηφία των Κέντρων Στήριξης έχουν επισκεφθεί έως 5 υφιστάμενοι Φορείς Κ.Α.Ο., 6 Κέντρα Στήριξης έχουν επισκεφθεί περισσότεροι από 30 πολίτες, ενώ μόλις 2 Κέντρα Στήριξης έχουν συμβουλευτεί άλλοι Φορείς (Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., Σωματεία, Σύλλογοι κ.ά.) (βλ. Διάγραμμα 7). Από τα παραπάνω ευρήματα φαίνεται ότι, μέχρι τη χρονική στιγμή συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, οι υφιστάμενοι φορείς Κ.Α.Ο. και οι φορείς του τρίτου τομέα της οικονομίας, όπως για παράδειγμα τα Σωματεία, οι Σύλλογοι, κ.ά., που αποτελούν ουσιαστικά φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, στην πλειοψηφία τους δεν είχαν απευθυνθεί στα Κέντρα Στήριξης για την ενημέρωσή τους. Δύο παράγοντες, μεταξύ άλλων, που θα πρέπει να διερευνηθούν είναι η διάχυση της ενημέρωσης για τα Κέντρα Στήριξης και το έργο τους, καθώς και η γεωγραφική αρμοδιότητα των υφιστάμενων Κέντρων.

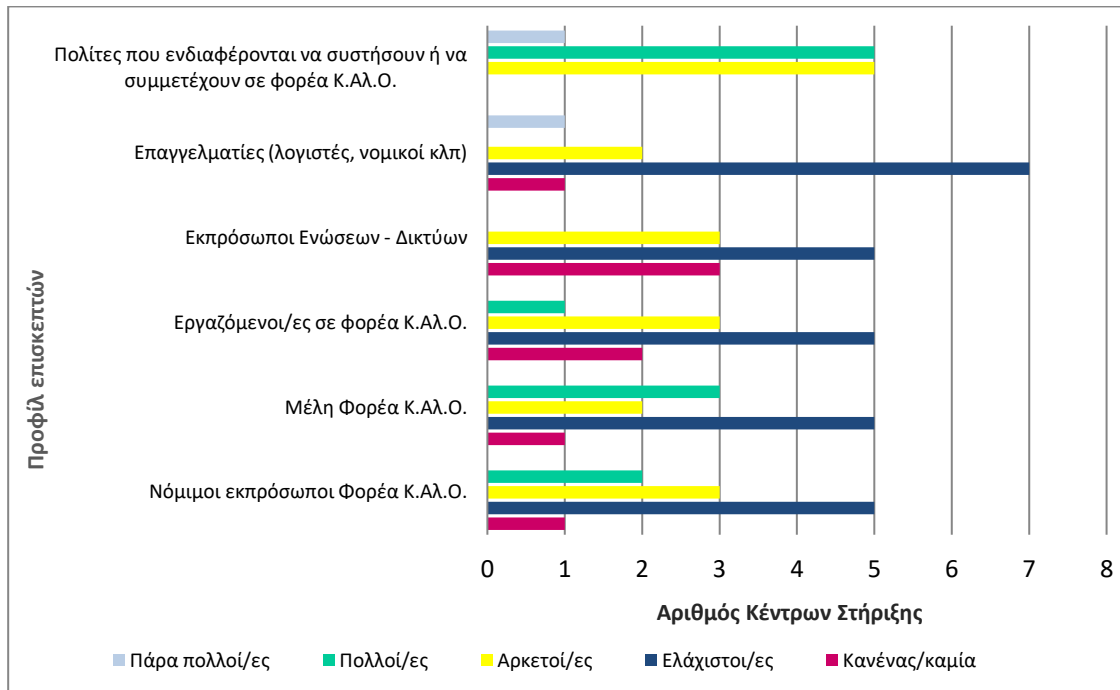
Διάγραμμα 7. Φορείς/πολίτες που έχουν επικοινωνήσει ή επισκεφθεί το Κέντρο Στήριξης

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Στην ίδια ενότητα, εξετάζεται το προφίλ των επισκεπτών των Κέντρων Στήριξης. Από τις απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν, προκύπτει ότι το σύνολο των Κέντρων Στήριξης επισκέφθηκαν κυρίως πολίτες που ενδιαφέρονται να συστήσουν ή να συμμετάσχουν σε Φορέα Κ.Α.Ο. (βλ. Διάγραμμα 8). Η διάχυση της πληροφόρησης για τη λειτουργία των Κέντρων σε επαγγελματίες, εκπροσώπους Ενώσεων – Δικτύων, εργαζόμενους/ες, μέλη και νομίμους εκπροσώπους Φορέων Κ.Α.Ο. αναμένεται να αυξήσει τον αριθμό των επισκεπτών των Κέντρων.

Διάγραμμα 8. Προφίλ επισκεπτών των Κέντρων Στήριξης

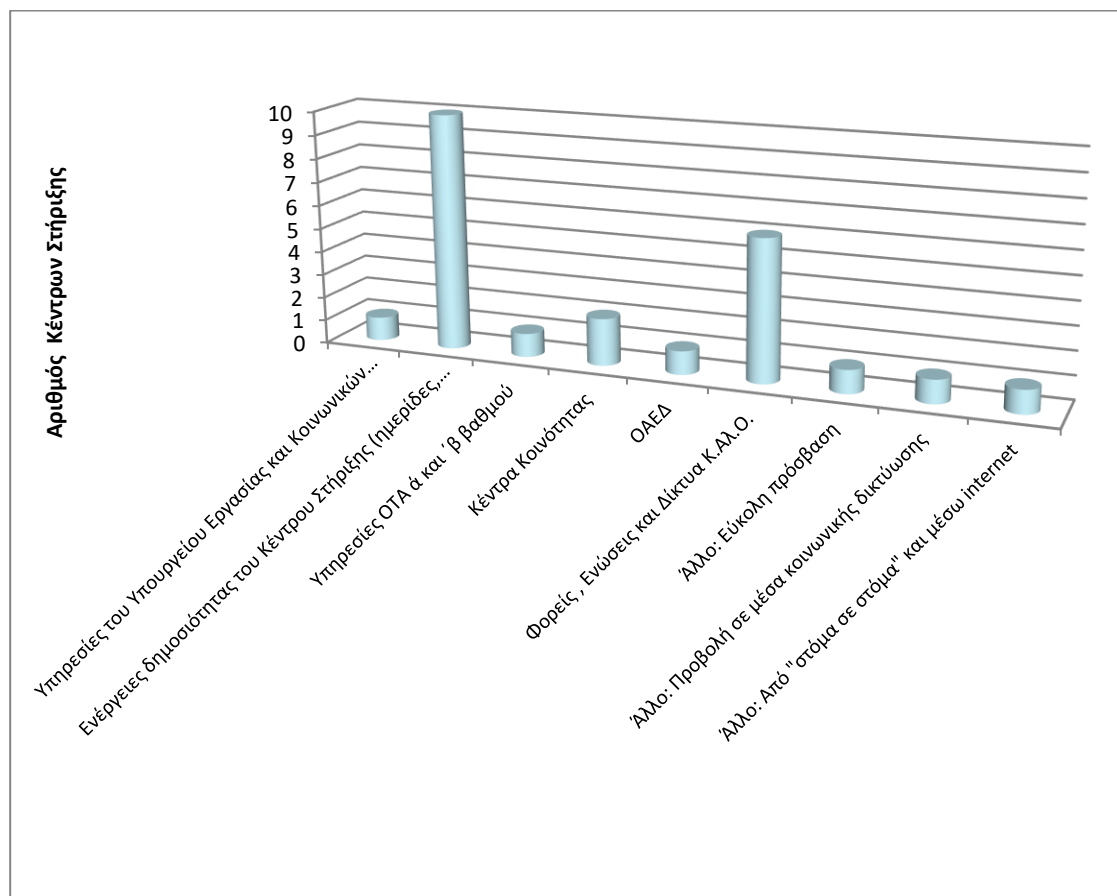

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Πηγές πληροφόρησης σχετικά με τα Κέντρα Στήριξης

Εκτός από το προφίλ των επισκεπτών, διερευνώνται και οι πηγές πληροφόρησης των Φορέων/πολιτών για την ίδρυση και λειτουργία των Κέντρων Στήριξης. Από τις απαντήσεις των Κέντρων προκύπτει ότι βασικές πηγές πληροφόρησης αποτελούν οι ενέργειες δημοσιότητας των ίδιων των Κέντρων, καθώς και οι Φορείς/Ενώσεις/Δίκτυα της Κ.Α.Λ.Ο. (βλ. Διάγραμμα 9). Οι ενέργειες δημοσιότητας αποτελούν υποχρέωση των Κέντρων σύμφωνα με την Πράξη Ένταξης και διασφαλίζουν την ενημέρωση των Φορέων και των πολιτών σε τοπικό επίπεδο. Όταν ολοκληρωθεί η περιφερειακή κάλυψη της χώρας με Κέντρα Στήριξης, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων από την πλευρά του θα είναι σε θέση να συμβάλλει περισσότερο στον τομέα της ενημέρωσης.

Διάγραμμα 9. Πηγές πληροφόρησης Φορέων/πολιτών για τη λειτουργία των Κέντρων Στήριξης

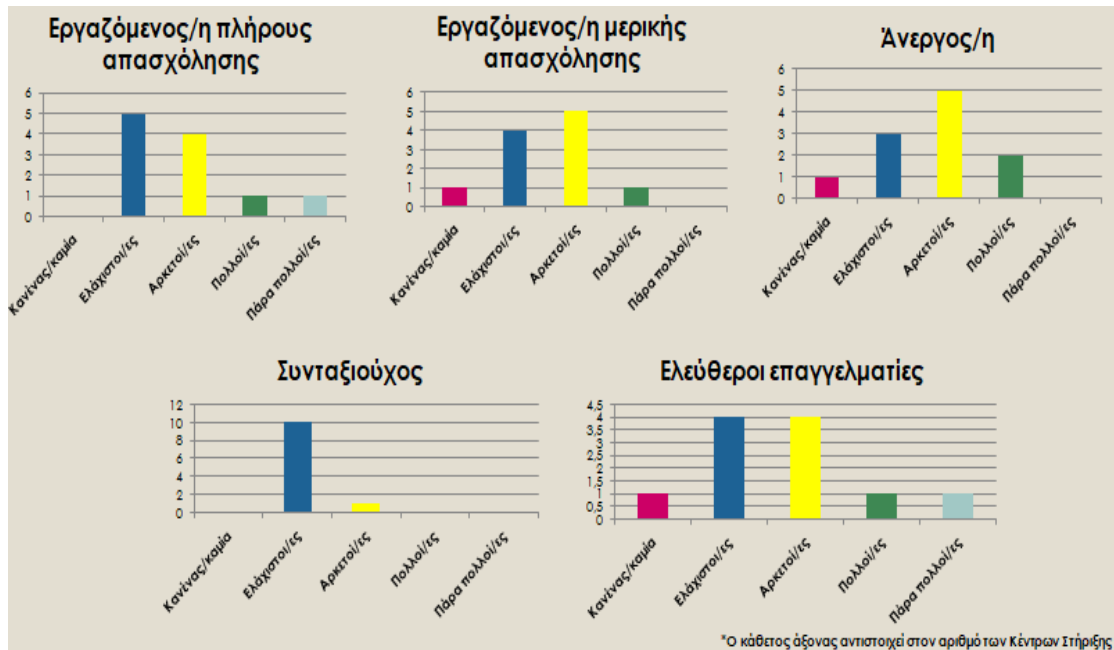

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Προφίλ επισκεπτών

Όσον αφορά το εργασιακό προφίλ των πολιτών που προσήλθαν στα Κέντρα Στήριξης για να ζητήσουν πληροφορίες ή/και συμβουλευτική για την ίδρυση νέου Φορέα Κ.Α.Ο. προκύπτει ότι οι ενδιαφερόμενοι στην πλειοψηφία τους ήταν άνεργοι και εργαζόμενοι/ες μερικής απασχόλησης. Σε αρκετά Κέντρα προσήλθαν εργαζόμενοι/ες πλήρους απασχόλησης και ελεύθεροι επαγγελματίες, ενώ ελάχιστοι ήταν οι συνταξιούχοι (βλ. Διάγραμμα 10). Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα ευρήματα, η Κ.Α.Ο. φαίνεται να αποτελεί μια ελκυστική επιλογή για τα άτομα που επιθυμούν να βρουν εργασία ή επιδιώκουν ένα πιο σταθερό εργασιακό καθεστώς.

Διάγραμμα 10. Εργασιακό προφίλ επισκεπτών για την ίδρυση νέου Φορέα Κ.Α.Λ.Ο.

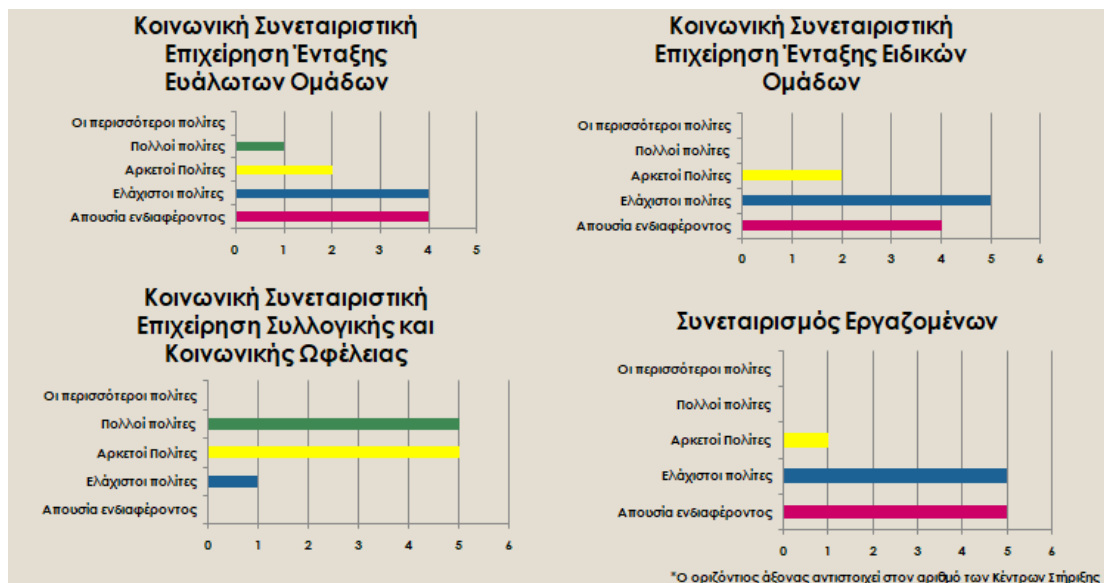

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Νομικές μορφές ενδιαφέροντος

Ως προς την ιεράρχηση του ενδιαφέροντος των πολιτών για τις διάφορες νομικές μορφές Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης, τα αποτελέσματα που προκύπτουν αντανακλούν την υφιστάμενη εικόνα του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. Οι περισσότεροι πολίτες ενδιαφέρονται να συστήσουν Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας, ενώ φαίνεται να τους ενδιαφέρει λιγότερο η σύσταση Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης (βλ. Διάγραμμα 11). Δεδομένου του ρόλου που μπορούν να διαδραματίσουν οι τελευταίες στην ένταξη των ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες και ειδικές ομάδες του πληθυσμού στην οικονομική και κοινωνική ζωή, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στη συμβουλευτική και στην ενημέρωση των πολιτών που ανήκουν στις συγκεκριμένες ομάδες. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί ακόμη στην ενημέρωση για τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, καθώς μπορούν να αποτελέσουν επιλογή όσων επιθυμούν να εργαστούν και μάλιστα με ένα σταθερό εργασιακό καθεστώς, καθώς και όσων επιδιώκουν να υλοποιήσουν τις επιχειρηματικές τους ιδέες.

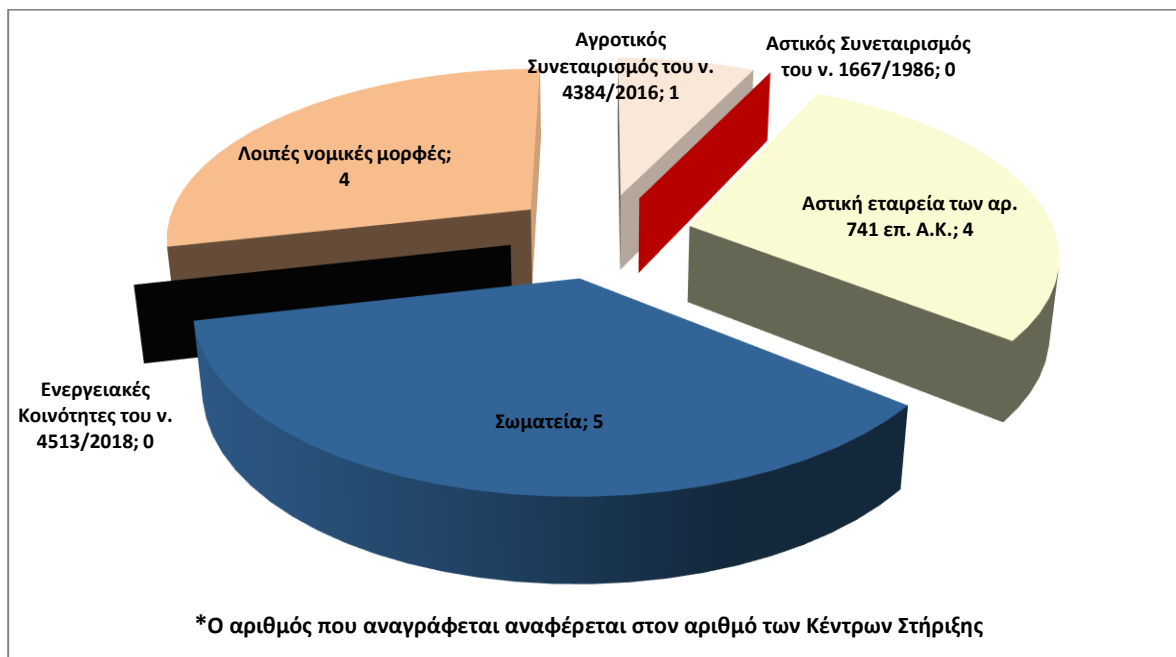
Διάγραμμα 11. Νομική μορφή κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης που επιθυμούν να συστήσουν οι πολίτες

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Τέλος, όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα που ζήτησαν συμβουλευτική για την ένταξή τους στο Ειδικό Μητρώο Άλλων Φορέων Κ.Α.Ο., προκύπτει ότι ήταν κατά βάση σωματεία, αστικές εταιρείες των αρ. 741 επ. του Α.Κ., αλλά και λοιπές νομικές μορφές (βλ. Διάγραμμα 12).

Διάγραμμα 12. Φορείς που ζήτησαν συμβουλευτική για την ένταξη στο Ειδικό Μητρώο Άλλων Φορέων Κ.Α.Ο.

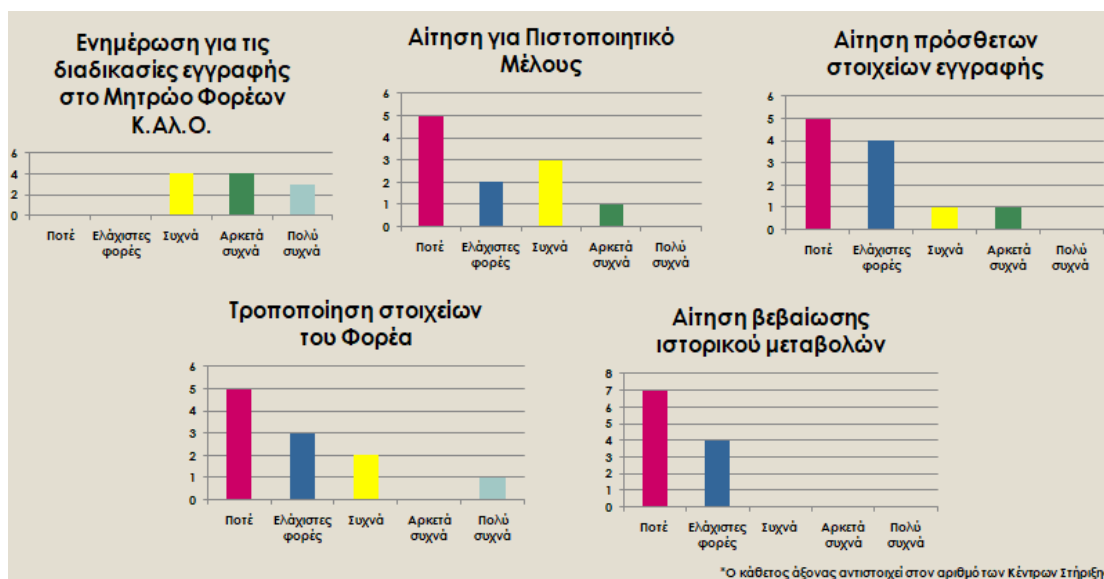

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Θέματα για συμβουλευτική και υποστήριξη

Στην 5^η ενότητα του ερωτηματολογίου, εξετάζονται τα θέματα για τα οποία έχει ζητηθεί και δοθεί συμβουλευτική και υποστήριξη από τα Κέντρα Στήριξης. Φαίνεται ότι τα Κέντρα στο σύνολό τους έχουν προσφέρει ενημέρωση και συμβουλευτική για τις διαδικασίες εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο., ενώ ορισμένα έχουν προσφέρει συμβουλευτική και για τις υπόλοιπες διοικητικές διαδικασίες, όπως αίτηση για πιστοποιητικό μέλους, αίτηση πρόσθετων στοιχείων εγγραφής, τροποποίηση στοιχείων Φορέα και αίτηση βεβαίωσης ιστορικού μεταβολών (βλ. Διάγραμμα 13).

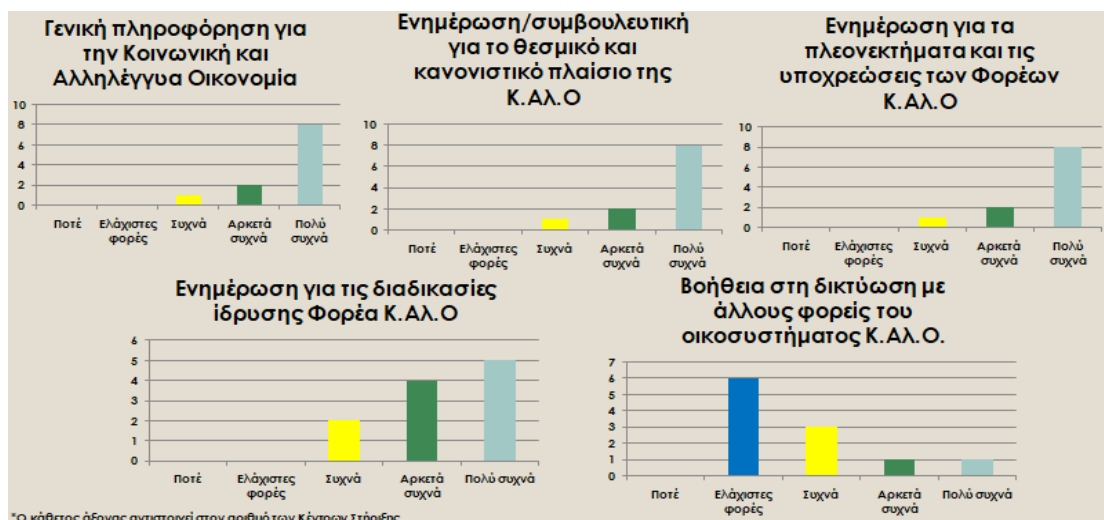
Διάγραμμα 13. Συμβουλευτική όσον αφορά τις διοικητικές διαδικασίες

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Από το σύνολο των Κέντρων Στήριξης πολύ συχνά έχει ζητηθεί ενημέρωση για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία γενικότερα, για το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο της Κ.Α.Λ.Ο., για τα πλεονεκτήματα και τις υποχρεώσεις των Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. και για τις διαδικασίες ίδρυσης Φορέα Κ.Α.Λ.Ο. Λιγότερο συχνά έχει ζητηθεί συμβουλευτική όσον αφορά τη δικτύωση με άλλους Φορείς του οικοσυστήματος της Κ.Α.Λ.Ο. (βλ. Διάγραμμα 14).

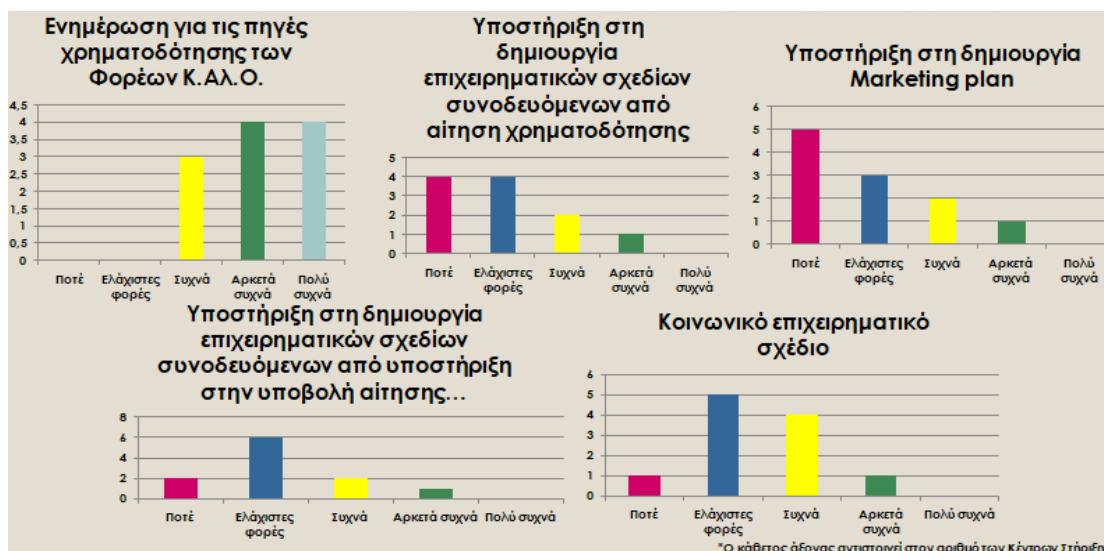
Διάγραμμα 14. Συμβουλευτική για άλλα θέματα πέραν των διοικητικών διαδικασιών

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Και τα 11 Κέντρα Στήριξης έχουν προσφέρει ενημέρωση για τις πηγές χρηματοδότησης των Φορέων Κ.Α.Ο., ενώ 5 από αυτά έχουν προσφέρει συμβουλευτική για τη δημιουργία κοινωνικού επιχειρηματικού σχεδίου. Τέλος, 3 Κέντρα έχουν προσφέρει υποστήριξη στη δημιουργία επιχειρηματικών σχεδίων συνοδευόμενων από αίτηση χρηματοδότησης, στη δημιουργία marketing plan και στη δημιουργία επιχειρηματικών σχεδίων συνοδευόμενων από υποστήριξη στην υποβολή αίτησης εγγραφής στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο. (βλ. Διάγραμμα 15).

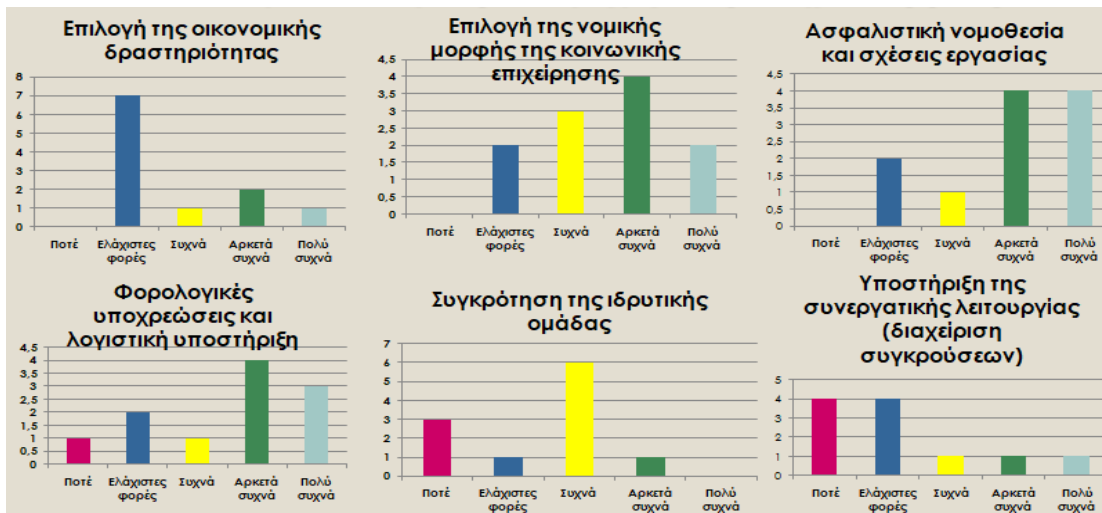
Διάγραμμα 15. Αιτήσεις – παρεχόμενες υπηρεσίες ενημέρωσης για πηγές χρηματοδότησης και δημιουργία επιχειρηματικού σχεδίου

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Επιπλέον, σημαντική συμβουλευτική υποστήριξη έχουν προσφέρει τα Κέντρα Στήριξης όσον αφορά την επιλογή της νομικής μορφής της κοινωνικής επιχείρησης, την ασφαλιστική νομοθεσία και τις εργασιακές σχέσεις σε συνεργατικά εγχειρήματα, τις φορολογικές υποχρεώσεις και τη λογιστική παρακολούθηση, τη συγκρότηση της ιδρυτικής ομάδας. Περαιτέρω ενίσχυση φαίνεται να χρειάζεται η συμβουλευτική για την επιλογή της οικονομικής δραστηριότητας και τη διαχείριση των συγκρούσεων στο πλαίσιο της συνεργατικής λειτουργίας, όπου οι υπηρεσίες που έχουν προσφερθεί από τα Κέντρα είναι περιορισμένες (βλ. Διάγραμμα 16).

Διάγραμμα 16. Αιτήσεις – άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

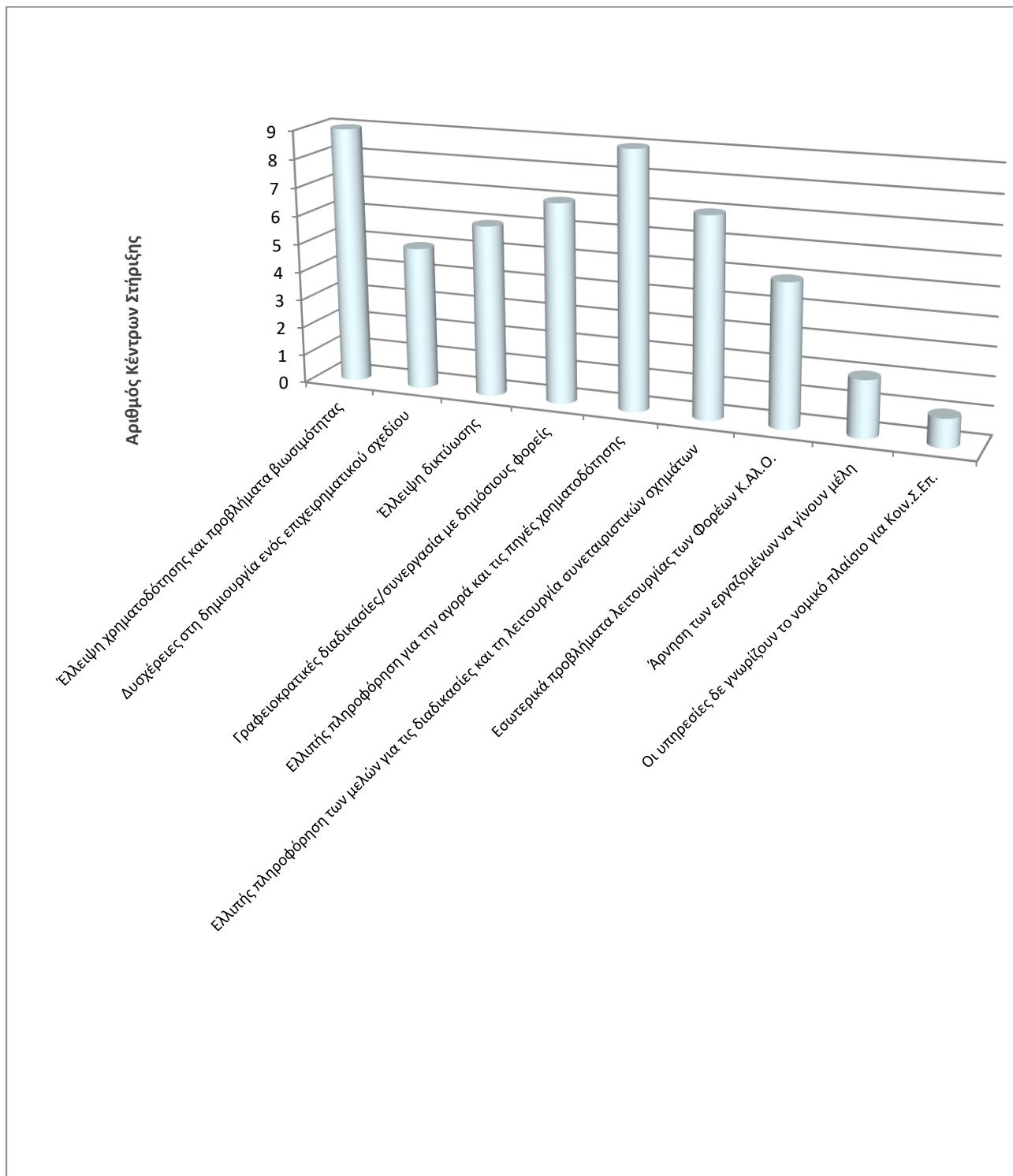
Προβλήματα των Φορέων Κ.Α.Α.Ο.

Στην 6^η ενότητα του ερωτηματολογίου γίνεται μία προσπάθεια ανίχνευσης των δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι Φορείς Κ.Α.Α.Ο. Τα Κέντρα Στήριξης αποτελούν σημαντικό εργαλείο μεταβίβασης πληροφορίας προς τη διοίκηση, δεδομένης της άμεσης επικοινωνίας που έχουν με το πεδίο της Κ.Α.Α.Ο. Άλλωστε και τα ίδια και τα Κέντρα αποτελούν φορείς Κ.Α.Α.Ο.

Αναλυτικότερα, τα Κέντρα Στήριξης ερωτήθηκαν για τα ζητήματα και τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν συχνότερα οι υφιστάμενοι Φορείς Κ.Α.Α.Ο. Από τις απαντήσεις τους (βλ. Διάγραμμα 17) φαίνεται ότι τα χρηματοδοτικά προβλήματα αποτελούν σημαντικό παράγοντα που δυσχεραίνει τη λειτουργία των υφιστάμενων Φορέων Κ.Α.Α.Ο. (π.χ. έλλειψη χρηματοδότησης και προβλήματα βιωσιμότητας, ελλιπής πληροφόρηση για την αγορά και τις πηγές χρηματοδότησης). Σημαντικά, επίσης, προσκόμματα θεωρούνται οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και η συνεργασία με τους δημόσιους φορείς, η έλλειψη δικτύωσης, οι δυσχέρειες στη δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου και τα εσωτερικά προβλήματα λειτουργίας των Φορέων Κ.Α.Α.Ο. Από την άλλη, σύμφωνα με την πλειοψηφία των Κέντρων Στήριξης, η άρνηση των εργαζομένων να γίνουν μέλη των Φορέων Κ.Α.Α.Ο. δεν συνιστά σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για τη

λειτουργία των Φορέων. Τέλος, τα Κέντρα επισημαίνουν ότι πολλές δημόσιες υπηρεσίες δε γνωρίζουν το νομικό πλαίσιο που διέπει τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις.

Διάγραμμα 17. Ανίχνευση δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι υφιστάμενοι Φορείς Κ.Α.Ο.

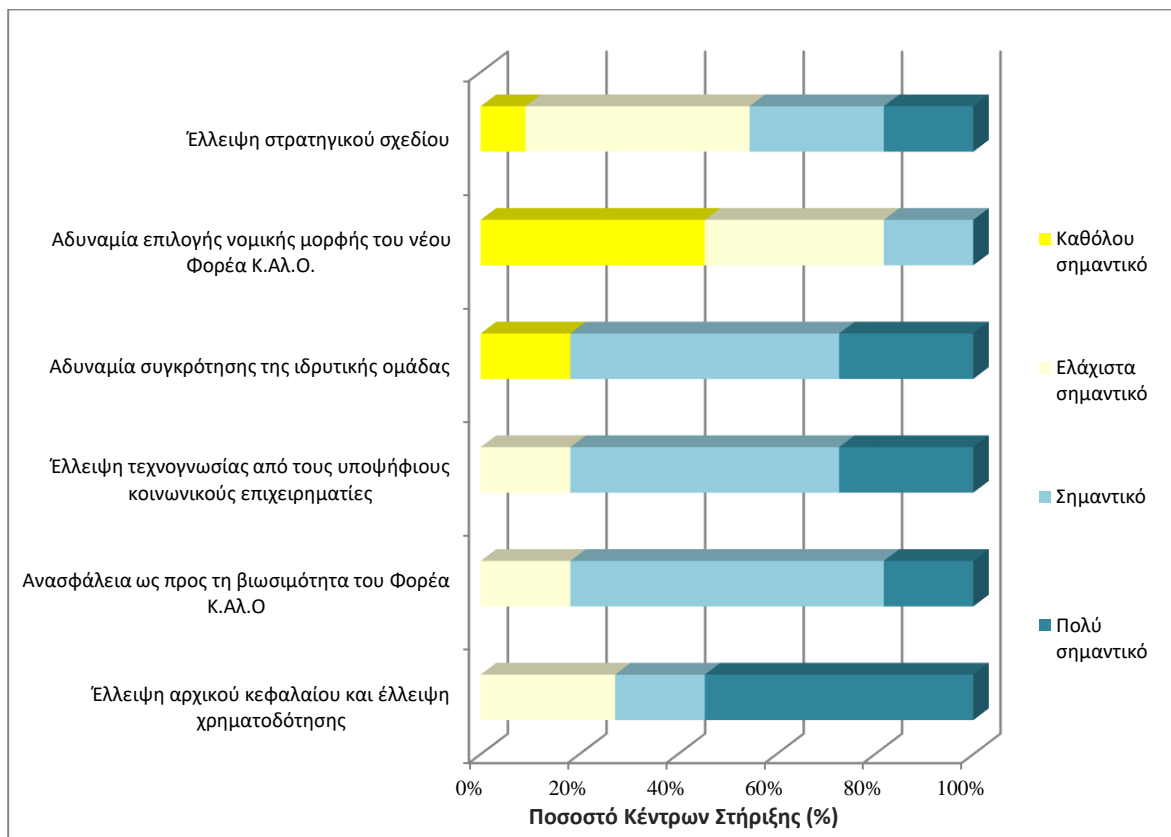

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Ανασταλτικοί Παράγοντες για τη δημιουργία νέων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Στη συνέχεια, γίνεται μία προσπάθεια καταγραφής και ιεράρχησης από τα Κέντρα Στήριξης των παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στη δημιουργία νέων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. (βλ. Διάγραμμα 18). Και σε αυτήν την περίπτωση τα Κέντρα εστιάζουν στα χρηματοδοτικά προβλήματα, ενώ η πλειοψηφία τους θεωρεί σημαντικούς ανασταλτικούς παράγοντες τόσο την έλλειψη τεχνογνωσίας από τους υποψήφιους κοινωνικούς επιχειρηματίες, όσο και την αδυναμία συγκρότησης της ιδρυτικής ομάδας. Όσον αφορά τη σημασία της έλλειψης στρατηγικού σχεδίου για τη δημιουργία νέων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., οι απαντήσεις των Κέντρων Στήριξης δίστανται. Τέλος, η πλειοψηφία των Κέντρων δεν θεωρεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα για τη δημιουργία νέων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. την αδυναμία επιλογής νομικής μορφής.

Διάγραμμα 18. Καταγραφή και ιεράρχηση των παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στη δημιουργία νέων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

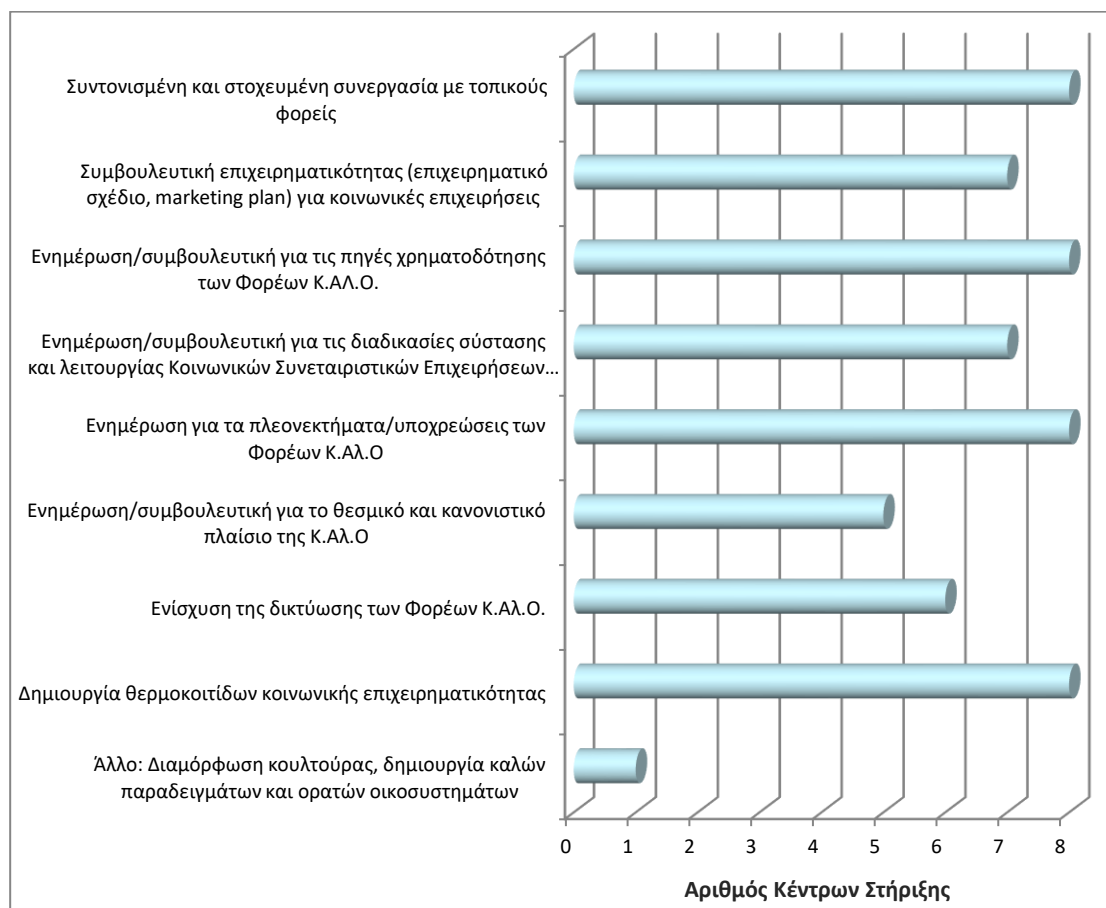
Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Άλλοι παράγοντες που σύμφωνα με τα Κέντρα Στήριξης δρουν ανασταλτικά στη δημιουργία νέων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. είναι ότι το πεδίο της Κ.ΑΛ.Ο. παρουσιάζει έντονες αποκλίσεις στον ορισμό της κοινωνικής ωφέλειας, ότι δεν έχουν αξιοποιηθεί τα πλεονεκτήματα των νομικών μορφών Κ.ΑΛ.Ο., η πολυδιάσπαση του θεσμικού πλαισίου, κ.ά.

Βασικές θεματικές ενότητες/πεδία δράσης

Τέλος, γίνεται μία προσπάθεια ανάδειξης των θεματικών στις οποίες εστιάζουν τα Κέντρα Στήριξης και στις οποίες θεωρούν ότι πρέπει να επικεντρώσουν τις προσπάθειές τους προκειμένου να ενισχυθεί το πεδίο της Κ.ΑΛ.Ο. Οι κυριότερες δράσεις που επιλέγονται από τα Κέντρα είναι η συντονισμένη και στοχευμένη συνεργασία με τοπικούς φορείς, η ενημέρωση για τις πηγές χρηματοδότησης, η ενημέρωση για τα πλεονεκτήματα και τις υποχρεώσεις των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. και η δημιουργία θερμοκοιτίδων κοινωνικής επιχειρηματικότητας. Ακολουθούν η παροχή συμβουλευτικής επιχειρηματικότητας (επιχειρηματικό σχέδιο, marketing plan) και η ενημέρωση για τις διαδικασίες σύστασης και λειτουργίας κοινωνικών συνεταιριστικών επιχειρήσεων. Έξι Κέντρα Στήριξης εστιάζουν στην ενίσχυση της δικτύωσης των Φορέων και πέντε Κέντρα επικεντρώνονται στη συμβουλευτική για το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο της Κ.ΑΛ.Ο. Τέλος, ένα Κέντρο Στήριξης τονίζει τη σημασία της συνεταιριστικής κουλτούρας, των καλών παραδειγμάτων και των ορατών οικοσυστημάτων (κίνητρο, έμπνευση και δημιουργία υποστηρικτικών δομών) (βλ. Διάγραμμα 19).

Διάγραμμα 19. Προτάσεις ενίσχυσης του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο.

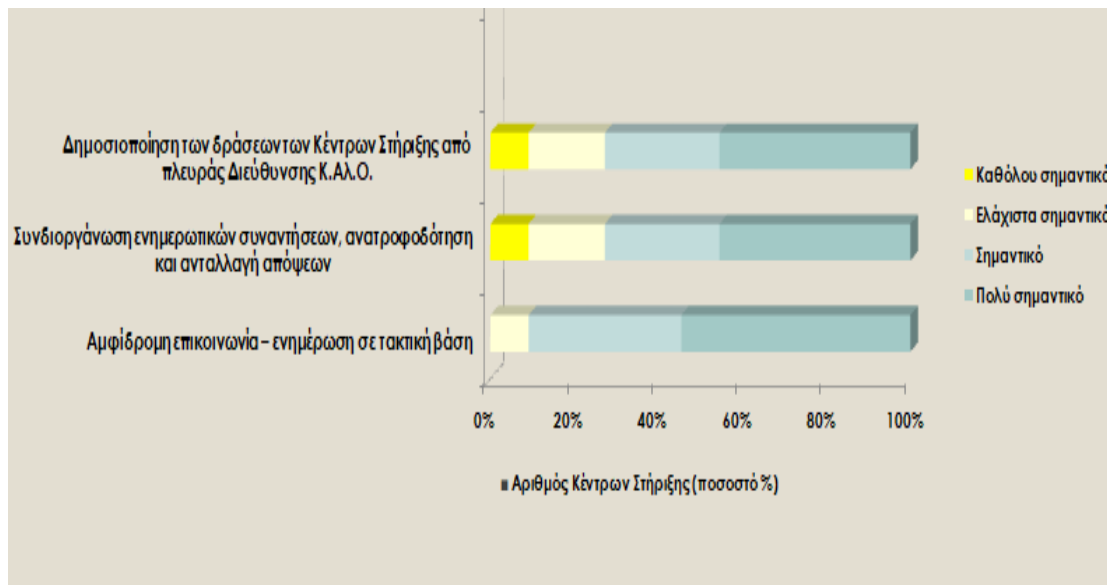

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Συνεργασία Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Κέντρων Στήριξης

Στην 7^η ενότητα διερευνάται η μορφή συνεργασίας που θα επιθυμούσαν να έχουν τα Κέντρα Στήριξης με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Αρχικά, επιχειρείται μία προσπάθεια ιεράρχησης των αναγκών των Κέντρων Στήριξης σε ό,τι αφορά τη συνεργασία τους με τη Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας. Από τις απαντήσεις τους προκύπτει ότι σχεδόν στο σύνολό τους επιθυμούν μία αμφίδρομη επικοινωνία και ενημέρωση σε τακτική βάση, ενώ στην πλειοψηφία τους επιθυμούν τόσο τη συνδιοργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων, όσο και τη δημοσιοποίηση των δράσεών τους από τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο. (βλ. Διάγραμμα 20).

Διάγραμμα 20. Επιθυμητή μορφή συνεργασίας των Κέντρων Στήριξης με τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο.

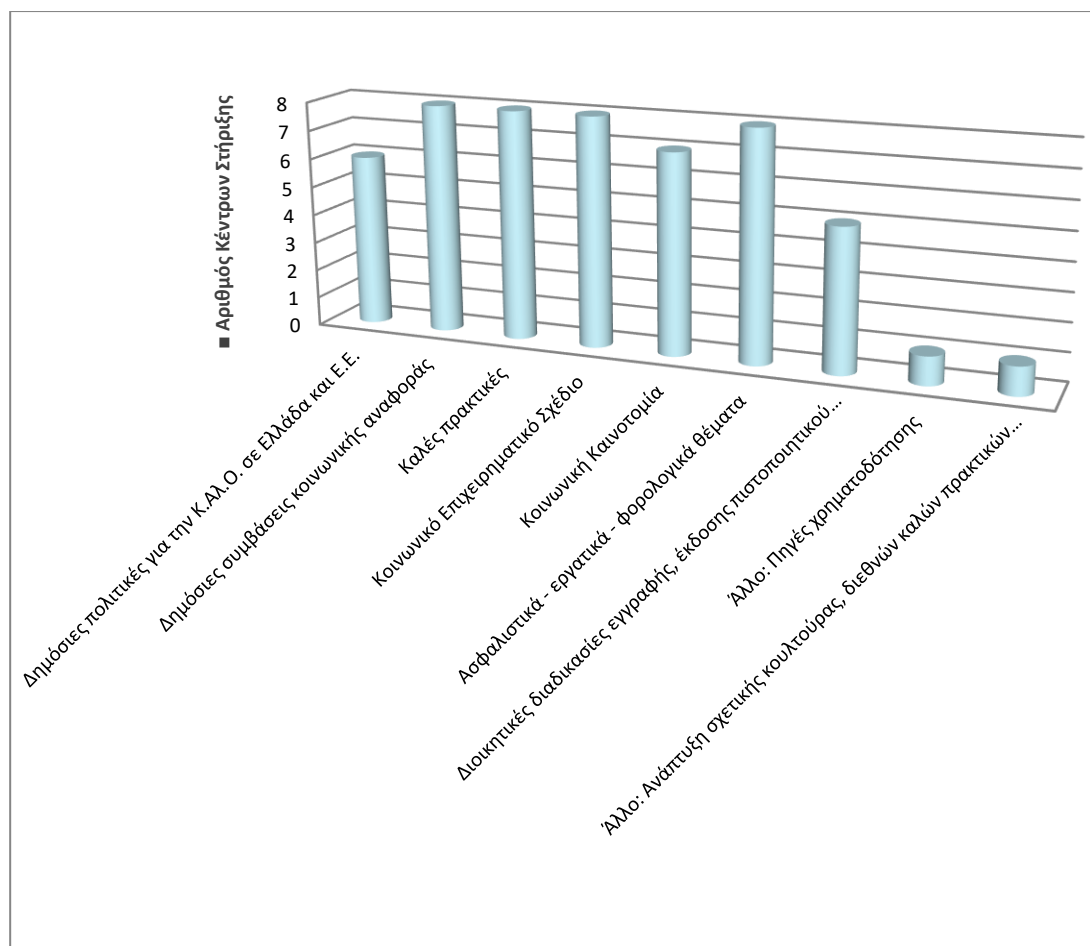
Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Άλλες προτάσεις των Κέντρων Στήριξης για τη μορφή της συνεργασίας τους με τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο. συνοψίζονται ως εξής:

- Σχεδιασμός χρηματοδοτικών προγραμμάτων για τους φορείς Κ.Α.Ο.
- Σχεδιασμός δράσεων για τη δημιουργία αυτόνομων υποστηρικτικών δομών (χρηματοδότηση, κανάλια προβολής, κανάλια διανομής, πρόσβαση σε τεχνολογικά εργαλεία κ.ά.)
- Δημιουργία μιας κεντρικής ηλεκτρονικής πλατφόρμας που θα συγκεντρώνει όλη την τεχνογνωσία από τα Κέντρα Στήριξης και τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο.
- Ενημέρωση των Κέντρων Στήριξης για τις επικείμενες προσκλήσεις των χρηματοδοτικών προγραμμάτων
- Ανάπτυξη συνεργειών ανάμεσα στα Κέντρα Στήριξης και τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο.

Ένα ακόμη θέμα που διερευνήθηκε στη συγκεκριμένη ενότητα, είναι οι θεματικές που ενδιαφέρουν τα Κέντρα Στήριξης για τη συνδιοργάνωση, από κοινού με τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο., ενημερωτικών συναντήσεων (βλ. Διάγραμμα 21). Προτεραιότητα φαίνεται να δίνεται στις δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς, στις καλές πρακτικές, στο κοινωνικό επιχειρηματικό σχέδιο και στα ασφαλιστικά – εργατικά – φορολογικά θέματα. Εν συνεχεία, ακολουθεί η θεματική για την κοινωνική καινοτομία. Ακόμη, 6 Κέντρα Στήριξης επέλεξαν τις δημόσιες πολιτικές για την Κ.Α.Ο. σε Ελλάδα και Ε.Ε., 5 Κέντρα εξέφρασαν ενδιαφέρον για τις διοικητικές διαδικασίες (εγγραφή, έκδοση πιστοποιητικού μέλους κ.ά.) και ένα Κέντρο πρότεινε ως θεματική τις πηγές χρηματοδότησης. Τέλος, μία επιπλέον θεματική που προτείνεται αφορά την ανάπτυξη συνεταιριστικής κουλτούρας, την παρουσίαση διεθνών καλών πρακτικών και τη δημιουργία συνεργειών μεταξύ Ο.Τ.Α. και πεδίου Κ.Α.Ο.

Διάγραμμα 21. Οι θεματικές ενότητες που επιλέγουν τα Κέντρα Στήριξης για τη συνδιοργάνωση με τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο. ενημερωτικών συναντήσεων

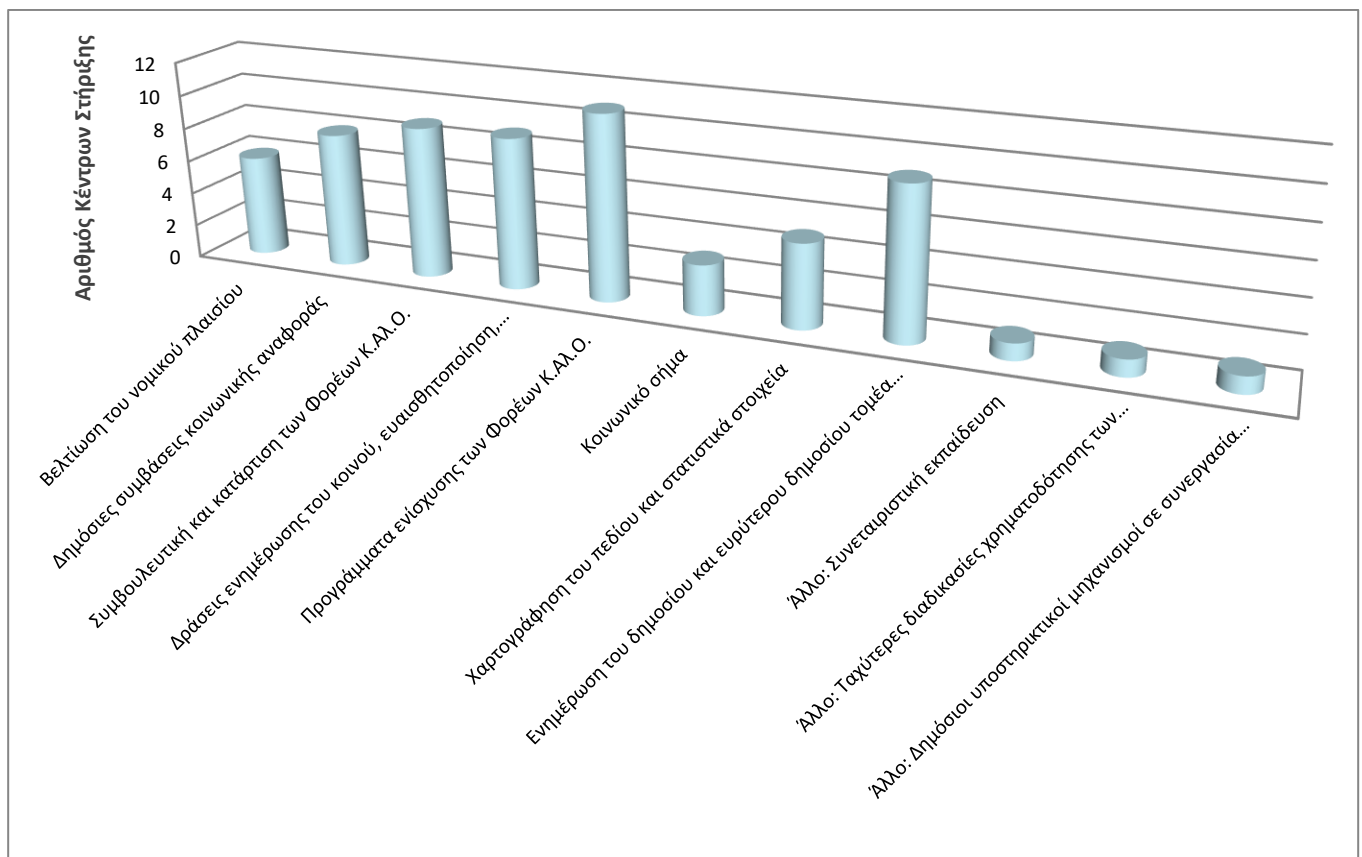

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Προτάσεις των Κέντρων Στήριξης

Στην 8^η και τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου αποτυπώνονται ορισμένες προτάσεις και διαπιστώσεις των Κέντρων Στήριξης (βλ. Διάγραμμα 22). Τα Κέντρα Στήριξης ερωτήθηκαν ποιες δημόσιες πολιτικές θεωρούν σημαντικότερες για την ενίσχυση του πεδίου της Κ.Α.Λ.Ο., λαμβάνοντας υπόψη την αλληλεπίδρασή τους με τους Φορείς Κ.Α.Λ.Ο. Το σύνολο των Κέντρων θεωρεί ως σημαντικότερη δημόσια πολιτική την ενίσχυση των Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. μέσω προγραμμάτων. Ακολούθως, στην πλειοψηφία τους θεωρούν σημαντικές δημόσιες πολιτικές: τη συμβουλευτική και κατάρτιση των Φορέων Κ.Α.Λ.Ο., τις δράσεις ενημέρωσης του κοινού (ευαισθητοποίηση, προβολή, εκθέσεις και δικτύωση), την ενημέρωση του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα για θεσμικά και άλλα θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, καθώς και τη βελτίωση του νομικού πλαισίου. Περαιτέρω, 5 Κέντρα Στήριξης επισημαίνουν την ανάγκη χαρτογράφησης του πεδίου και συγκέντρωσης στατιστικών στοιχείων, ενώ 3 Κέντρα εστιάζουν στη δημιουργία ενός κοινωνικού σήματος. Τέλος, τα Κέντρα προτείνουν ως στρατηγικές προτεραιότητες των δημοσίων πολιτικών, μεταξύ άλλων, τις ταχύτερες διαδικασίες χρηματοδότησης, την ανάπτυξη της συνεταριστικής εκπαίδευσης, την ανάπτυξη συνεργειών Ο.Τ.Α. και πεδίου Κ.Α.Λ.Ο. σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο και τη δημιουργία δημόσιων υποστηρικτικών δομών σε συνεργασία με δομές «από τα κάτω».

Διάγραμμα 22. Δημόσιες πολιτικές που τα Κέντρα Στήριξης θεωρούν σημαντικές για την ενίσχυση του πεδίου της Κ.Α.Λ.Ο.

Πηγή: Ερωτηματολόγιο της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. προς τα Κέντρα Στήριξης

Οι αλλαγές, τις οποίες τα Κέντρα Στήριξης κρίνουν ως χρήσιμες ή αναγκαίες για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου της Κ.Α.Ο., είναι:

- Απλοποίηση και ενοποίηση του θεσμικού πλαισίου.
- Ενεργοποίηση των ευεργετικών διατάξεων που παραμένουν ανενεργές (π.χ. Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας).
- Κατάργηση ή αναπροσαρμογή της σύνδεσης κύκλου εργασιών με μισθοδοτική δαπάνη (παρ. 4 του αρ. 3 του ν.4430/2016), καθώς εάν μια κοινωνική επιχείρηση ασχολείται με λιανικό εμπόριο τότε τα ποσοστά καθαρού κέρδους είναι πολύ μικρότερα από το 25%.
- Τροποποίηση της διάταξης για τις υποχρεωτικές ασφαλιστικές εισφορές στους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, καθώς τους καθιστά μη ανταγωνιστική μορφή επιχείρησης σε σχέση με άλλες νομικές μορφές επιχειρήσεων.
- Δημιουργία ενός κανονιστικού πλαισίου που να ορίζει τον κοινωνικό αντίκτυπο που έχουν οι δράσεις ενός Φορέα Κ.Α.Ο. Η κοινωνική οικονομία δεν πρέπει να υπολογίζεται μόνο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, αλλά θα πρέπει να είναι μετρήσιμος και ο κοινωνικός της αντίκτυπος.
- Η κοινωνική οικονομία περιλαμβάνει και άλλους Φορείς, οι οποίοι δεν είναι εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο., όπως συνεταιρισμούς, συλλόγους, σωματεία κ.ά. Απαιτείται κατάλληλη προσαρμογή του θεσμικού πλαισίου, έτσι ώστε οι Φορείς αυτοί να εγγραφούν στο Γενικό Μητρώο.
- Ρητή και αναλυτική περιγραφή του νομικού πλαισίου για άλλες νομικές μορφές (π.χ. ΑΜΚΕ) όταν εντάσσονται στο πλαίσιο της Κ.Α.Ο.
- Βελτίωση του νομικού πλαισίου για τις δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς.

Τέλος, τα βασικά συμπεράσματα και διαπιστώσεις, που διατυπώνουν τα Κέντρα Στήριξης, αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- Μικρή αποτελεσματικότητα της Πρόσκλησης για τα Κέντρα Στήριξης.
- Ιδιαίτερη η σημασία των καλών πρακτικών και των συνεταιρισμών «έντασης γνώσης», συνεταιρισμών δηλαδή που βασίζονται στην εξειδικευμένη εργασία γνώσης και στην επιστήμη.
- Ανάγκη αποσαφήνισης του νομικού πλαισίου για τη λειτουργία «θερμοκοιτίδας», καθώς η φιλοξενία μιας επιχείρησης σε μία θερμοκοιτίδα θεωρείται συστέγαση επιχείρησης και συνεπάγεται αποκλεισμό από προγράμματα του Ο.Α.Ε.Δ., ΕΣΠΑ, κ.λπ.
- Ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλίας από τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο. για την ενημέρωση όλων των κατά τόπους Κέντρων Προώθησης της Απασχόλησης του Ο.Α.Ε.Δ., ώστε οι σύμβουλοι απασχόλησης να παραπέμπουν φυσικά πρόσωπα που ενδιαφέρονται για την κοινωνική οικονομία στα Κέντρα Στήριξης.
- Οριοθέτηση μίας άτυπης θεματικής διαβούλευσης με το πεδίο και εφαρμογή της θεσμοθετημένης διαβούλευσης με τις Ενώσεις. Οι συγκεκριμένες δράσεις θα επιφέρουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα χωρίς δημοσιονομικό κόστος.

Πρέπει να σημειωθεί το γεγονός ότι παρά το αρχικό στάδιο, καθώς και το σύντομο χρονικό διάστημα λειτουργίας των Κέντρων Στήριξης κατά την περίοδο συμπλήρωσης του συγκεκριμένου Ερωτηματολογίου, τα Κέντρα Στήριξης επέδειξαν αξιόλογη δραστηριότητα. Αυτή η δραστηριότητα, όπως προκύπτει από την επικοινωνία που έχει και την ανατροφοδότηση που λαμβάνει η Διεύθυνση Κ.Α.Λ.Ο., συνεχίζεται και διευρύνεται.

3.3 Πιλοτικό πρόγραμμα δημιουργίας δύο συνεργατικών επιχειρήσεων του πρωτογενή τομέα σε μικρά κυκλαδονήσια του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Κ.Α.Λ.Ο.

Στο πλαίσιο ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης στα μικρά νησιά των Κυκλάδων, η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας συμμετείχε στην Ομάδα Εργασίας η οποία συστάθηκε με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Στο πλαίσιο αυτό διερευνήθηκαν οι δυνατότητες σχεδιασμού και χρηματοδότησης πιλοτικού προγράμματος που αφορά στη σύσταση και λειτουργία δυο συνεργατικών επιχειρήσεων (Κοιν.Σ.Επ.) σε δυο μικρά νησιά των Κυκλάδων. Στόχος του προγράμματος είναι η αξιοποίηση εγκαταλειμμένων και ακαλλιέργητων εκτάσεων, που υπάρχουν στα μικρά νησιά των Κυκλάδων, αποσκοπώντας σε συνδυασμό με τα οφέλη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας να δώσει απάντηση στην ανάγκη των κατοίκων για βιοπορισμό πέραν της τουριστικής περιόδου.

Με πρωτοβουλία της Ομάδας Εργασίας ενημερώθηκαν οι φορείς και οι κάτοικοι των προαναφερόμενων νησιών με σκοπό την υποβολή σχετικών προτάσεων. Παράλληλα, η Ομάδα Εργασίας συνεργάστηκε με την αρμόδια υπηρεσία της ΜΟΔ Α.Ε. προκειμένου να διερευνηθεί η δυνατότητα στήριξης από πλευράς της υπηρεσίας αυτής.

3.4 Οι ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο. στο «Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου»

Στο Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης τηρείται «Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου» το οποίο είναι διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο www.data.gov.gr. Στο «Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου» αναρτώνται τα σύνολα των εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του Δημοσίου που είναι διαθέσιμα σε ανοικτό και μηχαναγνώσιμο μορφότυπο, ταξινομημένα σε «Διαρθρωμένα Σύνολα Δεδομένων» (datasets) ή συνδέσμους προς τους δικτυακούς τόπους των φορέων, όπου αυτά τηρούνται (αρ. 10 ν. 3448/2006 όπως αντικαταστάθηκε από το αρ. 10 ν. 4305/2014).

Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο της εφαρμογής του «Προγράμματος Διαύγεια» (Υ.Α. αριθ. 16565 /Δ.1.5916/03.05.2018, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει) συστάθηκε τον Μάρτιο του 2018 στο Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης Ομάδα Διοίκησης Έργου (Ο.Δ.Ε.) με εκπροσώπους όλων των οργανικών μονάδων, προκειμένου να δημιουργήσουν το σύνολο των δεδομένων για το σκοπό του καταρτιζόμενου σχεδίου δράσης, που επίκειται να υποβληθεί στην παγκόσμια πρωτοβουλία για την Ανοικτή Διακυβέρνηση [Open Government

Partnership (OGP- <https://www.opengovpartnership.org>]), έχοντας πάντα υπόψη τα δεδομένα που εξυπηρετούν τον σκοπό της εμπέδωσης της διαφάνειας στη σχέση του κράτους με τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Τον Ιούνιο του 2019, η Διεύθυνση Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (μέσω των δύο μελών-εκπροσώπων της στην Ο.Δ.Ε.) προχώρησε σε επικαιροποίηση του υλικού που δίνεται ετησίως στην προαναφερθείσα Ομάδα Έργου, προκειμένου να αναρτηθεί στο «Μητρώο Ανοικτών Δεδομένων του Δημοσίου». Το συγκεκριμένο υλικό αφορά το σύνολο των νέων ηλεκτρονικών δημοσιεύσεων (έγγραφα, πληροφορίες και δεδομένα) που έχει στην κατοχή της η Διεύθυνση Κ.Α.Ο. και η ανάρτησή τους στο εν λόγω Μητρώο αποσκοπεί στην ενημέρωση των πολιτών, των επιχειρήσεων και των φορέων που ενδιαφέρονται για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία.

3.5 Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αρωγοί στην επικοινωνία και την ενημέρωση για την Κ.Α.Ο.

Προκειμένου να ενημερωθεί το κοινό και να διαχυθούν όσο γίνεται ευρύτερα και αμεσότερα οι πληροφορίες για όλα τα θέματα που αφορούν την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία, η Διεύθυνση Κ.Α.Ο. διαχειρίζεται τη δική της ιστοσελίδα (kalo.gov.gr), καθώς και τον δικό της λογαριασμό στο facebook (www.facebook.com/gramkalo.gr). Βασική επιδίωξη της Διεύθυνσης αποτελεί - εκτός από την παροχή πληροφόρησης και γενικότερης ενημέρωσης σε όλους για τα θέματα που αφορούν την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία - η διάδραση και η επικοινωνία με τους φορείς Κ.Α.Ο. και το ευρύ κοινό. Απώτερος σκοπός είναι να δοθεί σε όλους η δυνατότητα να επικοινωνήσουν τη γνώση, τις απορίες και τους προβληματισμούς τους σχετικά με την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία αλλά και τις υφιστάμενες διοικητικές διαδικασίες.

Μέσα από τη συγκεκριμένη ιστοσελίδα και το facebook, εκτός από τα άρθρα που δημοσιεύθηκαν και παρουσιάζουν διάφορα θέματα που άπτονται ή σχετίζονται με την κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία, δημοσιεύθηκαν επίσης διευκρινιστικές εγκύκλιοι, ενημερωτικό και εκπαιδευτικό υλικό και απαντήθηκαν απορίες και προβληματισμοί των φορέων Κ.Α.Ο. Οι συγκεκριμένες απορίες, οι προβληματισμοί και σε κάποιες περιπτώσεις η κριτική, που ασκήθηκε, αποτέλεσαν πολύ συχνά αφορμή για την ανάληψη πρωτοβουλιών από την πλευρά της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο., η οποία έκρινε αυτήν την επικοινωνία ως ιδιαίτερα χρήσιμη και εποικοδομητική.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι μέσα σε περίπου δύο χρόνια η σελίδα στο facebook, που διαχειρίζεται η Διεύθυνση Κ.Α.Ο., ακολουθείται από 799 άτομα, «αρέσει» σε 748 άτομα, έχει πολλές κοινοποιήσεις, ενώ έχει αποτελέσει σημαντική πηγή ανατροφοδότησης.

Επιδίωξη της Διεύθυνσης Κ.Α.Ο. είναι να συνεχιστεί η παροχή άμεσης πληροφόρησης στο κοινό, καθώς και η επικοινωνία μαζί του, με στόχο πάντα την άμεση αντιμετώπιση των θεμάτων που απασχολούν τόσο τους φορείς της Κ.Α.Ο. όσο και το ευρύτερο κοινό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Χρηματοδοτικές δυνατότητες/εργαλεία και δράσεις για την ανάπτυξη του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα

4.1 Εκπόνηση μελέτης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Το 2018 ενεργοποιήθηκε η σύμβαση μεταξύ του τότε Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής Αλληλεγγύης και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (Ε.Τ.Επ.) για την παροχή υποστήριξης μέσω συμβουλευτικών υπηρεσιών της Ε.Τ.Επ. και του Ευρωπαϊκού Κόμβου Επενδυτικών Συμβουλών της (Advisory Hub of EIB) στην αρμόδια Υπηρεσία του Υπουργείου για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία. Στο πλαίσιο αυτής της σύμβασης, εκπονήθηκε Μελέτη Σκοπιμότητας από την Ε.Τ.Επ. προκειμένου να αναδειχθούν, βάσει στοιχείων, τυχόν δυσκολίες πρόσβασης των φορέων της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας σε χρηματοδότηση, καθώς και το εκτιμώμενο επίπεδο και το είδος των χρηματοδοτικών αναγκών.

Για τη Μελέτη αυτή, η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. συμμετείχε σε συναντήσεις και παρείχε στην Ε.Τ.Επ. ποσοτικά στοιχεία από το Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., τις δυο Ετήσιες Εκθέσεις της Ειδικής Γραμματείας Κ.ΑΛ.Ο. (ετών 2017 και 2018), το Επιχειρηματικό Σχέδιο που συνέταξε η ΕΤΕΑΝ Α.Ε. (το οποίο επεξεργάστηκε η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο.) για τη σύσταση του Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας, μελέτες που εκπονήθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος τεχνικής υποστήριξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προς τη χώρα μας με τίτλο «Τεχνική Βοήθεια για την ανάπτυξη της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα», καθώς και άλλες μελέτες που τηρούνται στο αρχείο του Τμήματος Έρευνας & Μελετών της Διεύθυνσης. Οι σύμβουλοι της Ε.Τ.Επ. επεξεργάστηκαν το συγκεκριμένο υλικό και παράλληλα διεξήγαγαν δική τους έρευνα (δείγμα 166 φορείς Κ.ΑΛ.Ο. σε σύνολο 1.018 φορέων, ποσοστό 17% επί του συνόλου) και έλαβαν συνεντεύξεις από φορείς Κ.ΑΛ.Ο. στη χώρα μας. Τον Ιούλιο του 2019 παραδόθηκε στη Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. το τελικό κείμενο της Έκθεσης με τίτλο «Μελέτη Σκοπιμότητας για το Ελληνικό Ταμείο Κοινωνικής Οικονομίας - Παροχή τεχνικής υποστήριξης για τη δημιουργία Ταμείου Κοινωνικής Οικονομίας στην Ελλάδα».

Από την εν λόγω Έκθεση, οι απόψεις της οποίας επισημαίνεται ότι δεν εκφράζουν την επίσημη θέση του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, προκύπτουν μια σειρά ευρημάτων και συμπερασμάτων:

Ο τομέας της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα φαίνεται να έχει αναπτυχθεί αρκετά τα τελευταία χρόνια. Η συνεχιζόμενη ανάπτυξή της θα μπορούσε να συμβάλει στη συνολική οικονομική ανάπτυξη της χώρας και στην καταπολέμηση της ανεργίας, καθώς και στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης. Το 2016 ψηφίστηκε ο νόμος 4430/2016 με στόχο τη θεσμική ανασυγκρότηση και ανάπτυξη του οικοσυστήματος της Κ.ΑΛ.Ο., δίνοντας έμφαση κυρίως στη δημιουργία συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας από τους φορείς Κ.ΑΛ.Ο.

Η διερεύνηση της αγοράς, την οποία πραγματοποίησε η Ε.Τ.Επ. από τον Αύγουστο ως τον Σεπτέμβριο του 2018 (Έκθεση Ε.Τ.Επ. - Φάση 1^η), κατέδειξε ότι ο τομέας της Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα παραμένει ακόμη σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης. Συγκεκριμένα, ο τομέας Κ.ΑΛ.Ο. κυριαρχείται

από την παρουσία μικροεπιχειρήσεων (86% των επιχειρήσεων που αποτελούν το δείγμα της μελέτης), ενώ περισσότερες από τις μισές επιχειρήσεις βρίσκονται ακόμη στο αρχικό στάδιο ανάπτυξης. Επιπλέον, η πλειοψηφία των φορέων του δείγματος παρουσιάζουν περιορισμένο ετήσιο κύκλο εργασιών, με σχεδόν το 60% εξ αυτών να έχουν έσοδα κάτω των 10.000 ευρώ. Μόνο το 16% των επιχειρήσεων ανέφεραν ότι έχουν πλεόνασμα, γεγονός που όπως γίνεται αντιληπτό έχει άμεσες συνέπειες στις ευκαιρίες που έχουν οι φορείς Κ.Α.Ο. για χρηματοδότηση. Ειδικότερα, οι φορείς Κ.Α.Ο. φαίνεται να έχουν περιορισμένη πρόσβαση στη χρηματοδότηση και αυτό αποτελεί σημαντικό ανασταλτικό παράγοντα στην περαιτέρω ανάπτυξή τους. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, καθώς αποφεύγουν τις επικίνδυνες επενδύσεις και συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν απομειωτικές και ρυθμιστικές πιέσεις, δεν προσφέρουν εξειδικευμένα προϊόντα για επιχειρήσεις Κ.Α.Ο., αφού θεωρούν ότι ενέχουν υψηλό επενδυτικό κίνδυνο. Ταυτόχρονα, οι τράπεζες φαίνεται να διαθέτουν περιορισμένες γνώσεις σχετικά με τον τομέα της Κ.Α.Ο., γεγονός που τις εμποδίζει να εκτιμήσουν σωστά τον εγγενή κίνδυνο και να αναπτύξουν κατάλληλα χρηματοοικονομικά προϊόντα. Ως εκ τούτου, στην παρούσα φάση οι επιχειρήσεις Κ.Α.Ο. στηρίζονται κατά κύριο λόγο στη χρηματοδότηση από δημόσιες ή ιδιωτικές επιχορηγήσεις, συνεισφορές από μετόχους / μέλη, καθώς και εισφορές από την οικογένεια και τους φίλους.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα Έκθεση, οι ελληνικές επιχειρήσεις Κ.Α.Ο. φαίνεται να έχουν έντονη ανάγκη για υποστηρικτικές υπηρεσίες επιχειρήσεων και, καθώς βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης, στερούνται στρατηγικού οράματος και δυσκολεύονται να αναπτύξουν βιώσιμα επιχειρηματικά σχέδια. Τα κρατικό πλαίσιο στήριξης φαίνεται να εξελίσσεται, αλλά είναι πιθανό να μην καλύπτει επαρκώς τις ανάγκες του τομέα της Κ.Α.Ο. Ειδικότερα, παρουσιάζεται μια έλλειψη σε υπηρεσίες «θερμοκοιτίδας», καθώς και σε υπηρεσίες ειδικής κατάρτισης και συμβουλευτικής, οι οποίες θα μπορούσαν να συμβάλλουν στον επιτυχή μετασχηματισμό των κοινωνικών επιχειρηματικών ιδεών σε εφαρμόσιμα επιχειρησιακά σχέδια. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων επιχειρεί να αντιμετωπίσει αυτήν την έλλειψη μέσω των έντεκα Κέντρων Στήριξης Φορέων Κ.Α.Ο. που ιδρύθηκαν σε ολόκληρη τη χώρα. Όμως, σύμφωνα πάντα με την εν λόγω Μελέτη, τα συγκεκριμένα Κέντρα Στήριξης έχουν στη διάθεσή τους περιορισμένα μέσα, γεγονός που τα δυσκολεύει στην παροχή αποτελεσματικότερων υπηρεσιών στις υφιστάμενες ή τις εν τη γενέσει επιχειρήσεις Κ.Α.Ο.

Η αξιολόγηση της αγοράς οδηγεί στο συμπέρασμα ότι, πριν από την εφαρμογή των οποιοδήποτε χρηματοδοτικών μέσων, είναι αναγκαίο να υποστηριχθεί και να εκσυγχρονιστεί το ελληνικό οικοσύστημα της Κ.Α.Ο., προκειμένου να φθάσει σε ένα πιο ώριμο στάδιο ανάπτυξης.

Με βάση όλα τα παραπάνω συμπεράσματα, η Έκθεση της Ε.Τ.Επ. καταλήγει να προτείνει μια συστημική προσέγγιση, βασισμένη σε διαφορετικά τμήματα τεχνικής βοήθειας, που θα απευθύνεται σε ολόκληρο το οικοσύστημα της Κ.Α.Ο. Συγκεκριμένα, η πρόταση της Έκθεσης περιγράφει ένα δομικό σχήμα, το οποίο θεωρείται ότι μπορεί να βοηθήσει στην ανάπτυξη της Κ.Α.Ο. στην Ελλάδα, καθώς και ένα λεπτομερές επιχειρησιακό σχέδιο. Η πρόταση παρουσιάζει, επίσης, τον ακριβή αριθμό ενεργειών που απαιτείται να γίνουν, το χρονοδιάγραμμα, καθώς και το εκτιμώμενο κόστος. Επίσης, διατυπώνει την άποψη ότι η τεχνική βοήθεια θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για την υποστήριξη όλων των βασικών κατηγοριών ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων Κ.Α.Ο., της αρμόδιας υπηρεσίας για την Κ.Α.Ο. του

Υπουργείου, των Κέντρων Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., καθώς και των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων, δημιουργώντας κατά αυτόν τον τρόπο δυναμικά οφέλη για την ελληνική οικονομία και την τρέχουσα δυναμική της αγοράς.

Για την εφαρμογή του ανωτέρω συνόλου μέτρων με στόχο τη βελτίωση του ελληνικού οικοσυστήματος της Κ.ΑΛ.Ο., η Έκθεση της Ε.Τ.Επ. προτείνει η αρμόδια υπηρεσία Κ.ΑΛ.Ο. του Υπουργείου να συστήσει μια δομή υποστήριξης (ή να αναθέσει σε τρίτους το έργο της), η οποία θα αποτελεί το εκτελεστικό όργανο της τεχνικής βοήθειας και θα είναι υπεύθυνη για την ανάπτυξη του προγράμματος, που στοχεύει στην:

- Υποστήριξη της αρμόδιας Υπηρεσίας για την Κ.ΑΛ.Ο. προκειμένου να υλοποιήσει τις απαραίτητες οργανωτικές αλλαγές και να καθορίσει τους ακριβείς Κύριους Δείκτες Απόδοσης (Key Performance Indicators - KPIs) και τις διαδικασίες παρακολούθησης, καθώς και βοήθεια της Υπηρεσίας, ώστε να αποκτήσει την απαιτούμενη τεχνογνωσία προκειμένου μελλοντικά να μπορεί να διαχειριστεί μόνη της αυτό το πρόγραμμα τεχνικής βοήθειας.
- Υποστήριξη των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και ιδιαίτερα των Νομισματικών Χρηματοοικονομικών Ιδρυμάτων (ΝΧΙ) ενόψει του τρέχοντος (κατά την περίοδο σύνταξης της Έκθεσης) σχεδίου νόμου περί μικροχρηματοδοτήσεων, προκειμένου να κατανοήσουν και να εξυπηρετήσουν καλύτερα το οικοσύστημα της Κ.ΑΛ.Ο. και να παρέχουν εξειδικευμένες χρηματοοικονομικές αλλά και μη χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στους πελάτες / φορείς Κ.ΑΛ.Ο.
- Υποστήριξη των υφιστάμενων Κέντρων Στήριξης Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. προκειμένου να αναβαθμίσουν τις δεξιότητές τους και, συγχρόνως, παροχή σε αυτά κατάλληλων εργαλείων και μεθοδολογιών, προκειμένου να αυξήσουν την ικανότητα παροχής υπηρεσιών υποστήριξης στις επιχειρήσεις Κ.ΑΛ.Ο.
- Υποστήριξη στην ανάπτυξη μιας Κοινωνικής «Θερμοκοιτίδας», η οποία θα βοηθήσει τα εγχειρήματα Κ.ΑΛ.Ο. να αναπτύξουν περισσότερες επιχειρηματικές στρατηγικές και να καθορίσουν και να βελτιώσουν τα επιχειρηματικά τους σχέδια και μοντέλα.
- Υποστήριξη στη δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας Κ.ΑΛ.Ο., η οποία θα διευκολύνει την επικοινωνία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των ενδιαφερομένων, δημιουργώντας ένα κοινό περιβάλλον μεταξύ των οντοτήτων Κ.ΑΛ.Ο. Αυτή η πλατφόρμα θα μπορούσε να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο αναφοράς για το Υπουργείο, αλλά και «αγορά» στην οποία όλοι οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να αλληλεπιδρούν.

Σύμφωνα με την Έκθεση της Ε.Τ.Επ., το προτεινόμενο καθεστώς τεχνικής βοήθειας δεν αποσκοπεί μόνο στη βελτίωση του συνολικού οικοσυστήματος Κ.ΑΛ.Ο. στην Ελλάδα, αλλά παράλληλα επιδιώκει να συμβάλει στην ενίσχυση της πρόσβασης των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στην ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, μέσω της πλήρους αξιοποίησης των πόρων που θα διατεθούν στον τομέα της Κοινωνικής & Αλληλέγγυας Οικονομίας από τα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ε.Ε.

Συνοψώς, ο στόχος της προτεινόμενης τεχνικής βοήθειας είναι διττός:

1. Υποστήριξη της ανάπτυξης ολόκληρου του οικοσυστήματος Κ.ΑΛ.Ο. με απώτερο στόχο τη δημιουργία μιας πλατφόρμας Κ.ΑΛ.Ο. που θα λειτουργεί ως μια «αγορά», η οποία θα

συγκεντρώνει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (συμπεριλαμβανομένων της Διεύθυνσης Κ.Α.Λ.Ο., των Νομισματικών Χρηματοοικονομικών Ιδρυμάτων και των Κέντρων Στήριξης Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.) σε ένα κοινό περιβάλλον για την προώθηση της ανάπτυξης του οικοσυστήματος Κ.Α.Λ.Ο.

2. Υποστήριξη της αρμόδιας Υπηρεσίας για την Κ.Α.Λ.Ο. με στόχο την οικοδόμηση γνώσης και τεχνικής εμπειρογνωμοσύνης, που είναι απαραίτητες, ώστε μελλοντικώς η Υπηρεσία να είναι σε θέση να εφαρμόσει μόνη της το προτεινόμενο μοντέλο τεχνικής βοήθειας και να μπορεί να διοχετεύσει την υφιστάμενη κοινοτική χρηματοδότηση στον τομέα της κοινωνικής οικονομίας.

4.2 Οι δράσεις στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την Κ.Α.Λ.Ο.

Για την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2014-2020, στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Π.Ε.Π.) και ειδικότερα στον Θεματικό Στόχο 9 που αφορά στην προώθηση της κοινωνικής ένταξης και την καταπολέμηση της φτώχειας, προβλέπονται δράσεις για την «Προαγωγή της κοινωνικής επιχειρηματικότητας και της επαγγελματικής ένταξης σε κοινωνικές επιχειρήσεις, καθώς και την προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και της οικονομίας της αλληλεγγύης προκειμένου να διευκολυνθεί η πρόσβαση στην απασχόληση» [Επενδυτική Προτεραιότητα (9ν)].

Επίσης, σύμφωνα με τα στοιχεία που χορηγήθηκαν στη Διεύθυνση Κ.Α.Λ.Ο. από την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ, Τομέας Απασχόλησης και Κοινωνικής Οικονομίας, Υποδιεύθυνση III οι δράσεις που υλοποιήθηκαν ή σχεδιάζονται για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία είναι οι ακόλουθες:

A) Δράσεις που υλοποιήθηκαν το 2019

1. Στο πλαίσιο του Σχεδίου Δράσης για τη Συστημική Παρέμβαση «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» έχει ενταχθεί η Πράξη «Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την Προώθηση της Κ.Α.Λ.Ο.» από τις 19 Μαρτίου 2019.

Κατά το έτος 2019, στο πλαίσιο υλοποίησης της ανωτέρω Πράξης και συγκεκριμένα του Πακέτου Εργασίας 2. Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διασύνδεσης, η Επιτελική Δομή προχώρησε το Δεκέμβριο του 2019 σε υπογραφή ανάθεσης με εταιρεία παροχής υπηρεσιών πληροφορικής και ψηφιακής επικοινωνίας, για τη συντήρηση και αναβάθμιση της Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας Διασύνδεσης <https://foreis-kalo.gr/> έως και τις 06-07-2021.

Επίσης, στο πλαίσιο υλοποίησης του Πακέτου Εργασίας 7. Εκπαίδευση/ενίσχυση δεξιοτήτων στελεχών των Κέντρων Στήριξης, της προαναφερόμενης ενταγμένης Πράξης, πραγματοποιήθηκε διημερίδα με θέμα «Εκπαίδευση Συμβούλων Κέντρων Στήριξης Κ.Α.Λ.Ο.» στις 8 και 9 Απριλίου 2019.

2. Η Ε.Δ. ΕΣΠΑ ΑπΚΟ της Γενικής Γραμματείας Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ως Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης του Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ», ΕΣΠΑ 2014-2020, κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο 2014-2020, υλοποιεί τη δράση «Κέντρα Στήριξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας

Οικονομίας», σύμφωνα με την αριθμ. 4304/31-07-20178 «Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης πράξεων για τη δράση «Κέντρα Στήριξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας» του Ε.Π. «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ», ΕΣΠΑ 2014-2020».

Στο πλαίσιο της δράσης λειτουργούν έντεκα (11) Κέντρα Στήριξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας και η συνολική δημόσια δαπάνη των πράξεων ανέρχεται στο 1.396.982,39 €.

B) Σχεδιασμός Δράσεων για την Κ.Α.Ο.

1. Κατά το τρέχον έτος 2020, η Επιτελική Δομή προχώρησε σε υπογραφή ανάθεσης με εταιρεία εκπόνησης μελετών/Συμβούλων για τη μελέτη του Σχεδιασμού Επικοινωνιακού Σχεδίου (Πακέτο Εργασίας 1) της ανωτέρω ενταγμένης Πράξης.

Επίσης, προτίθεται να ενεργοποιήσει μέσα στο 2020 και τις υπόλοιπες δέσμες δράσεων του Σχεδίου Δράσης για τη Συστημική Παρέμβαση «Κοινωνική Οικονομία και Κοινωνική Επιχειρηματικότητα», ήτοι: Αξιοποίηση Δημοσίων Συμβάσεων Κοινωνικής Αναφοράς, Εθνικό Θεματικό Δίκτυο Κ.Α.Ο., Προώθηση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην τυπική και μη τυπική εκπαίδευση και στην επαγγελματική κατάρτιση και Περιφερειακός Σχεδιασμός της Κ.Α.Ο.

2. Στο πλαίσιο των δράσεων της Ε.Δ. ΕΣΠΑ ΑπΚΟ ως Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης σχεδιάζεται, τέλος, η δράση «Επιχορήγηση Υφιστάμενων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.Α.Ο.)» για την ενίσχυση φορέων Κ.Α.Ο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Υφιστάμενη κατάσταση της Κ.Α.Ο. στην Ελλάδα

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα αφορούν αποκλειστικά τους φορείς Κ.Α.Ο. που είναι εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο. του ν. 4430/2016 και όχι το σύνολο των οντοτήτων, που μπορεί να είναι φορείς κοινωνικής οικονομίας και δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, αλλά δεν έχουν εγγραφεί στο συγκεκριμένο Μητρώο.

Το *Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ν.4430/2016)* αντικατέστησε το Μητρώο Κοινωνικής Οικονομίας του ν.4019/2011 το οποίο καταργήθηκε. Οι φορείς του Μητρώου του ν.4019/2011, κατόπιν αίτησής τους, εντάχθηκαν στο νέο Μητρώο με την διαδικασία της μετάπτωσης, σύμφωνα με το άρθρο 32 του ν.4430/2016.

Στοιχεία του Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας (ν.4019/2011)

Στη διάρκεια εφαρμογής του ν.4019/2011 εγράφησαν στο σχετικό Μητρώο συνολικά 1.225 φορείς, ενώ διεγράφησαν 327. Ως αποτέλεσμα, στις 31/10/2016 ημερομηνία κατά την οποία τέθηκε σε λειτουργία το νέο Μητρώο, οι εγγεγραμμένοι φορείς ανέρχονταν σε 905 (βλ. Πίνακας 4).

Από τους 905 φορείς του Μητρώου του ν.4019/2011, αίτηση μετάπτωσης για ένταξη στο νέο Μητρώο του ν.4430/2016 υπέβαλαν εμπρόθεσμα (έως 31/10/2017) 610 φορείς (67,4%) και ολοκλήρωσαν με επιτυχία τη διαδικασία μετάπτωσης οι 573 (63,1%).

Η πλειονότητα των φορέων (92,6%), οι οποίοι ολοκλήρωσαν τη διαδικασία μετάπτωσης στο νέο θεσμικό πλαίσιο, ανήκουν στην κατηγορία των Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας (βλ. Πίνακας 5).

Πίνακας 4. Στοιχεία Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας του ν.4019/2011 έως 31/10/2016.

Έτος	Εγγραφές		Διαγραφές		Αναβίωση	Λειτουργούσες (τέλος έτους)
	Ανά έτος	Σωρευτικά	Ανά έτος	Σωρευτικά		
2012	116	116	0	0	-	116
2013	272	388	17	17	-	371
2014	326	714	114	131	-	583
2015	259	973	135	266	-	707
2016	252	1.225	61	327	7	905*
Σύνολο	1.225	-	327	-	7	-

(*) Έως 31/10/2016.

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο.

Πίνακας 5. Νομική μορφή φορέων Κοινωνικής Οικονομίας (ν.4019/2011) οι οποίοι ολοκλήρωσαν τη διαδικασία μετάπτωσης στο νέο θεσμικό πλαίσιο (ν.4430/2016)

Νομική μορφή	Αριθμός	%
Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας	531	92,6
Κοι.Σ.Π.Ε.	17	3,0
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων	11	1,9
Συνεταιρισμοί Εργαζομένων	9	1,6
Αστικές εταιρίες αρ. 741 επ. Α.Κ.	4	0,7
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων	1	0,2
Σύνολο	573	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ν.4430/2016)

Το Γενικό Μητρώο Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας συνιστά βάση δεδομένων η οποία τηρείται σε ηλεκτρονική μορφή από το Τμήμα Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. της Διεύθυνσης Κ.ΑΛ.Ο. του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων. Το Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. είναι ελεύθερα προσβάσιμο στο ιστολόγιο www.kalo.yeka.gr.

Το Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. αποτελείται από δύο επιμέρους Μητρώα:

α. Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (Μ.Κ.Ε.), στο οποίο εγγράφονται *υποχρεωτικά* οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.) και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων που συστήνονται με βάση τον ν. 4430/2016 (ΦΕΚ 205/Α/31.10.2016), καθώς και οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) του αρ. 12 του ν. 2716/1999 (ΦΕΚ 99/Α/17.5.1999).

Το Μ.Κ.Ε περιλαμβάνει πέντε επιμέρους κατηγορίες: i) Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, ii) Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων, iii) Κοι.Σ.Π.Ε, iv) Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας και v) Συνεταιρισμούς Εργαζομένων.

β. Ειδικό Μητρώο Άλλων Φορέων Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, στο οποίο εγγράφονται *προαιρετικά* τα υφιστάμενα νομικά πρόσωπα, τα οποία πληρούν σωρευτικά τα ειδικά κριτήρια που περιγράφονται στο άρθρο 3, παρ.1 εδάφ. δ' του ν.4430/2016 (ΦΕΚ 205/Α/31.10.2016).

Ειδικότερα, το Ειδικό Μητρώο περιλαμβάνει τις εξής κατηγορίες νομικών προσώπων: i) Αγροτικούς Συνεταιρισμούς του ν.4384/2016, ii) Αστικούς Συνεταιρισμούς του ν.1667/1986, iii) Ενεργειακές Κοινότητες του ν.4513/2018, iv) Αστικές εταιρίες των αρ. 741 επ. Α.Κ. και v) Λοιπές νομικές μορφές.

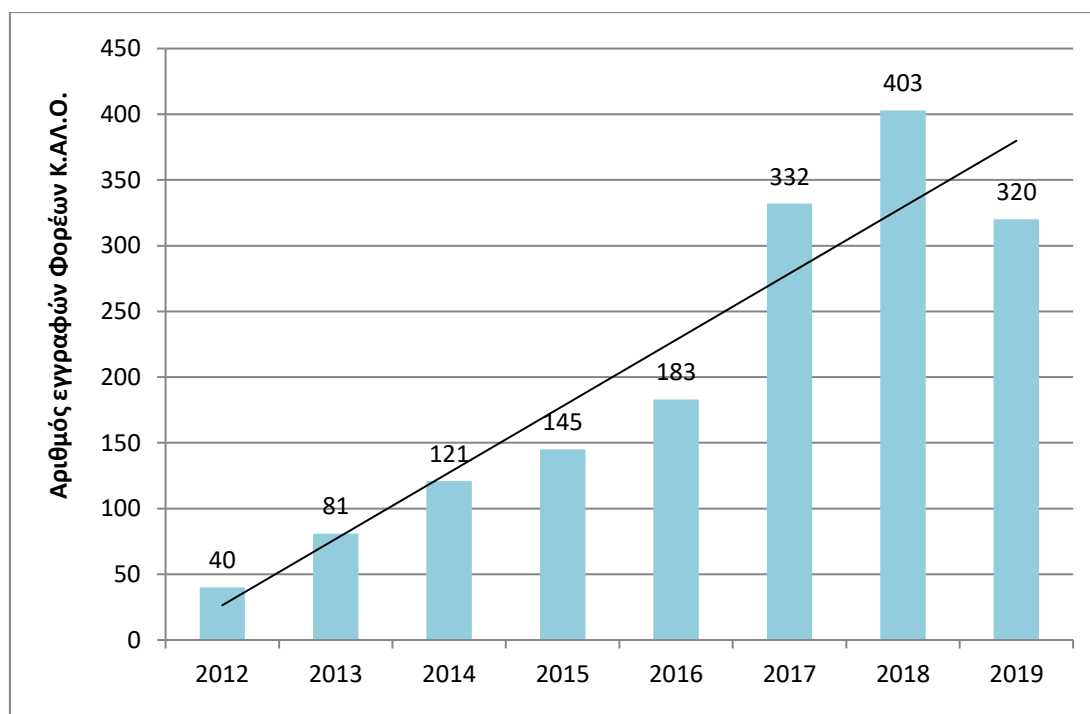
5.1 Εικόνα του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. έως 31 Μαΐου 2020

Στοιχεία του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. (ν.4430/2016)

Οι εγγραφές των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. βάσει του ν.4430/2016 άρχισαν τον Ιανουάριο του 2017 και έως τις 31/5/2020 είχαν εγγραφεί 1.164 νέοι φορείς. Συμπεριλαμβανομένων των 573 φορέων του ν.4019/2011, οι οποίοι ολοκλήρωσαν τη διαδικασία μετάπτωσης, το σύνολο των εγγεγραμμένων φορέων στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. τον Μάιο του 2020 ανερχόταν σε 1.737.

Ο αριθμός των εγγραφών των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά έτος παρουσιάζει σταδιακή αύξηση, με ιδιαίτερη δυναμική τα έτη 2017 και 2018 (βλ. Διάγραμμα 23).

Διάγραμμα 23. Ο αριθμός των εγγραφών των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά έτος.

*Τα στοιχεία για το 2020 αφορούν την περίοδο από 1/1/2020 έως 31/5/2020

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Η περιφερειακή κατανομή των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. σε γενικές γραμμές ακολουθεί την αντίστοιχη κατανομή του πληθυσμού και του ΑΕΠ. Ως εκ τούτου, η πλειονότητα (40,9%) συγκεντρώνεται στην Περιφέρεια Αττικής, με δεύτερη μεγαλύτερη συγκέντρωση στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας (12,8%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Θεσσαλίας (7,3%), Πελοποννήσου (6,8%), Κρήτης (6,3%), Δ. Ελλάδας (6,2%) και με μικρότερη συμμετοχή οι λοιπές περιφέρειες (βλ. Πίνακας 6).

Πίνακας 6. Περιφερειακή κατανομή των φορέων του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο. του ν.4430/2016 (31/5/2020)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΣΩΡΕΥΜΕΝΟ ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΑΤΤΙΚΗΣ	721	42	42
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	215	12	54
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	130	7	61
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	115	7	68
ΚΡΗΤΗΣ	105	6	74
ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	105	6	80
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	79	5	85
ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	76	4	89
ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	61	4	93
ΗΠΕΙΡΟΥ	39	2	95
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	37	2	97
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	29	2	99
ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ	25	1	100
ΣΥΝΟΛΟ	1.737	100	-

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο.

Η νομική μορφή των φορέων του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο. (ν.4430/2016)

Από το σύνολο των 1.737 φορέων του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο. (ν.4430/2016) οι 1.665 (96%) εντάσσονται στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας, ενώ οι 72 (4%) στο Ειδικό Μητρώο Άλλων Φορέων Κ.Α.Ο.

Στο Μητρώο Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας η πλειοψηφία (93,9%) είναι φορείς με τη νομική μορφή της Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας, ενώ σχετικά περιορισμένος είναι ο αριθμός των λοιπών νομικών μορφών (Κοι.Σ.Π.Ε., Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, Συνεταιρισμοί Εργαζομένων και Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων) (βλ. Πίνακας 7).

Στο Ειδικό Μητρώο Άλλων Φορέων οι περισσότεροι φορείς (66,7%) είναι Αστικές Εταιρίες των αρ. 741 επ. Α.Κ. (βλ. Πίνακας 8).

Πίνακας 7. Κατανομή ανά νομική μορφή των φορέων του Μητρώου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (31/5/2020)

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας	1.564	93,9
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων	33	2,0
Κοι.Σ.Π.Ε	29	1,7
Συνεταιρισμοί Εργαζομένων	29	1,7
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων	10	0,6
ΣΥΝΟΛΟ	1.665	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Πίνακας 8. Κατανομή ανά νομική μορφή των φορέων του Ειδικού Μητρώου Άλλων Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. (31/5/2020)

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
Αστικές εταιρίες των αρ. 741 επ. Α.Κ.	48	66,7
Σωματεία (αρ.78 επ. Α.Κ.)	11	15,3
Αστικοί Συνεταιρισμοί του ν.1667/1986	8	11,1
Λοιπές νομικές μορφές	3	5,6
Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν.4384/2016	1	1,4
ΣΥΝΟΛΟ	71	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διαγραφή από το Γενικό Μητρώο φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Η διαγραφή από το Γενικό Μητρώο φορέων Κ.Α.Λ.Ο. πραγματοποιείται για δύο κύριους λόγους:

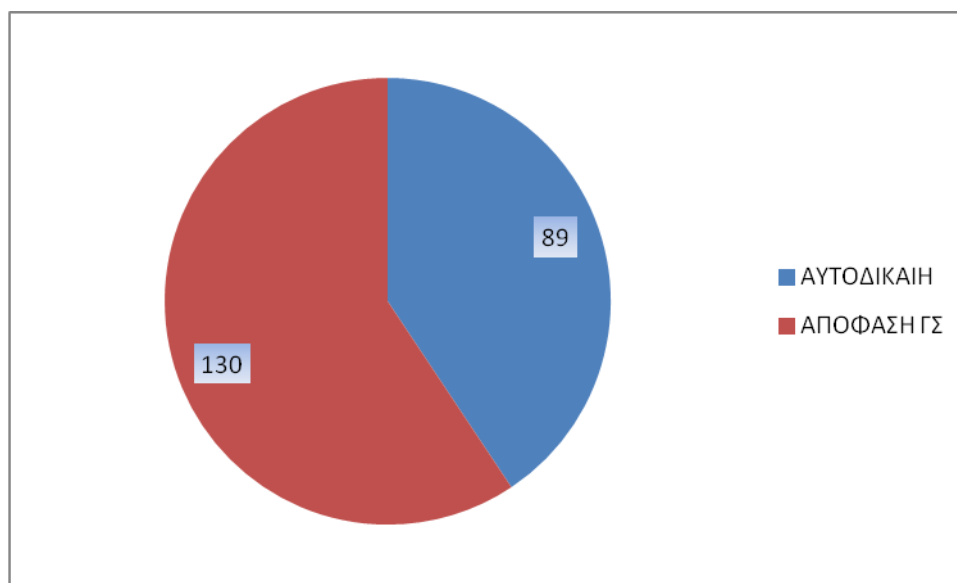
- α. Διαγραφή με βάση απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του φορέα.
- β. Διαγραφή λόγω μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν από το θεσμικό πλαίσιο (αυτοδίκαιες διαγραφές) (βλ. Πίνακας 9 και Διάγραμμα 25).

Ειδικότερα, οι διαγραφές λόγω μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του θεσμικού πλαισίου αφορούν:

- Τη μη υποβολή αίτησης μετάπτωσης ή τη μη ολοκλήρωση της διαδικασίας μετάπτωσης στον νέο θεσμικό πλαίσιο (για τους φορείς του ν. 4019/2011).
- Τη μη υποβολή των πρόσθετων στοιχείων εγγραφής.

Από το σύνολο των 219 διαγραφών των φορέων που ιδρύθηκαν βάσει του ν.4430/2016 ή εντάχθηκαν στο υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο με την διαδικασία της μετάπτωσης, οι 130 (59%) οφείλονται σε απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των φορέων, ενώ οι 89 (41%) στη μη εκπλήρωση των προβλεπόμενων εκ του νόμου υποχρεώσεων (βλ. Διάγραμμα 24).

Διάγραμμα 24. Λόγοι διαγραφής φορέων του ν.4430/2019

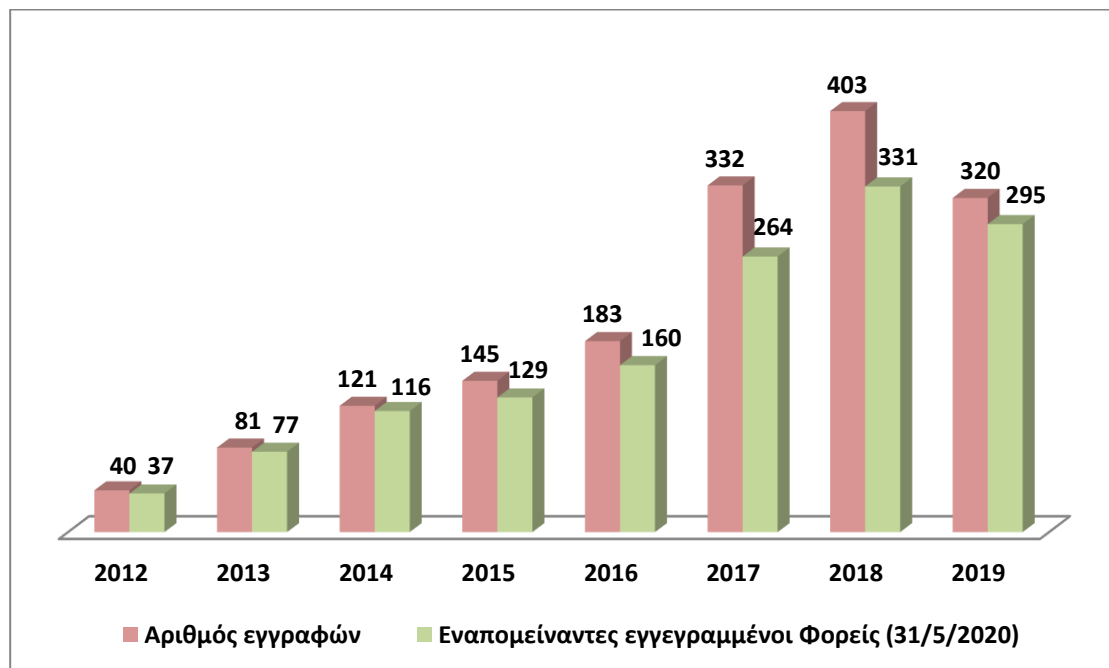
Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Πίνακας 9. Εναπομείναντες εγγεγραμμένοι Φορείς στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στις 31/5/2020, βάσει του έτους ίδρυσής τους

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΗΣ ΦΟΡΕΑ	ΕΝΑΠΟΜΕΙΝΑΝΤΕΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΙΣ 31/5/2020
2012	37
2013	77
2014	116
2015	129
2016	160
2017	264
2018	331
2019	295

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διάγραμμα 25. Αριθμός εγγραφών των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά έτος και εναπομείναντες εγγεγραμμένοι φορείς στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στις 31/5/2020, βάσει του έτους ίδρυσής τους

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Ανθρώπινοι πόροι

Μέλη

Η Διεύθυνση Κ.ΑΛ.Ο. καταγράφει στοιχεία σχετικά με τα μέλη των φορέων που ιδρύονται βάσει του ν.4430/2016 (Κοιν.Σ.Επ., Συνεταιρισμοί Εργαζομένων).

Σε 1.419 εγγεγραμμένους φορείς (Κοιν.Σ.Επ. και Συνεταιρισμούς Εργαζομένων), ο αριθμός των μελών ανέρχεται σε 9.319, συνεπώς ο μέσος όρος των μελών ανά φορέα διαμορφώνεται σε 6,6. Οι φορείς στην πλειονότητά τους (46%) έχουν 3-5 μέλη. Σημαντικός αριθμός φορέων (35%) έχουν 6-10 μέλη, ενώ λίγοι φορείς (19%) έχουν περισσότερα από 10 μέλη (βλ. Πίνακας 10).

Πίνακας 10. Κατανομή των Φορέων βάσει του αριθμού των μελών τους (31/5/2020)

ΜΕΛΗ	ΦΟΡΕΙΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
3 έως 5	864	46
6 έως 10	461	35
11 έως 20	70	10
21 και άνω	24	9
Σύνολο	1.419	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Εργαζόμενοι

Ο μέσος όρος εργαζομένων ανά φορέα ποικίλει σημαντικά ανάλογα με τη νομική μορφή του φορέα. Ανάλογα με τον συγκεκριμένο μέσο όρο, διακρίνονται δύο κατηγορίες φορέων:

α. Οι φορείς με μικρό μέσο όρο εργαζομένων, δηλαδή Κοιν.Σ.Επ. και Συνεταιρισμοί Εργαζομένων.

Συγκεκριμένα, σε 1.419 Κοιν.Σ.Επ. και Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, ο αριθμός των εργαζομένων με εξαρτημένη εργασία ανέρχεται σε 1.577, με μέσο όρο ανά επιχείρηση 1,1 εργαζόμενους. Ο χαμηλός μέσος όρος που παρατηρείται οφείλεται στο γεγονός ότι, από τους 1.419 φορείς οι 1.018 δεν δηλώνουν εργαζόμενους (στοιχεία από το Π/Σ Εργάνη), συνεπώς το σύνολο των εργαζομένων προέρχεται από τους λοιπούς 401 φορείς, από τους οποίους οι 255 απασχολούν 1-3 εργαζόμενους, οι 123 απασχολούν 4-10 και μόνο 23 φορείς απασχολούν περισσότερους από 10 εργαζόμενους (βλ. Πίνακας 11).

β. Οι φορείς με υψηλό μέσο όρο εργαζομένων, δηλαδή Κοι.Σ.Π.Ε, Αστικοί Συνεταιρισμοί, Αστικές Μη Κερδοσκοπικές Εταιρίες και Σωματεία.

Οι εργαζόμενοι που απασχολούνται στους 98 φορείς με τις προαναφερθείσες νομικές μορφές ανέρχονται σε 1.619 (μέσος όρος εργαζομένων ανά φορέα 16,5) (βλ. Πίνακας 12).

Πίνακας 11. Κατανομή Κοιν.Σ.Επ. και Συνεταιρισμών Εργαζομένων κατά τάξη μεγέθους του αριθμού των εργαζομένων τους (31/5/2020)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΦΟΡΕΙΣ	
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
0	1.018	71,7
1 έως 3	255	17,9
4 έως 10	123	8,6
11 έως 20	18	1,2
21 και άνω	5	0,3
ΣΥΝΟΛΟ	1.419	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο., Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ

Πίνακας 12. Κατανομή Άλλων Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. κατά τάξη μεγέθους του αριθμού των εργαζομένων τους (31/5/2020)

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ	ΦΟΡΕΙΣ	
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ (%)
0	35	35,7
1 έως 3	13	13,2
4 έως 10	15	15,3
11 έως 20	11	11,2
21 και άνω	24	24,4
ΣΥΝΟΛΟ	98	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο., Π/Σ ΕΡΓΑΝΗ

5.2 Η εικόνα του πεδίου της Κ.Α.Ο. βάσει των ετήσιων απολογιστικών στοιχείων των Φορέων που έχουν υποβάλει Ετήσια Έκθεση

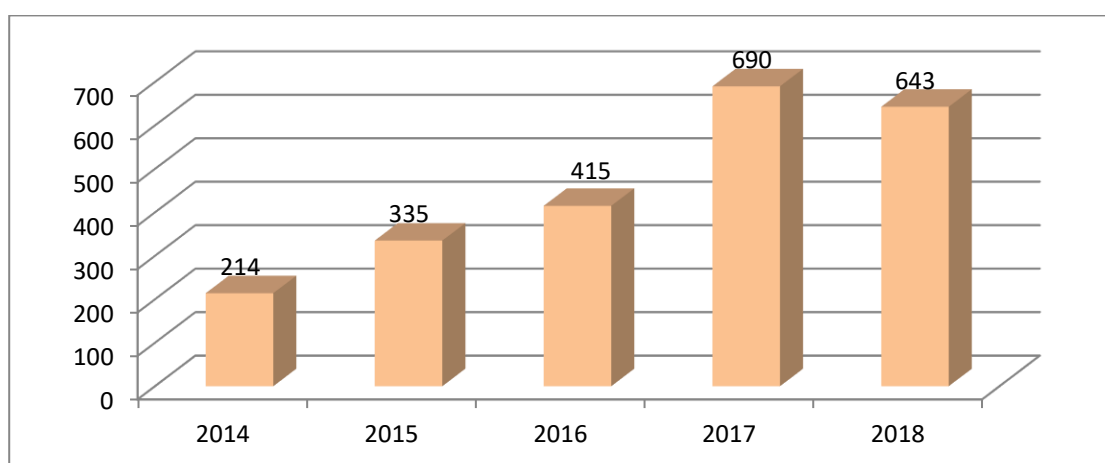
Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζεται μία συνοπτική εικόνα του πεδίου της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα, με αναφορά αποκλειστικά στους φορείς που όπως προαναφέρθηκε είναι εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο. του ν. 4430/2016 και έχουν υποβάλει Ετήσιες Εκθέσεις με τα απολογιστικά τους στοιχεία. Διευκρινίζεται ότι οι εν λόγω Ετήσιες Εκθέσεις παρέχουν στοιχεία για το προηγούμενο έτος από το έτος υποβολής. Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το ενδεχόμενο να υπάρχουν φορείς οι οποίοι, ενώ είναι εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο φορέων Κ.Α.Ο., δεν υπέβαλαν Ετήσια Έκθεση για κάποιο έτος. Αυτό συνεπάγεται ότι ο αριθμός των φορέων που παρουσιάζονται στην παρούσα ενότητα υπολείπεται από τον αντίστοιχο αριθμό της προηγούμενης ενότητας.

Τα βασικά μεγέθη, που παρουσιάζονται στη συνέχεια, αφορούν τον αριθμό των φορέων Κ.Α.Ο., την απασχόληση, τον κύκλο εργασιών, τα κέρδη και τις ζημίες, καθώς και τον κλάδο της οικονομικής τους δραστηριότητας. Για ορισμένα μεγέθη, εκτός από την εικόνα σε επίπεδο χώρας, παρουσιάζεται και η περιφερειακή διάσταση.

5.2.1 Αριθμός φορέων Κ.Α.Ο.

Με βάση τις Ετήσιες Εκθέσεις που υποβάλουν οι φορείς στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο., την περίοδο 2014-2017 παρατηρείται *συνεχής αύξηση* του αριθμού² των ενεργών φορέων, με ιδιαίτερη δυναμική το έτος 2017 (βλ. Διάγραμμα 26). Το έτος 2018, οι φορείς Κ.Α.Ο. που υπέβαλαν απολογιστικά στοιχεία ανήλθαν σε 643, δηλαδή 47 φορείς λιγότεροι σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τα στοιχεία που παρουσιάζονται στο συγκεκριμένο διάγραμμα έχουν ως αφετηρία το έτος 2014 και είναι απόρροια της εφαρμογής του ν.4019/2011 και εν συνεχεία του ν.4430/2016.

Διάγραμμα 26. Ο αριθμός των φορέων Κ.Α.Ο. την περίοδο 2014-2018

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Ο.

² Τυχόν διαφοροποιήσεις σε μεγέθη τα οποία έχουν παρουσιαστεί στις Ετήσιες Εκθέσεις 2017 και 2018, οφείλονται σε επικαιροποίηση των στοιχείων του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.Α.Ο.

5.2.2 Περιφερειακή κατανομή φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

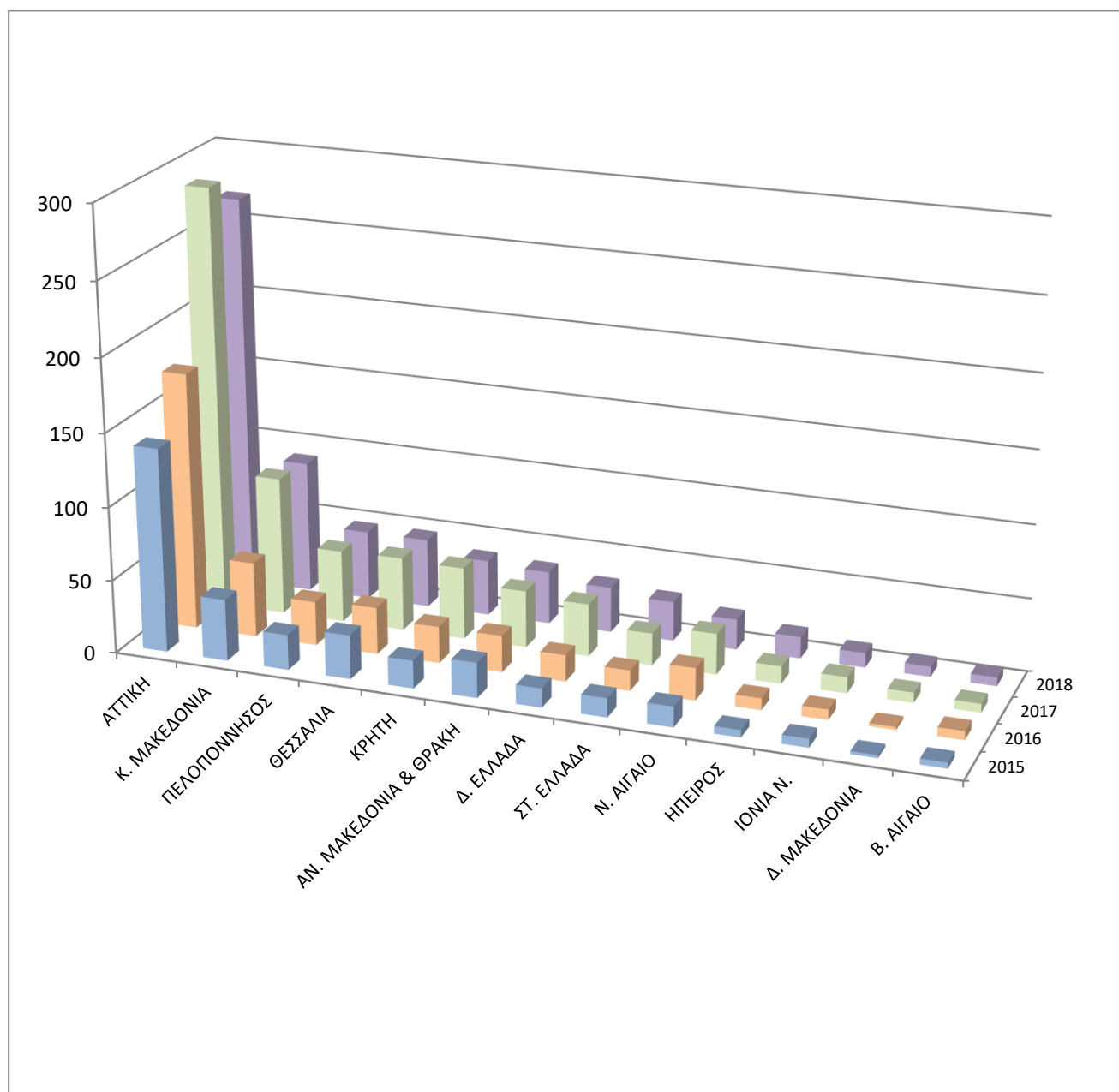
Η γεωγραφική κατανομή των φορέων Κ.Α.Λ.Ο., χαρακτηρίζεται από υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Με ορισμένες αποκλίσεις, η κατανομή των φορέων ακολουθεί την κατανομή του πληθυσμού και του ΑΕΠ. Το έτος 2017, στην Περιφέρεια Αττικής δραστηριοποιήθηκε το 42% και στην Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας το 14% των φορέων. Ακολούθησαν οι Περιφέρειες Θεσσαλίας, Κρήτης και Πελοποννήσου με 7% έκαστη, η Περιφέρεια Αν. Μακεδονίας-Θράκης με 6% και η Περιφέρεια Δ. Ελλάδας με 5%. Μικρότερη συμμετοχή είχαν οι Περιφέρειες Ν. Αιγαίου (4%), Στερεάς Ελλάδας (3%), Ιονίων Νήσων και Ηπείρου (2% έκαστη), Δ. Μακεδονίας και Β. Αιγαίου (1%). Παρόμοια εικόνα εμφανίζεται και το έτος 2018, καθώς το 42% δραστηριοποιείται στην Περιφέρεια Αττικής και το 14% στην Κεντρική Μακεδονία. Στις Περιφέρειες Πελοποννήσου και Θεσσαλίας δραστηριοποιείται το 7% (έκαστη) και στις Περιφέρειες Κρήτης και Αν. Μακεδονίας-Θράκης το 6% (έκαστη). Μικρότερη συμμετοχή είχαν οι Περιφέρειες Δ. Ελλάδας (5%), Στ. Ελλάδας (4%), Ν. Αιγαίου (3%), Ηπείρου και Ιονίων Νήσων (2% έκαστη) και Δ. Μακεδονίας και Β. Αιγαίου (1% έκαστη) (βλ. Πίνακας 13 και Διάγραμμα 27).

Πίνακας 13. Περιφερειακή κατανομή των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. τα έτη 2017 και 2018

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2017		2018	
	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΑΤΤΙΚΗΣ	287	42	268	42
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	94	14	90	14
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	49	7	47	7
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	50	7	47	7
ΚΡΗΤΗΣ	49	7	38	6
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	39	6	36	6
Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ	36	5	31	5
ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	22	3	27	4
Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	28	4	21	3
ΗΠΕΙΡΟΥ	12	2	15	2
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	11	2	10	2
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	7	1	7	1
Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	6	1	6	1
ΣΥΝΟΛΟ	690	100	643	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διάγραμμα 27. Η μεταβολή του αριθμού των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά περιφέρεια στο χρονικό διάστημα 2015-2018

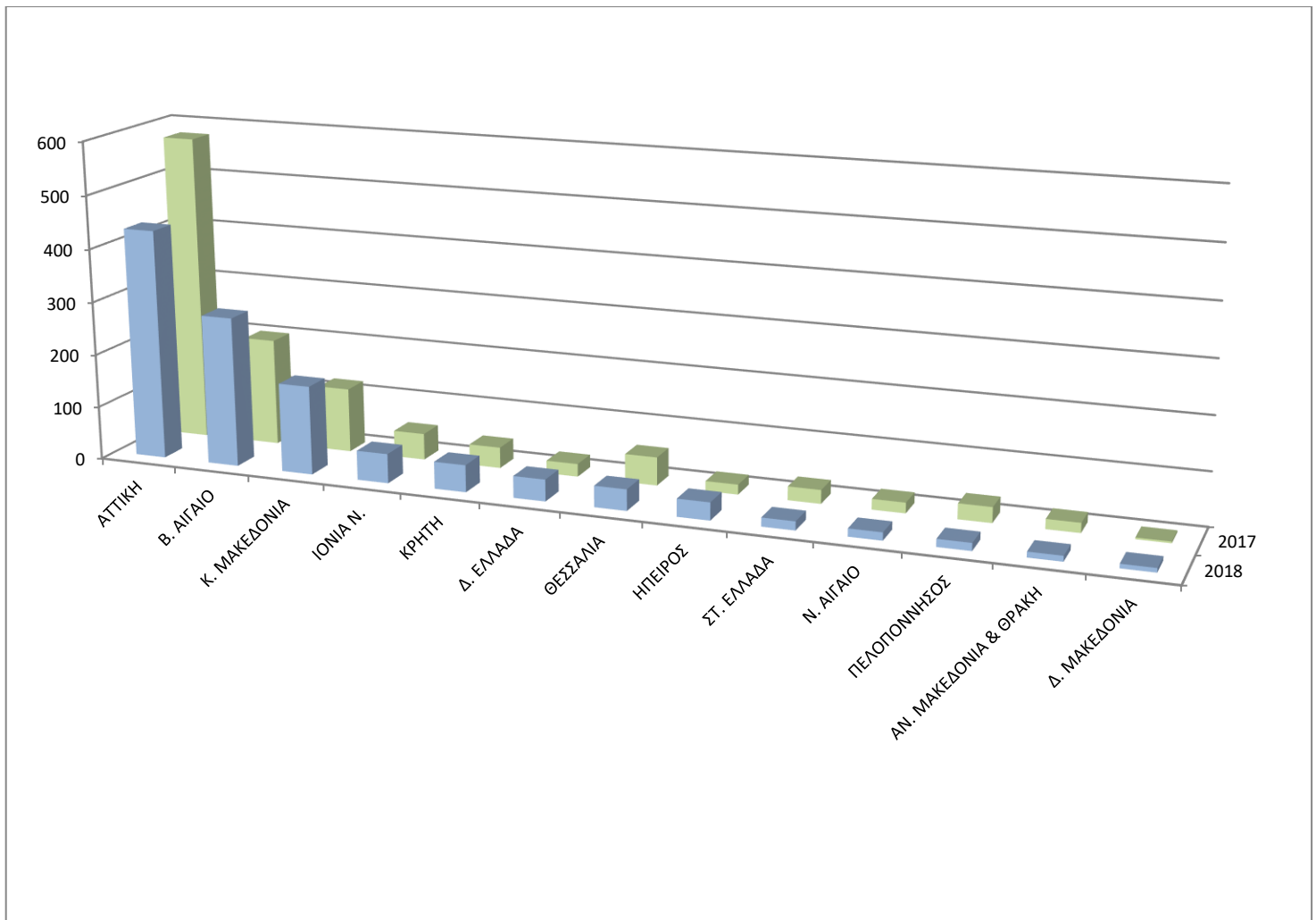

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

5.2.3 Η απασχόληση στους φορείς Κ.ΑΛ.Ο.

Ο αριθμός των εργαζομένων στους φορείς παρουσιάζει σχεδόν αντίστοιχη γεωγραφική κατανομή³ με τον αριθμό των φορέων. Όσον αφορά το έτος 2017⁴, ο συνολικός αριθμός των Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ) ανήλθε σε 1.180 εκ των οποίων οι 248 αφορούσαν εργαζόμενους από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Το έτος 2018, οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας ανήλθαν σε 1.164 ΕΜΕ εκ των οποίων οι 292 αφορούσαν εργαζόμενους από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (βλ. Διάγραμμα 28, Διάγραμμα 29 και Διάγραμμα 30).

Διάγραμμα 28. Περιφερειακή κατανομή των Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ) των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. τα έτη 2017-2018

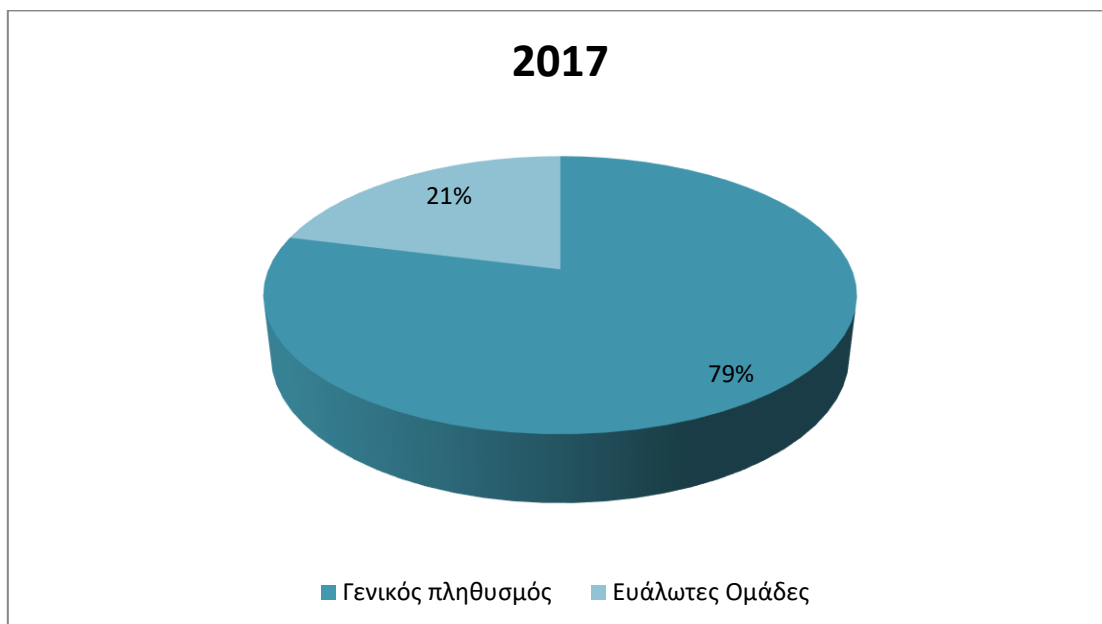

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

³ Εξάιρεση παρουσιάζει η Περιφέρεια Β. Αιγαίου λόγω της λειτουργίας φορέα Κ.ΑΛ.Ο. (Α.Μ.Κ.Ε.), ο οποίος δραστηριοποιείται στο προσφυγικό ζήτημα.

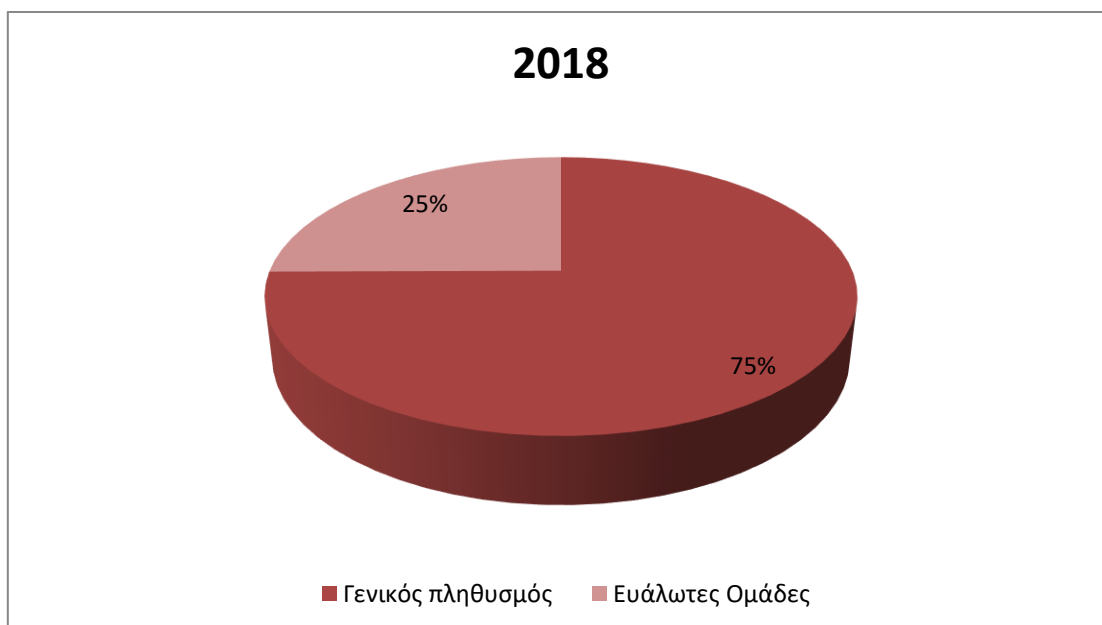
⁴ Οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) παρουσιάζονται από το έτος 2017 και έπειτα, δηλαδή μετά τη διαδικασία μετάπτωσης και ένταξης των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στο Νέο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4430/16.

Διάγραμμα 29. Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) φορέων Κ.Α.Λ.Ο. από τον γενικό πληθυσμό και από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες το έτος 2017

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διάγραμμα 30. Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) φορέων Κ.Α.Λ.Ο. από τον γενικό πληθυσμό και από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες το έτος 2018

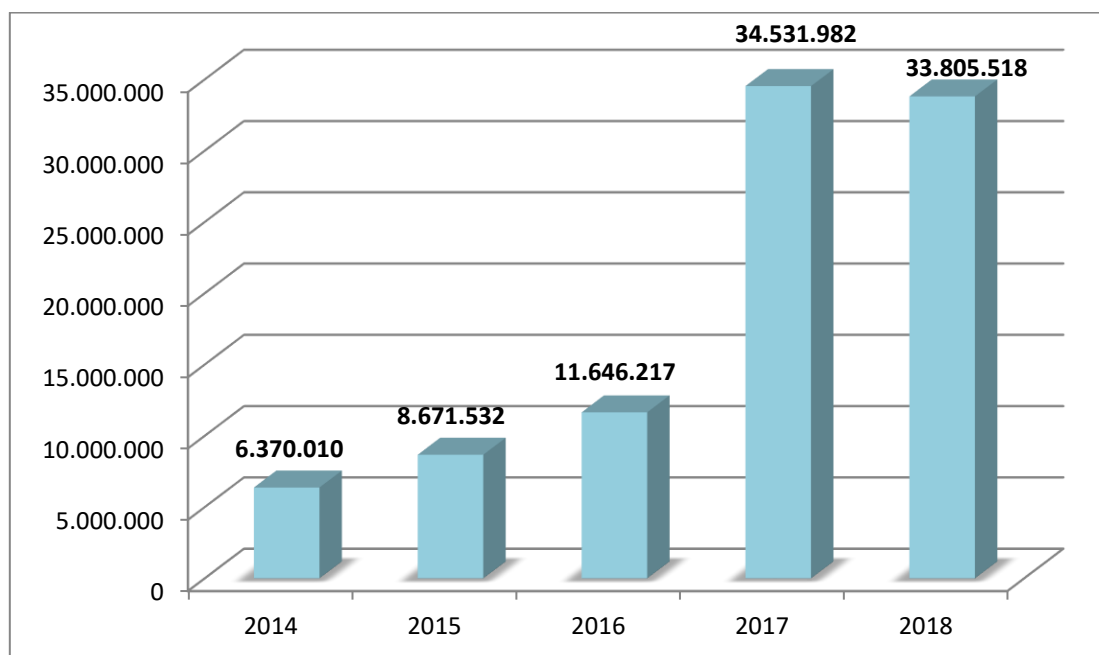
Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

5.2.4 Κύκλος εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διαχρονική μεταβολή του κύκλου εργασιών

Το σύνολο του κύκλου εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στο χρονικό διάστημα 2014-2017 παρουσίασε αυξητική τάση, με ιδιαίτερα δυναμική μεταβολή το έτος 2017. Συγκεκριμένα από 6,4 εκ. € το 2014 ανήλθε σε 8,7 εκ. € το 2015, σε 11,6 εκ. € το 2016 και 34,5 εκ. € το 2017. Βέβαια θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι στο εν λόγω διάστημα αυξήθηκε σημαντικά και ο αριθμός των φορέων. Αύξηση του κύκλου εργασιών παρατηρήθηκε, με διαφοροποιήσεις, σε όλες τις περιφέρειες της χώρας. Το έτος 2018 ο κύκλος εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανήλθε σε 33,8 εκ. €, παρουσιάζοντας μια μικρή μείωση. Σημειώνεται ότι ο αριθμός των φορέων που υπέβαλαν απολογιστικά στοιχεία για το συγκεκριμένο έτος είναι ελαφρώς μειωμένος σε σχέση με το έτος 2017 (βλ. Διάγραμμα 31).

Διάγραμμα 31. Σύνολο κύκλου εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. τα έτη 2014 έως 2018 (€)

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Κατανομή των φορέων κατά μέγεθος του κύκλου εργασιών

Το έτος 2018, το 37% των φορέων παρουσίασε κύκλο εργασιών από 1 έως 10.000 €. Ακολούθως, το 20% των φορέων είχε μηδενικό κύκλο εργασιών, το 14% των φορέων από 10.001-20.000 €, το 15% των φορέων από 20.001-50.000 €, ενώ άνω των 50.000 € είχε το 14% των φορέων (βλ. Πίνακας 14 και Διάγραμμα 32).

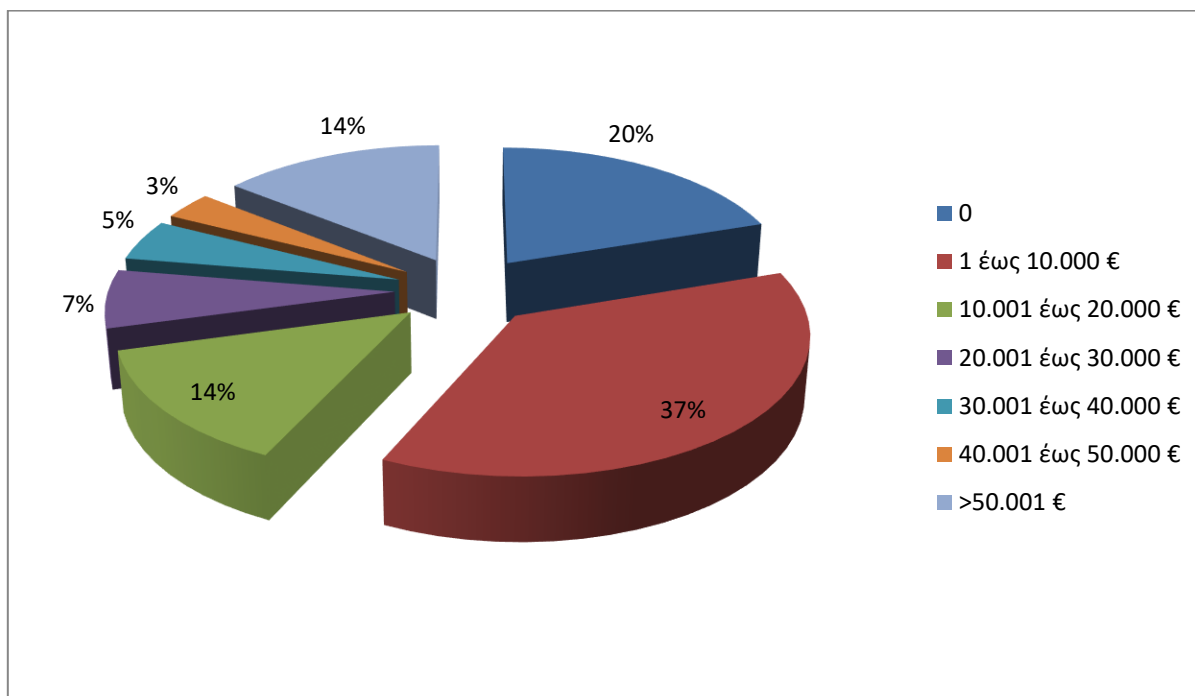
Σχετικά με τη νομική μορφή των φορέων με κύκλο εργασιών άνω των 50.000 €, το 90% (83 φορείς) ήταν φορείς του Μητρώου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας και το υπόλοιπο 10% (9 φορείς) ανήκε στο Ειδικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. Ειδικότερα, το 64% των εν λόγω φορέων ήταν Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας, το 16% Κοι.Σ.Π.Ε., το 8% Αστικές εταιρείες των αρ. 741 Α.Κ., το 7% Συνεταιρισμοί Εργαζομένων, το 3% Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων και το 2% Αστικοί Συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986.

Πίνακας 14. Η κατανομή των φορέων ανά κατηγορία μεγέθους του κύκλου εργασιών το 2018

Κύκλος εργασιών (€)	Φορείς		
	Αριθμός	Ποσοστό (%)	Συσσωρευμένο ποσοστό (%)
0	128	20	20
1 έως 10.000	238	37	57
10.001 έως 20.000	89	14	71
20.001 έως 30.000	44	7	78
30.001 έως 40.000	31	5	83
40.001 έως 50.000	21	3	86
>50.001	92	14	100
ΣΥΝΟΛΟ	643	100	-

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διάγραμμα 32. Η κατανομή των φορέων ανά κατηγορία μεγέθους του κύκλου εργασιών το 2018

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Γεωγραφική κατανομή του κύκλου εργασιών

Η γεωγραφική κατανομή του κύκλου εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο το έτος 2017 παρουσίασε υψηλό βαθμό συγκέντρωσης. Στην Περιφέρεια Αττικής συγκεντρώθηκε σχεδόν το ήμισυ του συνολικού κύκλου εργασιών της επικράτειας (48%) και στην Περιφέρεια Β. Αιγαίου το 20%.⁵ Αξιόλογη συμμετοχή εμφάνισε η Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας (13%) και ακολούθησε η Περιφέρεια Θεσσαλίας (4%). Οι λοιπές περιφέρειες είχαν συμμετοχή 1% έως 3%.

Όσον αφορά το έτος 2018, η Περιφέρεια Αττικής συγκέντρωσε το υψηλότερο ποσοστό συμμετοχής επί του συνολικού κύκλου εργασιών της επικράτειας (34%), ακολούθησε για τους λόγους που προαναφέρθηκαν η Περιφέρεια Β. Αιγαίου με 23%, ενώ και η Περιφέρεια Κ. Μακεδονίας διατήρησε την αξιόλογη συμμετοχή της (15%). Ακολούθησαν η Περιφέρεια Στ. Ελλάδας με 7%, οι Περιφέρειες Θεσσαλίας και Κρήτης (4% έκαστη) και οι Περιφέρειες Δ. Ελλάδας, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων (3% έκαστη). Οι λοιπές περιφέρειες είχαν περιορισμένη συμμετοχή έως 2%. Σε σύγκριση με το έτος 2017, η Περιφέρεια Αττικής παρουσίασε μείωση όσον αφορά τη συμμετοχή της στον συνολικό κύκλο εργασιών κατά 14%, ενώ μείωση παρουσίασε και η Περιφέρεια Ν. Αιγαίου κατά 1%. Αντίθετα, αύξηση στο ποσοστό συμμετοχής επί του συνόλου παρουσίασαν οι Περιφέρειες Στ. Ελλάδας (κατά 5%), Β. Αιγαίου (κατά 3%), Κ. Μακεδονίας, Κρήτης και Ηπείρου (κατά 2% έκαστη) και Πελοποννήσου (κατά 1%) (βλ. Πίνακας 15, Διάγραμμα 33).

Πίνακας 15. Κύκλος εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά περιφέρεια της χώρας τα έτη 2017 και 2018 (€)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2017		2018	
	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
ΑΤΤΙΚΗΣ	16.350.102	56.969	11.528.598	43.017
Β. ΑΙΓΑΙΟΥ	6.723.014	1.120.502	7.787.785	1.297.964
Κ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	4.411.061	46.926	4.997.750	55.531
ΣΤ. ΕΛΛΑΔΑΣ	519.466	23.612	2.250.430	83.349
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	1.401.454	28.029	1.405.416	29.902
ΚΡΗΤΗΣ	843.592	17.216	1.201.561	31.620
ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ	878.846	79.895	1.031.984	103.198
Δ. ΕΛΛΑΔΑΣ	637.778	17.716	972.253	31.363
ΗΠΕΙΡΟΥ	501.581	41.798	872.046	58.136
Ν. ΑΙΓΑΙΟΥ	1.037.890	37.067	678.470	32.308
ΑΝ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ & ΘΡΑΚΗΣ	769.604	19.733	536.606	14.906

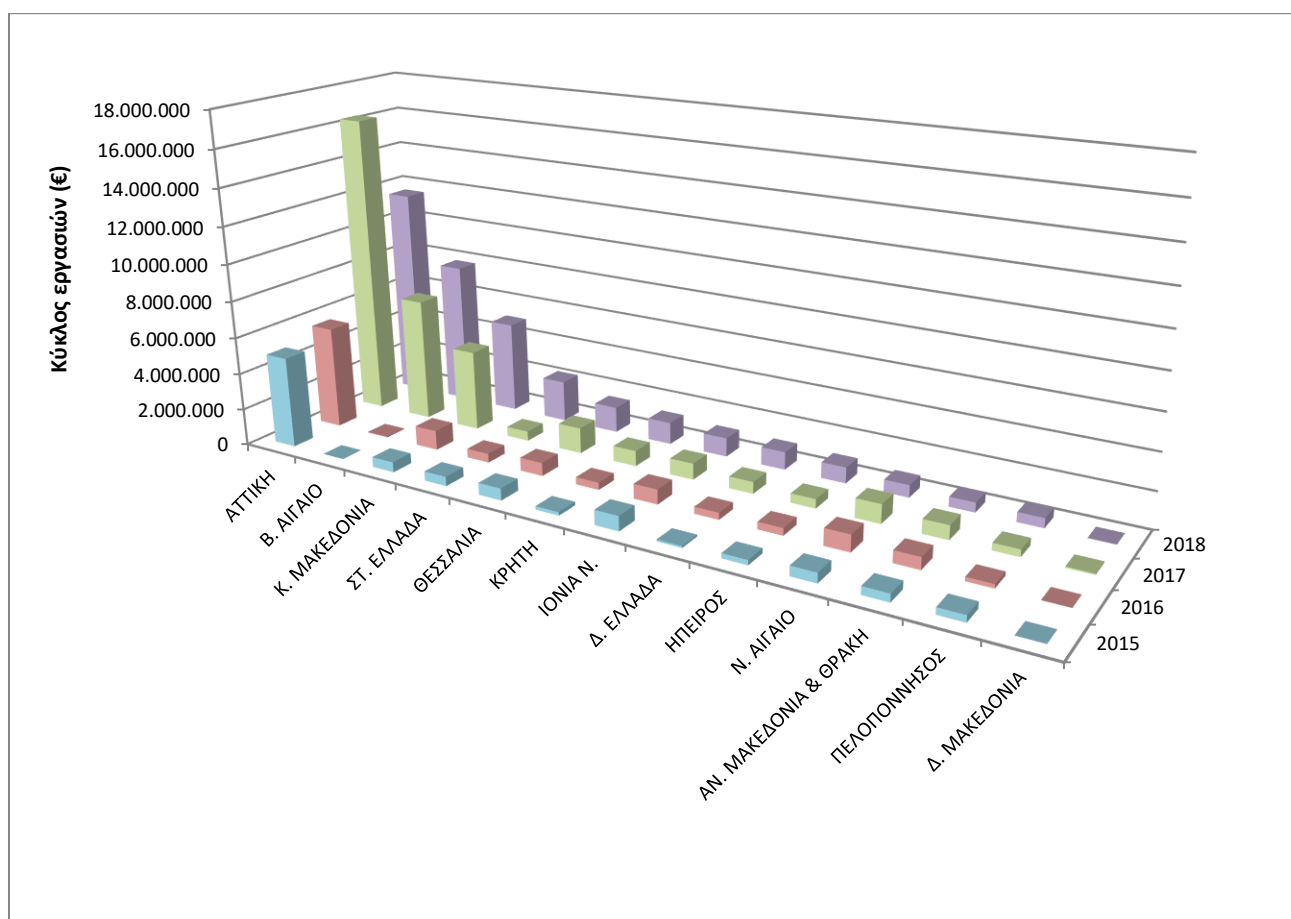
⁵ Για την ερμηνεία της υψηλής συμμετοχής της Περιφέρειας Β. Αιγαίου το έτος 2017 βλ. υποσημείωση 3.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	2017		2018	
	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΜΕΣΟΣ ΟΡΟΣ
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	389.775	7.955	530.763	11.293
Δ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ	67.824	9.689	11.856	1.694
ΣΥΝΟΛΟ	34.531.987	-	33.805.518	-

Σημ. Η κατάταξη των περιφερειών έγινε με βάση τον κύκλο εργασιών του έτους 2018.

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Διάγραμμα 33. Σύνολο κύκλου εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. τα έτη 2015 έως 2018 ανά περιφέρεια (€)

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

5.2.5 Κερδοφορία των φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Όσον αφορά την κερδοφορία, στην πλειοψηφία τους οι φορείς Κ.Α.Λ.Ο. δεν εμφανίζουν σημαντικά κέρδη ή σημαντικές ζημίες. Τα έσοδα είτε υπερκαλύπτουν ελαφρώς τα έξοδα, είτε υπάρχουν μικρές ζημίες. Παρόλα αυτά, στη συνολική εικόνα που παρουσιάζουν οι φορείς Κ.Α.Λ.Ο., φαίνεται ότι τα έτη 2017 και 2018 οι ζημίες που εμφάνισαν ήταν αυξημένες σε σχέση με το 2016. Συγκεκριμένα, το 2016 τα έσοδα των φορέων ανήλθαν στα 11,6 εκ. € και τα έξοδά τους τα υπερκέρασαν κατά 952 χιλ. €, το 2017 τα έσοδα των φορέων έφτασαν τα 34,5 εκ. € και τα έξοδά τους τα υπερκέρασαν κατά 1,4 εκ. € και το 2018 τα έσοδα των φορέων ανήλθαν συνολικά σε 33,8 εκ. € και τα έξοδα τα υπερκέρασαν κατά 1,5 εκ. €. Το 2017, δηλαδή, η αύξηση των κερδών φάνηκε να υπερβαίνει ελαφρώς την αύξηση των ζημιών, ενώ το 2018 παρατηρήθηκε μία μείωση στο σύνολο των κερδών σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ το σύνολο των ζημιών παρέμεινε σχεδόν στο ίδιο επίπεδο. Όμως, μια διεξοδικότερη εξέταση των στοιχείων του έτους 2018, στην οποία λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ο συνολικός αριθμός των φορέων το συγκεκριμένο έτος είναι κατά 7% μικρότερος από αυτόν του 2017, δείχνει ότι στην πραγματικότητα το 2018 οι φορείς εμφάνισαν μικρή αύξηση στα έσοδά τους, η οποία όμως συνοδεύτηκε και από αύξηση των εξόδων τους, που ήταν συγκριτικά υψηλότερη από αυτή των εσόδων.

Πιο αναλυτικά, το έτος 2017 το 14% των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. σημείωσε μηδενικά κέρδη και ζημίες.

Όσον αφορά τις ζημίες, το 35% του συνόλου των φορέων σημείωσε ζημίες από 0,1 έως 5.000 €, το 8% από 5.001 έως 10.000 €, το 3% από 10.001 έως 15.000 € και το 7% εμφάνισε ζημίες άνω των 15.001 €.

Όσον αφορά τα κέρδη, το ποσοστό των κερδοφόρων φορέων ήταν 31% επί του συνόλου των φορέων. Ειδικότερα, το 23% του συνόλου εμφάνισε κέρδη έως 5.000 €, το 5% από 5.000 έως 15.000 €, ενώ το 3% παρουσίασε κέρδη άνω των 15.000 €.

Το 2018 παρατηρούνται κάποιες διαφοροποιήσεις στην κατανομή των φορέων κατά το μέγεθος του κέρδους ή της ζημίας τους, σε σχέση πάντα με το προηγούμενο έτος.

Αναλυτικότερα, το 2018 μόλις το 7% των φορέων σημείωσε μηδενικά κέρδη και ζημίες, δηλαδή 50% λιγότεροι φορείς σε σχέση με το έτος 2017.

Όσον αφορά τις ζημίες, η εικόνα του έτους 2018 διαφοροποιείται ελαφρώς σε σχέση με αυτή του προηγούμενου έτους. Το 39% του συνόλου των φορέων σημείωσε ζημίες από 0,1 έως 5.000 €, το 9% από 5.001 έως 10.000 €, το 4% από 10.001 έως 15.000 € και το 7% εμφάνισε ζημίες άνω των 15.001 €.

Όσον αφορά τα κέρδη, το ποσοστό των κερδοφόρων φορέων είναι 36% επί του συνόλου, δηλαδή 5% περισσότερο από το προηγούμενο έτος. Ειδικότερα, το 29% του συνόλου των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. εμφάνισε κέρδη έως 5.000 €, το 5% από 5.000 έως 15.000 €, ενώ το 2% άνω των 15.000 €.

Συνοψίζοντας, αυτό που παρατηρούμε το 2018 είναι ότι, αν και σε απόλυτα μεγέθη τα συνολικά κέρδη των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. εμφανίζονται μειωμένα σε σχέση με το προηγούμενο έτος και οι ζημίες κυμαίνονται στο ίδιο περίπου επίπεδο, ο αριθμός των φορέων που εμφανίζουν κέρδη αυξήθηκε κατά 5% και οι φορείς που εμφανίζουν ισοσκελισμένα κέρδη – ζημίες μειώθηκαν στο μισό. Παράλληλα, όμως, ο αριθμός των φορέων που εμφανίζουν ζημίες αυξήθηκε κατά 6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Η παραπάνω εικόνα φανερώνει ότι το πεδίο της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας στην Ελλάδα, συνεχίζει να αναπτύσσεται. Παρόλα αυτά εξακολουθεί να βρίσκεται σε πρώιμο στάδιο ανάπτυξης και αναδεικνύεται επιτακτική η ανάγκη βελτίωσης της βιωσιμότητας των φορέων του.

Στον Πίνακα 16 παρουσιάζεται ο αριθμός των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανάλογα με το ύψος των κερδών ή των ζημιών τα έτη 2017-2018.

Πίνακας 16. Κατανομή των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. σύμφωνα με τα κέρδη και τις ζημίες τα έτη 2017 και 2018 (€)

	€	2017		2018	
		ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %	ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΚΕΡΔΗ	έως 5.000	161	23	184	29
	5.001 έως 10.000	26	4	23	4
	10.001 έως 15.000	7	1	7	1
	15.001 και άνω	22	3	12	2
ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΙΣΟΣΚΕΛΙΣΜΕΝΑ ΚΕΡΔΗ & ΖΗΜΙΕΣ	-	99	14	45	7
ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΖΗΜΙΕΣ	έως 5.000	243	35	249	39
	5.001 έως 10.000	57	8	55	9
	10.001 έως 15.000	24	3	23	4
	15.000 και άνω	51	7	45	7
ΣΥΝΟΛΟ		690	100	643	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

5.2.6 Βασικά μεγέθη των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

Αριθμός φορέων

Με βάση τις Ετήσιες Εκθέσεις που υποβάλουν οι φορείς στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο., την περίοδο 2016-2017 παρατηρήθηκε σημαντική αύξηση του αριθμού των φορέων από 415 σε 690 (αύξηση 66%). Η αύξηση κατά 275 φορείς προήλθε κατά 90% από την πολυπληθέστερη κατηγορία των φορέων του τριτογενούς τομέα (βλ. Πίνακας 17 και Πίνακας 18). Το έτος 2018, ο αριθμός των φορέων ανήλθε σε 643 και το 89% αυτών δραστηριοποιήθηκε στον τριτογενή τομέα.

Γενικότερα, την τριετία 2016-2018, η κατανομή των φορέων ανά τομέα παραγωγής χαρακτηρίστηκε από υψηλό βαθμό συγκέντρωσης, καθώς στον τριτογενή τομέα δραστηριοποιήθηκε το 90%, στον δευτερογενή το 8% και στον πρωτογενή το 2% (βλ. Πίνακας 17 και Πίνακας 18).

Απασχόληση

Το έτος 2017, στην απασχόληση, η οποία ανήλθε συνολικά σε 1.180 ΕΜΕ (Ετήσιες Μονάδες Εργασίας), παρατηρήθηκε ακόμη υψηλότερος βαθμός συγκέντρωσης, με τη συμμετοχή του τριτογενούς τομέα να ανέρχεται στο 98%, ενώ του δευτερογενούς στο 2%. Παρόμοια εικόνα παρουσιάστηκε και στην απασχόληση των ευάλωτων ομάδων, όπου το 97% συγκεντρώθηκε στον τριτογενή τομέα, ενώ μόλις το 3% στον δευτερογενή (βλ. Πίνακας 17 και Πίνακας 18).

Παρόμοια ποσοστιαία κατανομή παρουσίασε η απασχόληση στους φορείς Κ.ΑΛ.Ο. ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας και το έτος 2018. Ειδικότερα, η απασχόληση ανήλθε σε 1.164 ΕΜΕ και ο υψηλότερος βαθμός συγκέντρωσης παρατηρήθηκε στον τριτογενή τομέα (98%), ενώ ακολούθησε με πολύ μικρό ποσοστό ο δευτερογενής τομέας (2%). Στην απασχόληση των ευάλωτων ομάδων (292 ΕΜΕ), το 97% συγκεντρώθηκε στον τριτογενή τομέα, ενώ μόλις το 3% στον δευτερογενή (βλ. Πίνακας 17 και Πίνακας 18).

Κύκλος εργασιών

Ο κύκλος εργασιών αυξήθηκε σημαντικά από 11.646.215€ το 2016 σε 34.531.982€ το 2017, δηλαδή αύξηση κατά 22,8 εκ. € ή 296%. Η αύξηση προήλθε σχεδόν αποκλειστικά από τον τριτογενή τομέα (33,3 εκ. €), καθώς η αύξηση στον δευτερογενή ήταν περιορισμένη (μόλις 1,1 εκ. €), ενώ στον πρωτογενή παρουσιάστηκε μείωση (134 χιλ. €). Ο κύκλος εργασιών συγκεντρώθηκε κατά 97% στον τριτογενή τομέα (βλ. Πίνακας 17 και Πίνακας 18).

Το έτος 2018, ο κύκλος εργασιών ανήλθε σε 33.805.518€. Ο τριτογενής τομέας συνέχισε να εμφανίζει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση (97%) και ακολούθησε ο δευτερογενής με μόλις 3% (βλ. Πίνακας 17 και Πίνακας 18).

Πίνακας 17. Ο αριθμός των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., η απασχόληση και ο κύκλος εργασιών ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ			ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ		
				(ΕΜΕ)			(ΕΜΕ)			(€)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Πρωτογενής	7	10	12	-	2	0	-	0	0	173.334	39.194	47.180
Δευτερογενής	30	58	58	-	27	23	-	8	10	388.548	1.145.865	1.007.089
Τριτογενής	378	622	573	-	1.150	1.141	-	240	283	11.084.333	33.346.923	32.751.249
ΣΥΝΟΛΟ	415	690	643	-	1.180	1.164	-	248	292	11.646.215	34.531.982	33.805.518

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Σημειώνεται ότι οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) στους πίνακες 17 και 18 παρουσιάζονται από το έτος 2017 και έπειτα, δηλαδή μετά τη διαδικασία μετάπτωσης και ένταξης των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στο Νέο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4430/16.

Πίνακας 18. Ποσοστιαία κατανομή των φορέων Κ.Α.Λ.Ο., της απασχόλησης και του κύκλου εργασιών τους κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας

ΤΟΜΕΑΣ	ΕΝΕΡΓΟΙ ΦΟΡΕΙΣ %			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ %			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ %			ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Πρωτογενής	2	1	2	-	0	0	-	0	0	1	0	0
Δευτερογενής	7	8	9	-	2	2	-	3	3	3	3	3
Τριτογενής	91	90	89	-	98	98	-	97	97	95	97	97
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	-	100	100	-	100	100	100	100	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

Κλάδοι με τον μεγαλύτερο αριθμό φορέων

Η δραστηριότητα των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. διαρκώς επεκτείνεται σε νέους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας⁶. Συγκεκριμένα, ενώ το 2016 οι φορείς Κ.Α.Λ.Ο. είχαν παρουσία σε 42 κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, διέυρυναν τη δραστηριότητά τους έχοντας παρουσία σε 52 κλάδους το 2017 και σε 55 κλάδους το 2018. Ωστόσο, παρά την παραπάνω διεύρυνση της παρουσίας τους, ο υψηλός βαθμός συγκέντρωσης δε φάνηκε να μειώθηκε κατά τη διάρκεια της τριετίας 2016-2018. Το 2018 η πλειονότητα των φορέων (460 από τους 643, δηλαδή το 72%) δραστηριοποιήθηκε σε μόλις 13 από τους 55 συνολικά κλάδους, (βλ. Παράρτημα Ι Πίνακας 21). Οι εν λόγω κλάδοι και η ποσοστιαία συμμετοχή των φορέων σε αυτούς ήταν:

- Εκπαίδευση, 65 φορείς (10%)
- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης, 61 φορείς (9%)
- Λιανικό εμπόριο, εκτός από εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, 44 φορείς (7%)
- Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, 40 φορείς (6%)
- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, 40 φορείς (6%)
- Δραστηριότητες οργανώσεων, 36 φορείς (6%)
- Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις, 33 φορείς (5%)

⁶ Στην Έκθεση η ταξινόμηση σε Κλάδους Οικονομικής Δραστηριότητας γίνεται σε επίπεδο διψήφιων ΚΑΔ σύμφωνα με τη Στατιστική Ταξινόμηση Οικονομικών Δραστηριοτήτων (ΣΤΑΚΟΔ 08) της Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας, η οποία βασίζεται στη Στατιστική Ταξινόμηση των Οικονομικών Δραστηριοτήτων NACE Rev. 2 της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης, 32 φορείς (5%)
- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση, 31 φορείς (5%)
- Αθλητικές δραστηριότητες, δραστηριότητες διασκέδασης, ψυχαγωγίας, 23 φορείς (4%)
- Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος, 20 φορείς (3%)
- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, 18 φορείς (3%)
- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, 17 φορείς (3%)

Κλάδοι με την υψηλότερη απασχόληση

Το 2018, η απασχόληση στους φορείς εμφάνισε συγκέντρωση σε περιορισμένο αριθμό κλάδων, καθώς το 83% του συνόλου των ΕΜΕ συγκεντρώθηκε σε οκτώ κλάδους (βλ. Παράρτημα Ι Πίνακας 21). Οι εν λόγω κλάδοι και η ποσοστιαία συμμετοχή τους στον συνολικό αριθμό των ΕΜΕ ήταν:

- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης, 303 ΕΜΕ (26%)
- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, 291 ΕΜΕ (25%)
- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, 153 ΕΜΕ (13%)
- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, 54 ΕΜΕ (5%)
- Δραστηριότητες οργανώσεων, 45 ΕΜΕ (4%)
- Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη, 44 ΕΜΕ (4%)
- Εκπαίδευση, 43 ΕΜΕ (4%)
- Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, 31 ΕΜΕ (3%)

Το ίδιο έτος, υψηλό βαθμό συγκέντρωσης παρουσίασε και η απασχόληση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων. Συγκεκριμένα, μόλις τέσσερις κλάδοι συγκέντρωσαν το 88% του συνόλου των ΕΜΕ των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (βλ. Παράρτημα Ι Πίνακας 21). Οι εν λόγω κλάδοι και η ποσοστιαία συμμετοχή τους στον συνολικό αριθμό των ΕΜΕ των ευάλωτων ομάδων ήταν:

- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης, 112 ΕΜΕ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (38%)
- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, 93 ΕΜΕ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (32%)
- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, 35 ΕΜΕ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (12%)
- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, 18 ΕΜΕ ευάλωτων κοινωνικών ομάδων (6%)

Οι κλάδοι με τον υψηλότερο κύκλο εργασιών

Παρατηρώντας το πεδίο της Κ.Α.Λ.Ο.⁷, έτσι όπως αυτό εμφανίζεται την τελευταία διετία (2017-2018) στη χώρα μας, το σημαντικότερο στοιχείο που προκύπτει από την ανάγνωση των ευρημάτων είναι ότι το έτος 2017 οι κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας που εμφάνισαν συνολικό κύκλο εργασιών άνω του ενός εκατομμυρίου ευρώ ήταν μόλις οκτώ. Αντίστοιχη εικόνα παρουσιάστηκε και το έτος 2018 (βλ. Παράρτημα Ι Πίνακας 21). Οι εν λόγω κλάδοι και η ποσοστιαία συμμετοχή τους στο σύνολο του κύκλου εργασιών όλων των φορέων το έτος 2018 ήταν:

- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, 8.051.488€ (24%)
- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης, 7.004.760€ (21%)
- Δραστηριότητες οργανώσεων, 3.002.667€ (9%)
- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους, 2.622.277€ (8%)
- Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη, 2.069.071€ (6%)
- Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, 1.948.240€ (6%)
- Εκπαίδευση, 1.062.015€ (3%)
- Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, 1.033.352€ (3%)

5.2.7 Βασικά μεγέθη των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. ανά νομική μορφή**Αριθμός φορέων**

Το έτος 2017, η κατανομή των φορέων της Κ.Α.Λ.Ο. ανά νομική μορφή χαρακτηρίστηκε από ιδιαίτερα υψηλό βαθμό συμμετοχής (90%) των Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας. Ακολούθησαν οι Κοι.Σ.Π.Ε. και οι Αστικές εταιρείες των αρ.741 επ. Α.Κ. (3% έκαστη νομική μορφή), οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων (2%) και οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων (1%). Οι λοιπές νομικές μορφές είχαν συμμετοχή μικρότερη από 1%. Σε σχέση με το προηγούμενο έτος, παρατηρούμε ότι το 2017 αυξήθηκε η συμμετοχή των Αστικών εταιρειών των αρ.741 επ. Α.Κ. κατά 3% και των Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων κατά 1% (έκαστη νομική μορφή), ενώ μειώθηκε η συμμετοχή των Κοι.Σ.Π.Ε. και των Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων κατά 1% (έκαστη νομική μορφή). Σημειώνεται, επίσης, ότι το 2017 πρωτοεμφανίστηκαν στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. Αστικοί Συνεταιρισμοί του ν.1667/1986, Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν.4384/2016 και Σωματεία (αρ.78 επ. Α.Κ.) (βλ. Πίνακας 19 και Πίνακας 20).

⁷ Αφορά αποκλειστικά τους φορείς που όπως προαναφέρθηκε είναι εγγεγραμμένοι στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. του ν. 4430/2016 και έχουν υποβάλλει Ετήσιες Εκθέσεις με τα απολογιστικά τους στοιχεία.

Το έτος 2018, η κατανομή των φορέων της Κ.Α.Λ.Ο. ανά νομική μορφή δεν διαφοροποιήθηκε σημαντικά σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Αναλυτικότερα, τον υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης (90%) εμφάνισαν οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας και ακολούθησαν με μεγάλη διαφορά οι Κοι.Σ.Π.Ε. (3%) και οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, οι Αστικές εταιρείες των αρ.741 επ. Α.Κ. και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων (2% έκαστη νομική μορφή). Οι λοιπές νομικές μορφές είχαν συμμετοχή λιγότερο από 1%. Σημειώνεται ότι στα απολογιστικά στοιχεία για το 2018 δεν εμφανίστηκαν Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν.4384/2016 (βλ. Πίνακας 19 και Πίνακας 20).

Κύκλος εργασιών

Σε αντίθεση με τον αριθμό των φορέων Κ.Α.Λ.Ο., ο κύκλος εργασιών τους φαίνεται να παρουσιάζει μεγαλύτερη διασπορά μεταξύ των διάφορων νομικών μορφών. Το έτος 2017, τη μεγαλύτερη συμμετοχή στον κύκλο εργασιών παρουσίασαν οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας, οι οποίες συγκέντρωσαν το 41% του συνόλου του κύκλου εργασιών και οι Αστικές εταιρείες των αρ. 741 επ. Α.Κ., οι οποίες συγκέντρωσαν το 37% του συνόλου. Αξιόλογη συμμετοχή (16%) είχαν οι Κοι.Σ.Π.Ε., ενώ οι φορείς των λοιπών νομικών μορφών είχαν μικρή συμμετοχή (λιγότερο από 2%). Συγκρίνοντας τα έτη 2016 και 2017, παρατηρούμε ότι το 2017 η συμμετοχή των Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας στον συνολικό κύκλο εργασιών μειώθηκε κατά 31%, ενώ αυξήθηκε κατά 35% η συμμετοχή των Αστικών εταιριών των αρ. 741 επ. Α.Κ. Μείωση παρατηρήθηκε, επίσης, στη συμμετοχή των Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων (κατά 2%) και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων (κατά 1%). Σημειώνεται ότι στην κατανομή του κύκλου εργασιών συμμετέχουν για πρώτη φορά οι Αστικοί Συνεταιρισμοί του ν.1667/1986, οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν.4384/2016 και τα Σωματεία (αρ.78 επ. Α.Κ.), αν και με ποσοστά μικρότερα του 2% (βλ. Πίνακας 19 και Πίνακας 20).

Το 2018, ο κύκλος εργασιών των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. συνέχισε να παρουσιάζει διασπορά μεταξύ των διάφορων νομικών μορφών. Τη μεγαλύτερη συμμετοχή στον κύκλο εργασιών παρουσίασαν οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας, οι οποίες συγκέντρωσαν το 39% (μείωση 2% σε σχέση με το 2017). Ακολούθησαν οι Αστικές εταιρείες των αρ. 741 επ. Α.Κ. με 34% (μείωση 2% σε σχέση με το προηγούμενο έτος) και οι Κοι.Σ.Π.Ε. με συμμετοχή 21% (αύξηση 5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Οι υπόλοιπες νομικές μορφές συμμετείχαν με ποσοστά μικρότερα του 3%, ενώ οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν.4384/2016 δεν εμφανίστηκαν στην κατανομή (βλ. Πίνακας 19 και Πίνακας 20).

Απασχόληση

Η κατανομή της απασχόλησης στους φορείς Κ.Α.Λ.Ο. το 2017 παρουσίασε σχεδόν την ίδια εικόνα με αυτήν του κύκλου εργασιών, με ενδυναμωμένο τον ρόλο των Κοι.Σ.Π.Ε. (βλ. Πίνακας 19 και Πίνακας 20). Συγκεκριμένα, οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας και οι Αστικές εταιρείες των αρ. 741 επ. Α.Κ. συγκέντρωσαν το 37% και το 33% αντιστοίχως, ενώ οι Κοι.Σ.Π.Ε. το 26%. Ακολούθησαν με μικρό ποσοστό (3%) οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων, ενώ οι φορείς των λοιπών νομικών μορφών είχαν εξαιρετικά περιορισμένη συμμετοχή στην απασχόληση (ποσοστά μικρότερα του 1%). Όσον αφορά την

απασχόληση των ευάλωτων ομάδων, ο υψηλότερος βαθμός συγκέντρωσης παρατηρήθηκε στους Κοι.Σ.Π.Ε. (63%). Ακολούθησαν οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας ν.4430/2016 (19%), οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων (9%), οι Αστικές εταιρίες των αρ. 741 επ. Α.Κ. (7%) και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων (2%).

Το 2018 η κατανομή της απασχόλησης στους φορείς Κ.ΑΛ.Ο. εμφάνισε διαφοροποιήσεις σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Ειδικότερα, η υψηλότερη συγκέντρωση εμφανίστηκε στις Αστικές εταιρίες των αρ. 741 επ. Α.Κ. (33%) και ακολούθησαν οι Κοι.Σ.Π.Ε. (30%, αύξηση 4% σε σχέση με το προηγούμενο έτος) και οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας (29%, μείωση 8% σε σχέση με το προηγούμενο έτος). Με περιορισμένα ποσοστά συμμετείχαν, επίσης, οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων (4%) και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων (3%). Οι υπόλοιπες νομικές μορφές συμμετείχαν με ποσοστά μικρότερα του 1%. Στην απασχόληση των ευάλωτων ομάδων οι Κοι.Σ.Π.Ε. συνέχισαν και το 2018 να εμφανίζουν τον υψηλότερο βαθμό συγκέντρωσης (65%). Ακολούθησαν οι Αστικές εταιρίες των αρ. 741 επ. Α.Κ. με ποσοστό 12% (αύξηση 5% σε σχέση με το προηγούμενο έτος), οι Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας με ποσοστό 10% (μείωση 9% σε σχέση με το προηγούμενο έτος) και οι Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων με ποσοστά 9% και 3% αντίστοιχα (βλ. Πίνακας 19 και Πίνακας 20).

Πίνακας 19. Ο αριθμός των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., η απασχόληση και ο κύκλος εργασιών τους κατά νομική μορφή

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ* (ΕΜΕ)			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Αστικές εταιρίες των αρ. 741 Α.Κ	2	19	12	-	393	382	-	16	35	79.133	12.602.170	11.465.083
Αστικοί Συνεταιρισμοί του ν. 1667/1986	-	2	4	-	7	10	-	0	1	-	712.688	995.381
Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν. 4384/2016	-	1	-	-	2	-	-	0	-	-	124.192	-
Κοι.Σ.Π.Ε.	15	21	18	-	302	348	-	157	191	2.268.045	5.641.813	6.976.418
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων	1	1	4	-	0	0	-	0	0	38.859	138.120	42.783
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων	7	10	13	-	30	47	44	22	26	318.434	508.536	599.184
Κοιν.Σ.Επ. ν.4019/2011*	15	-	-	-	-	-	-	-	-	262.677	-	-
Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας ν.4430/2016	369	622	579	-	433	340	-	47	31	8.399.263	14.282.952	13.054.111
Συνεταιρισμοί Εργαζομένων	6	12	10	-	13	37	-	6	10	279.803	500.728	621.322
Σωματεία (αρ.78 επ ΑΚ)	-	2	2	-	0	0	-	0	0	-	20.783	51.236
Λοιπές Νομικές Μορφές	-	-	1	-	-	0	-	-	0	-	-	0
ΣΥΝΟΛΟ	415	690	643	-	1.180	1.164	-	248	292	11.646.215	34.531.982	33.805.518

*Οι φορείς μέσα από τη διαδικασία Μετάπτωσης εντάχθηκαν στο Μητρώο του ν.4430/2016.
*Οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) παρουσιάζονται από το έτος 2017 και έπειτα, δηλαδή μετά τη διαδικασία μετάπτωσης και ένταξης των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στο Νέο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4430/16.

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο.

Πίνακας 20. Ποσοστιαία κατανομή των φορέων Κ.Α.Λ.Ο., της απασχόλησης και του κύκλου εργασιών τους κατά νομική μορφή

ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ	ΕΝΕΡΓΟΙ ΦΟΡΕΙΣ %			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ % *			ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ % *			ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Αστικές εταιρίες των αρ. 741 Α.Κ	0	3	2	-	33	33	-	7	12	1	36	34
Αστικοί Συνεταιρισμοί του ν. 1667/1986	-	0	1	-	1	1	-	0	0	-	2	3
Αγροτικοί Συνεταιρισμοί του ν. 4384/2016	-	0	-	-	0	-	-	0	-	-	0	-
Κοι.Σ.Π.Ε.	4	3	3	-	26	30	-	63	65	19	16	21
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ειδικών Ομάδων	0	0	1	-	0	0	-	0	0	0	0	0
Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων	2	1	2	-	3	4	-	9	9	3	1	2
Κοιν.Σ.Επ. ν.4019/2011*	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-
Κοιν.Σ.Επ. Συλλογικής και Κοινωνικής Ωφέλειας ν.4430/2016	89	90	90	-	37	29	-	19	10	72	41	39
Συνεταιρισμοί Εργαζομένων	1	2	2	-	1	3	-	2	3	2	1	2
Σωματεία (αρ.78 επ ΑΚ)	-	0	0	-	0	0	-	0	0	-	0	0
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	-	100	100	-	100	100	100	100	100
*Οι φορείς μέσα από τη διαδικασία Μετάπτωσης εντάχθηκαν στο Μητρώο του ν.4430/2016.												
*Οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) παρουσιάζονται από το έτος 2017 και έπειτα, δηλαδή μετά τη διαδικασία μετάπτωσης και ένταξης των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στο Νέο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4430/16.												

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6. Σχέδιο Δράσης για την ανάπτυξη του χώρου της Κ.Α.Ο. 2017-2023

Τόσο οι Ευρωπαϊκοί όσο και διεθνείς οργανισμοί αναγνωρίζουν το σημαντικό ρόλο της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας ως μοχλών ανάπτυξης και απασχόλησης και για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενθαρρύνονται και να υποστηρίζονται.

Στο Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2018, που περιέχει συστάσεις προς την Επιτροπή σχετικά με το καθεστώς των κοινωνικών και αλληλέγγυων επιχειρήσεων (2016/2237(INL), αναφέρεται χαρακτηριστικά ότι «οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις προσφέρουν ένα επιχειρηματικό μοντέλο για τον 21ο αιώνα το οποίο εξισορροπεί τις οικονομικές και τις κοινωνικές ανάγκες».

Στο ίδιο Ψήφισμα, μεταξύ άλλων, αναφέρονται επίσης οι παρακάτω διαπιστώσεις:

Το Κοινοβούλιο επισημαίνει ότι η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία προσφέρει απασχόληση σε περισσότερα από 14 εκατομμύρια άτομα, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 6,5 % των εργαζομένων και το 10% των επιχειρήσεων της Ε.Ε.

Ο εν λόγω τομέας αποδείχθηκε ιδιαίτερως ανθεκτικός στην οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση και έχει δυνατότητες όσον αφορά την κοινωνική και τεχνολογική καινοτομία, τη δημιουργία αξιοπρεπών και ανοικτών σε όλους τοπικών και βιώσιμων θέσεων εργασίας, την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης και της προστασίας του περιβάλλοντος και, τέλος, την ενίσχυση της κοινωνικής, οικονομικής και περιφερειακής συνοχής.

Οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις αναδεικνύουν νέους τρόπους επίλυσης των κοινωνικών προβλημάτων σε έναν ταχέως μεταβαλλόμενο κόσμο.

Η κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία αποτελεί μιας νέα μορφή επιχειρηματικότητας, που βασίζεται στις αρχές της αλληλεγγύης και της υπευθυνότητας και που επικεντρώνεται περισσότερο στη δημιουργία κοινωνικής προστιθέμενης αξίας, στις τοπικές συνδέσεις και στην προώθηση μιας πιο βιώσιμης οικονομίας. Η ποικιλομορφία αυτή επιβεβαιώνει ότι η κοινωνική επιχειρηματικότητα αποτελεί καινοτόμο και θετικό πεδίο.

Η ψηφιοποίηση, οι φιλόδοξοι στόχοι για το κλίμα, η μετανάστευση, οι ανισότητες, η ανάπτυξη της κοινότητας ιδίως στις περιθωριοποιημένες περιοχές, οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας και οι υπηρεσίες υγείας, οι ανάγκες των ατόμων με αναπηρίες και η καταπολέμηση της φτώχειας, του κοινωνικού αποκλεισμού, της μακροχρόνιας ανεργίας και της ανισότητας μεταξύ των φύλων, καθώς και τα ειδικά περιβαλλοντικά καθήκοντα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις συνδέονται γενικά με την κοινωνική, τεχνολογική και οικονομική καινοτομία, ως αποτέλεσμα της επέκτασης των δραστηριοτήτων τους σε νέους τομείς παραγωγής προϊόντων ή παροχής υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών, πολιτιστικών, εκπαιδευτικών και

ψυχαγωγικών υπηρεσιών, καθώς και των υπηρεσιών υγείας ή/και της θέσπισης καινοτόμων μεθόδων παραγωγής ή οργάνωσης της εργασίας, που στοχεύουν στην αντιμετώπιση των νέων κοινωνικών, εδαφικών και περιβαλλοντικών απαιτήσεων και προκλήσεων, όπως η γήρανση και η συρρίκνωση του πληθυσμού, η εξισορρόπηση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή, η διαχείριση της ποικιλομορφίας, η καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, η ένταξη των πλέον αποκλεισμένων στην αγορά εργασίας και η καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις, λόγω του κοινωνικού χωρίς αποκλεισμούς χαρακτήρα τους, προσφέρουν απασχόληση στις ομάδες που αποκλείονται συχνότερα από την αγορά εργασίας και συμβάλλουν σημαντικά στην επανένταξη των μακροχρόνια ανέργων και στην καταπολέμηση της ανεργίας, προωθώντας έτσι την κοινωνική συνοχή και την οικονομική μεγέθυνση.

Η κοινωνική οικονομία, λόγω της ειδικής φύσης των επιχειρήσεων και των οργανώσεων που την συναποτελούν, των ειδικών κανόνων της, των κοινωνικών υποχρεώσεων, καθώς και των καινοτόμων μεθόδων της, έχει αποδείξει επανειλημμένα την ανθεκτικότητά της σε περιπτώσεις δυσμενών οικονομικών συνθηκών καθώς, και τη δυνατότητά της να βρει ταχύτερα διέξοδο από καταστάσεις κρίσης.

Λόγω της αυξανόμενης ζήτησης για κοινωνικές υπηρεσίες, οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών, που αποσκοπούν στη στήριξη ανθρώπων που κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν ή αντιμετωπίζουν φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Τονίζεται δε, ότι οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να αντικαταστήσουν τις δημόσιες κοινωνικές υπηρεσίες, αλλά να λειτουργούν συμπληρωματικά προς αυτές.

Οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις παρέχουν ευκαιρίες απασχόλησης σε άτομα με αναπηρίες, καθώς και σε άτομα από άλλες μειονεκτούσες ομάδες.

Οι κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις έχουν ισχυρή τοπική και περιφερειακή βάση, γεγονός που αποτελεί πλεονέκτημα για αυτές, καθώς κατανοούν καλύτερα τις ειδικές ανάγκες και συνεπώς είναι σε θέση να προσφέρουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που είναι απαραίτητα στην εκάστοτε περιοχή, βελτιώνοντας έτσι την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή.

Οι επενδυτικές προτεραιότητες για την κοινωνική οικονομία και τις κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να περιορίζονται στην κοινωνική ένταξη, αλλά να περιλαμβάνουν επίσης την απασχόληση και την εκπαίδευση, αντανakλώντας το ευρύ φάσμα των οικονομικών δραστηριοτήτων στις οποίες είναι παρούσες.

Η κοινωνική οικονομία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει δυσκολίες όσον αφορά την πρόσβαση σε **δημόσιες συμβάσεις**, όπως είναι οι φραγμοί που σχετίζονται με το μέγεθος και την οικονομική ικανότητα. Ιδιαίτερα σημαντική είναι η αποτελεσματική εφαρμογή της δέσμης μεταρρυθμίσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων από τα κράτη μέλη, προκειμένου να επιτευχθεί μεγαλύτερη συμμετοχή των επιχειρήσεων αυτών στις

διαδικασίες υποβολής προσφορών για δημόσιες συμβάσεις, μέσω καλύτερης διάδοσης των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις και των κριτηρίων και των πληροφοριών σχετικά με τις προσκλήσεις υποβολής προσφορών, καθώς και μέσω της βελτίωσης της πρόσβασης των εν λόγω επιχειρήσεων στις συμβάσεις, με τη συμπερίληψη κοινωνικών ρητρών και κριτηρίων, την απλοποίηση των διαδικασιών και την κατάρτιση των προσκλήσεων υποβολής προσφορών με τρόπο που να τις καθιστά πιο προσιτές στις μικρότερες επιχειρήσεις.

Εκτός από τη χρηματοδότηση, η παροχή υπηρεσιών εκπαίδευσης και κατάρτισης στα άτομα που απασχολούνται σε κοινωνικές και αλληλέγγυες επιχειρήσεις, ιδίως για την προώθηση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων και των βασικών οικονομικών γνώσεων για τη διοίκηση μιας επιχείρησης, καθώς και η παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης και ο εξορθολογισμός της διοίκησης, έχουν καθοριστική σημασία για την ώθηση της ανάπτυξης του τομέα αυτού.

Με την ανάληψη των καθηκόντων της, η νέα Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον οδικό χάρτη για μια κοινωνική Ευρώπη, ο οποίος περιλαμβάνει σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία και προβλέπεται να παρουσιαστεί το 2021.

Στη σχετική δε ανακοίνωση [Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Μια ισχυρή Ευρώπη για δίκαιες μεταβάσεις, COM (2020) 14 final], μεταξύ άλλων αναφέρεται:

«Η δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας δεν εξαρτάται μόνο από την ανάπτυξη. Αυτό ισχύει ακόμη περισσότερο για την κοινωνική οικονομία, η οποία εξυπηρετεί κοινωνικές ανάγκες. Περίπου 13,6 εκατομμύρια άτομα εργάζονται στην κοινωνική οικονομία στην Ευρώπη. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις και οργανώσεις μπορούν να παρακινούν την ενεργό συμμετοχή, να ενθαρρύνουν την ανάληψη πρωτοβουλιών και να προσπορίζουν οφέλη στις τοπικές κοινότητες, ενώ παράλληλα επιτρέπουν στον καθένα να έρθει κοντύτερα στην αγορά εργασίας. Η κοινωνική οικονομία παρέχει καινοτόμους λύσεις στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, την ενεργειακή μετάβαση, τη στέγαση και την παροχή κοινωνικών υπηρεσιών. Μπορεί, επίσης, να είναι πρωτοπόρος σε τοπικές πράσινες συμφωνίες δημιουργώντας συμμαχίες σε περιοχές με τη συμμετοχή πολιτών και επιχειρήσεων στην κλιματική μετάβαση. *Η Επιτροπή θα εγκαινιάσει το 2021 ένα σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία για να βελτιώσει τις κοινωνικές επενδύσεις και τις κοινωνικές καινοτομίες και για να προωθήσει το δυναμικό των κοινωνικών επιχειρήσεων να δημιουργούν θέσεις εργασίας, ιδίως για όσα άτομα είναι περισσότερο απομακρυσμένα από την αγορά εργασίας.* Οι κοινωνικά υπεύθυνες δημόσιες συμβάσεις μπορούν, επίσης, να διασφαλίσουν ότι τα υπάρχοντα κονδύλια δαπανώνται κατά τρόπο που στηρίζει την ένταξη, παρέχοντας για παράδειγμα ευκαιρίες απασχόλησης σε άτομα με αναπηρία ή που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχειας.

Η Social Economy Europe (SEE)⁸ μετά από πρόταση του άτυπου οργάνου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ετοίμασε κείμενο στο οποίο περιλαμβάνονται μια σειρά αξόνων και δράσεων που μπορούν να χρησιμεύσουν ως βάση για την εκπόνηση ενός ευρωπαϊκού σχεδίου δράσης για την κοινωνική οικονομία (*The Future of EU policies for the Social Economy: Towards a European Action Plan, 2018*).

Η SEE προτείνει ένα ευρωπαϊκό σχέδιο δράσης για την κοινωνική οικονομία διάρκειας 5 ετών, το οποίο θα αποτελέσει βασικό εργαλείο για τη συστηματική ενσωμάτωση της κοινωνικής οικονομίας στις διάφορες κοινωνικο-οικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στις δράσεις για την επίτευξη των στόχων της αειφόρου ανάπτυξης.

Οι στόχοι της πρότασης για σχέδιο δράσης είναι:

Στόχος 1: Αναγνώριση της κοινωνικής οικονομίας ως οριζόντιου παράγοντα στις κύριες κοινωνικοοικονομικές πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Οι επιχειρήσεις και οι οργανώσεις της κοινωνικής οικονομίας λειτουργούν σε όλους τους οικονομικούς τομείς και αντιπροσωπεύουν σημαντικό μέρος του ευρωπαϊκού οικονομικού και εταιρικού τοπίου αποδεικνύοντας ότι η ποικιλομορφία των επιχειρηματικών μοντέλων ενισχύει την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας. Ως εκ τούτου, η κοινωνική οικονομία πρέπει να ληφθεί υπόψη από όλα τα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα, τα κράτη μέλη και όλες τις δημόσιες αρχές στον σχεδιασμό των κοινωνικοοικονομικών πολιτικών τους.

Στόχος 2: Προώθηση της σύγκλισης και του συντονισμού των διαφόρων αρχών που συμμετέχουν στην προώθηση της κοινωνικής οικονομίας, καθορίζοντας στρατηγικούς στόχους σε επίπεδο Ε.Ε.

Διάφορες διοικήσεις σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο συμμετέχουν άμεσα στην προώθηση και τη ρύθμιση θεμάτων κοινωνικής οικονομίας. Ως εκ τούτου, θα ήταν σημαντικό να δημιουργηθεί ένα Ευρωπαϊκό πλαίσιο πολιτικής για την κοινωνική οικονομία με στόχο την ενίσχυση της συνοχής, της συμπληρωματικότητας και τον συντονισμό των διαφόρων πολιτικών και κανονισμών, διατηρώντας την αρχή της επικουρικότητας.

Στόχος 3: Προώθηση ενός ευνοϊκού οικοσυστήματος για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας στην Ευρώπη, ενισχύοντας τη συμβολή της στους βασικούς στόχους της Ε.Ε.

⁸ Η Social Economy Europe (SEE) δημιουργήθηκε το 2000 με το όνομα της CEP-CMAF - της Ευρωπαϊκής μόνιμης διάσκεψης των συνεταιρισμών, των σωματείων και των ιδρυμάτων με στόχο την καθιέρωση μόνιμου διαλόγου μεταξύ της κοινωνικής οικονομίας και των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Το 2008, μετονομάστηκε σε «Κοινωνική Οικονομία στην Ευρώπη». Μέλη της είναι οι ευρωπαϊκές οργανώσεις αμοιβαίων και συνεταιριστικών ασφαλιστών, μη κερδοσκοπικών φορέων υγειονομικής περίθαλψης, αμοιβαίων κεφαλαίων υγείας και ταμείων ασφάλισης υγείας και συνεταιρισμών. Συμμετέχουν επίσης ως μέλη ιδρύματα, κοινωφελείς οργανώσεις, κοινωνικές επιχειρήσεις, ιδρύματα κοινωνικής προστασίας, η REVES κ.λπ. Σε εθνικό επίπεδο, στην SEE εκπροσωπούνται εθνικές οργανώσεις κοινωνικής οικονομίας της Γαλλίας (ESS-Γαλλία), της Ιταλίας (Εθνικό Φόρουμ Τρίτου Τομέα), της Πορτογαλίας (CASES), της Ισπανίας (CEPES) και του Βελγίου (ConcertES).

και επιτρέποντας στις κοινωνικές επιχειρήσεις να επωφεληθούν πλήρως από την ενιαία αγορά, τα κεφάλαια και τα χρηματοδοτικά εργαλεία της Ε.Ε.

Η κοινωνική οικονομία υπήρξε ένας από τους κινητήριους μοχλούς της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, προσφέροντας καινοτόμες λύσεις για την αντιμετώπιση των εξελισσόμενων κοινωνικοοικονομικών προκλήσεων. Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. πρέπει να αναπτύξουν δράσεις για την προώθηση της ανάπτυξης της κοινωνικής οικονομίας και την απελευθέρωση του δυναμικού της για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, στην υπηρεσία των ευρωπαϊών πολιτών.

Με βάση τους τρεις προαναφερόμενους στόχους, η πρόταση της SEE περιλαμβάνει 20 μέτρα πολιτικής με 64 δράσεις δομημένα σε 7 πυλώνες:

1. Καθιέρωση μιας κοινής αντίληψης για τις κοινωνικές επιχειρήσεις και τους φορείς κοινωνικής οικονομίας στην Ευρώπη.
2. Ανάδειξη και προβολή των κοινωνικών επιχειρήσεων και των φορέων κοινωνικής οικονομίας, των αξιών και των χαρακτηριστικών τους.
3. Μέτρηση και περαιτέρω τεκμηρίωση της σημασίας της κοινωνικής οικονομίας, της αποτελεσματικότητάς της και της συμβολής της στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
4. Παροχή ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη των κοινωνικών επιχειρήσεων και των φορέων κοινωνικής οικονομίας στο πλαίσιο της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Ο πυλώνας αυτός αναφέρεται στην υποστήριξή τους για την πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία καθώς και τη θέσπιση του αναγκαίου νομικού πλαισίου που θα τους επιτρέψει να λειτουργήσουν πλήρως σε διακρατικό επίπεδο στην ενιαία αγορά.
5. Περαιτέρω ένταξη της κοινωνικής οικονομίας στους πόρους και τα ευρωπαϊκά προγράμματα (Ε.Τ.Π.Α., Ε.Κ.Τ., Ταμεία συνοχής).
6. Ενίσχυση του ρόλου της κοινωνικής οικονομίας στις εξωτερικές δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης
7. Ενίσχυση και εδραίωση ενός μόνιμου και διαρθρωμένου διαλόγου μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των φορέων κοινωνικής οικονομίας.

Αναγνωρίζοντας το σημαντικό ρόλο της κοινωνικής οικονομίας και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη και την απασχόληση στη χώρα μας και σε εναρμόνιση με την ευρωπαϊκή στρατηγική, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων επεξεργάζεται σχέδιο για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένης πολιτικής και στοχευμένης στρατηγικής για την ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην Ελλάδα.

Η ανάπτυξη και ενίσχυση του εν λόγω τομέα θα επιφέρει θετικές επιπτώσεις στην οικονομία και στην κοινωνική συνοχή, ιδιαίτερα λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές στις οποίες βασίζονται οι έννοιες συμμετοχικότητα, διαφάνεια, δημοκρατικότητα αλλά και οικονομική δραστηριότητα και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Όπως προκύπτει και από τα στοιχεία της παρούσας Ετήσιας Έκθεσης, 19 χρόνια από τη θέσπιση του θεσμού των κοινωνικών επιχειρήσεων (ν.4019/11) και με την αλλαγή του νομικού πλαισίου (ν.4430/16), όπου θεσπίζονται και οι συνεταιρισμοί εργαζομένων, το οικοσύστημα των κοινωνικών επιχειρήσεων στη χώρα μας εμφανίζεται αδύναμο συγκριτικά με τις δυνατότητες και το ρόλο που μπορεί να έχει στην εθνική, περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη στη χώρα μας.

Αξιολογώντας τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις και τις προτάσεις του οικοσυστήματος και όσων φορέων γνωρίζουν τον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, αξιοποιώντας τις καλές πρακτικές και θετικές πρωτοβουλίες σε ευρωπαϊκό επίπεδο και με κύριο στόχο τη στήριξη και ανάπτυξη της κοινωνικής επιχειρηματικότητας, διαμορφώθηκε ο ακόλουθος οδικός χάρτης με συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις.

Οι **Βασικοί Άξονες** είναι έξι και αφορούν σε:

Άξονας 1: Διασφάλιση ευνοϊκού θεσμικού πλαισίου για την κοινωνική επιχειρηματικότητα - Άρση των νομικών και διοικητικών εμποδίων και δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων για την ανάπτυξή της

Δράσεις:

- Τροποποίηση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τους όρους ίδρυσης και λειτουργίας των Κοιν.Σ.Επ. και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων με βελτιωτικές παρεμβάσεις και έκδοση κανονιστικών πράξεων.
- Συνεργασία με τις κατά περίπτωση αρμόδιες διοικητικές αρχές προκειμένου να διασφαλιστεί και η συμπερίληψη των Κοιν.Σ.Επ. και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων ως δικαιούχων ή/και υπόχρεων σε διοικητικές πράξεις, αποφάσεις, κ.λπ.
- Παρακολούθηση, καταγραφή και αξιολόγηση των δυσκολιών και των ενεργειών αποκλεισμού που υφίστανται οι Κοιν.Σ.Επ. και οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων λόγω μη πρόβλεψης της νομικής τους ταυτότητας σε διοικητικές διαδικασίες.
- Έκδοση ενημερωτικού υλικού και εγκυκλίων, καθώς και συνεργασία με τις κατά περίπτωση υπηρεσίες, με σκοπό την ενημέρωση των διοικητικών αρχών προκειμένου να αρθούν οι προαναφερόμενες δυσκολίες.
- Προώθηση εκπαίδευσης των στελεχών των δημοσίων φορέων σε θέματα κοινωνικής επιχειρηματικότητας, στο πλαίσιο υλοποίησης επιμορφωτικών προγραμμάτων του ΙΝ.ΕΠ. (Ε.Κ.Δ.Δ.Α.).

Άξονας 2: Δημιουργία και στήριξη ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος.

Η στήριξη της εξωστρέφειας και η παραχώρηση κινήτρων είναι σημαντικοί παράγοντες για τη δραστηριοποίηση των κοινωνικών επιχειρήσεων, κυρίως στα πρώτα στάδια ανάπτυξής τους, αφού θα είναι δύσκολο να ανταγωνιστούν παραδοσιακές επιχειρήσεις.

Δράσεις:

- Συνέχιση και θεσμική καθιέρωση της Ετήσιας Έκθεσης (EXPO) για την Κοινωνική Επιχειρηματικότητα και την Κοινωνική Καινοτομία με θεματικό κάθε φορά χαρακτήρα και βράβευση καλών πρακτικών και επιτυχημένων επιχειρηματικών σχεδίων.
- Δημιουργία Σήματος για τις Κοιν.Σ.Επ. και τους Συνεταιρισμούς Εργαζομένων, το οποίο θα προσδίδει άμεση και εύκολη αναγνωρισιμότητα και προβολή των Κοινωνικών Επιχειρήσεων και θα μπορεί να αξιοποιηθεί για σκοπούς διαφήμισης και μάρκετινγκ.
- Ενίσχυση δημιουργίας συνεργατικών σχημάτων (clusters) και δικτύων με σκοπό την εξοικονόμηση πόρων και την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών των κοινωνικών επιχειρήσεων και των συνεταιρισμών εργαζομένων.
- Ενίσχυση δημιουργίας θερμοκοιτίδων (Incubators) σε μικρά αστικά κέντρα. Έτσι, παρέχεται η δυνατότητα σε νεοϊδρυθείσες εταιρείες να ενταχθούν σε κατάλληλα διαμορφωμένους και εξοπλισμένους χώρους, όπου προσφέρονται κοινές υποδομές και υπηρεσίες. Η ορθή λειτουργία της θερμοκοιτίδας θα μπορεί να επιφέρει πολύ θετικά αποτελέσματα, ιδιαίτερα για τη δημιουργία βιώσιμων και ανταγωνιστικών επιχειρήσεων, αφού επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας, άμεση πληροφόρηση και πρόσβαση σε πόρους. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται το ξεκίνημα και η ανάπτυξη των καινοτόμων κοινωνικών επιχειρήσεων και δημιουργείται παράλληλα ένα φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον.
- Ανάπτυξη διακρατικών δράσεων για την καλύτερη αξιοποίηση της εμπειρίας άλλων κρατών μελών.
- Δημιουργία νέων Κέντρων Στήριξης Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες σε ολόκληρη τη χώρα.
- Συνεργασία με το Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού (Ε.Ι.Ε.Α.Δ.) με σκοπό την τακτική ενημέρωση του πεδίου για την αξιοποίηση των εργαλείων διάγνωσης των αναγκών απασχόλησης.
- Διερεύνηση δυνατότητας παροχής φορολογικών κινήτρων σε φυσικά και νομικά πρόσωπα τα οποία επενδύουν ή ενισχύουν (χορηγίες) κοινωνικές επιχειρήσεις για ενέργειες κοινωνικά καινοτόμες, κυρίως στον τομέα της ένταξης στην αγορά εργασίας.

Άξονας 3: Ανάπτυξη συνεταιριστικής και συλλογικής κουλτούρας, κουλτούρας κοινωνικής επιχειρηματικότητας.

Οι δράσεις του άξονα αυτού αποσκοπούν στη δημιουργία γνώσης και την προώθηση θετικών αντιλήψεων για την κοινωνική επιχειρηματικότητα και το «συνεταιρίζεσθαι».

Δράσεις:

- Ανάπτυξη πιλοτικού προγράμματος Δημιουργικότητας, Καινοτομίας και Επιχειρηματικής Ιδέας σε συνεργασία με τον Ο.Α.Ε.Δ. και τα Κέντρα Στήριξης. Στόχος είναι η προαγωγή της δημιουργικής και καινοτόμου σκέψης, σε κλίμα

συνεργατισμού και συλλογικότητας. Ενίσχυση και στήριξη ολοκληρωμένων προτάσεων στην κατεύθυνση δημιουργίας κοινωνικής επιχείρησης ή συνεταιρισμού εργαζομένων μέσω των Κέντρων Στήριξης.

- Συνεργασία με τα Γραφεία Διασύνδεσης των Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. με σκοπό την ενημέρωση και τη στήριξη των αποφοίτων για την προοπτική δημιουργίας συνεταιριστικών εγχειρημάτων.
- Διερεύνηση δυνατότητας υλοποίησης επιμορφωτικών προγραμμάτων στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση για θέματα κοινωνικής οικονομίας και κοινωνικής επιχειρηματικότητας.
- Συνεργασία με το μεταπτυχιακό Τμήμα του Ε.Α.Π. για την Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία στο πλαίσιο της συμφωνίας συνεργασίας (π.χ. συνδιοργάνωση μιας ημερίδας ετησίως, όπου θα παρουσιάζονται πρωτότυπες μεταπτυχιακές εργασίες χρήσιμες για το οικοσύστημα, αλλά και για τη διαμόρφωση πολιτικών στον τομέα της κοινωνικής επιχειρηματικότητας).
- Διοργάνωση τακτικών θεματικών συναντήσεων και έκδοση ενημερωτικού υλικού από τη Διεύθυνση Κ.Α.Λ.Ο. για θέματα που αφορούν τη λειτουργία των Κοιν.Σ.Επ. και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων και τις συλλογικές διαδικασίες που ακολουθούν.

Άξονας 4: Προώθηση της συμβολής της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στην τοπική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.

Δράσεις

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των τοπικών κοινωνιών για τα οφέλη που προκύπτουν από την κοινωνική επιχειρηματικότητα, τόσο σε επίπεδο τοπικής ανάπτυξης όσο και σε επίπεδο απασχόλησης.
- Προώθηση των Τοπικών Συμφώνων Συνεργασίας των Κοιν.Σ.Επ. και των Συνεταιρισμών Εργαζομένων με ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς.
- Στοχευμένες παρεμβάσεις σε συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση και στήριξη της δημιουργίας συνεταιριστικών σχημάτων (Κοιν.Σ.Επ. – Συνεταιρισμοί Εργαζομένων), οι οποίες θα συμβάλλουν στην κάλυψη κοινωνικών αναγκών και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Άξονας 5: Αξιοποίηση της κοινωνικής επιχειρηματικότητας ως εργαλείο κοινωνικής ένταξης και καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, λαμβάνοντας υπόψη ότι στον τομέα της κοινωνικής ένταξης ο αριθμός των κοινωνικών επιχειρήσεων είναι περιορισμένος.

Δράσεις

- Καμπάνια ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των δημόσιων φορέων για τις Συμβάσεις Κοινωνικής Αναφοράς και ειδικότερα για τη δυνατότητα ανάθεσης συμβάσεων κατ' αποκλειστικότητα σε φορείς Κ.Α.Λ.Ο. που στοχεύουν στην ένταξη ευάλωτων ομάδων (ν.4412/16).

- Βελτίωση του θεσμικού πλαισίου και καμπάνια στοχευμένης ενημέρωσης. Στόχος για την επόμενη διετία η αύξηση των Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης κατά 50%.
- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής αυτοδιοίκησης για τη στήριξη και ενθάρρυνση ανάπτυξης κοινωνικών επιχειρήσεων ένταξης ευάλωτων ομάδων.
- Διερεύνηση της δυνατότητας διατήρησης του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης για ένα έως δύο χρόνια σε μέλη-εργαζόμενους σε Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων.
- Συνεργασία με Ο.Α.Ε.Δ. και Ε.Σ.Α.ΜΕ.Α. για την ενθάρρυνση δημιουργίας Κοιν.Σ.Επ. Ένταξης Ευάλωτων Ομάδων.
- Διακρατικές συνεργασίες με σκοπό την ενημέρωση και την προώθηση καλών πρακτικών.

Άξονας 6: Ενίσχυση της πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία.

Δράσεις:

- Αξιοποίηση των υποστηριζόμενων χρηματοδοτήσεων στο πλαίσιο υλοποίησης του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Απασχόληση και την Κοινωνική Καινοτομία [Employment and Social Innovation (EaSI) - Guarantee Facility] και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων [European Fund for Strategic Investments (EFSI)].
- Ενημέρωση – στήριξη φορέων κοινωνικής επιχειρηματικότητας για τη διερεύνηση και αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων [Social Investment Fund (SIF)].
- Στήριξη του Crowdfunding, το οποίο είναι ένας απλός και πρόσφορος τρόπος συγκέντρωσης μικρών κεφαλαίων για ένα έργο μέσω μιας κοινότητας που μοιράζεται τα ίδια συμφέροντα. Συγκεκριμένα, στήριξη μιας πλατφόρμας που θα συγκεντρώνει το δίκτυο των κοινωνικών επιχειρηματιών και των υποστηρικτών τους. Ο στόχος αυτής της πλατφόρμας θα είναι να αναπτύξει τις ιδέες υψηλού δυναμικού, που αναδύονται από την κοινότητα, και να μετατρέψει την πρώτη σε πραγματικότητα μέσω της συλλογής κεφαλαίων. Επίσης, θα προωθήσει τις εκστρατείες ταλαντούχων και ιδιαίτερα υποκινούμενων ανθρώπων σε διάφορους τομείς. Εάν κάθε μέλος συμβάλλει, με λίγη υποστήριξη, είναι δυνατό στο εγγύς μέλλον να πραγματοποιήσει μεγαλύτερα έργα (παράδειγμα καλής πρακτικής στην Πορτογαλία)
- Υλοποίηση της ΑΠ: 9.6415/14-11-2019 Απόφασης επικαιροποίησης του Υποέργου (01) «Εθνικό Σχέδιο προβολής της Κ.Α.Ο. και εκπαίδευση των στελεχών των Κέντρων Στήριξης» της Πράξης «**Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση της Κ.Α.Ο.**» με κωδικό ΟΠΣ 5039873 συνολικού **προϋπολογισμού 2.000.000€**, το οποίο περιλαμβάνει τις ακόλουθες δέσμες δράσεων:
 - Σχεδιασμός Επικοινωνιακού Σχεδίου προβολής της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Κ.Α.Ο.).
 - Ηλεκτρονική Πλατφόρμα Διασύνδεσης: Επέκταση και αναβάθμιση των λειτουργιών της διαδραστικής πλατφόρμας <https://foreis-kalo.gr/> με νέες λειτουργίες και δυνατότητες, που θα την καταστήσουν πιο ολοκληρωμένο

και αποτελεσματικό εργαλείο δικτύωσης, και θα εξασφαλιστεί η λειτουργική της συντήρηση.

- Εκθέσεις (ΕΧΡΟ) Κ.ΑΛ.Ο. Ο θεσμός της ετήσιας Έκθεσης Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (Social and Solidarity Economy Expo), εγκαινιάστηκε ήδη από τον Νοέμβριο του 2017 με την υλοποίηση της πρώτης Έκθεσης Κ.ΑΛ.Ο., επαναλήφθηκε το Νοέμβριο του 2018 με τη 2η Έκθεση Κ.ΑΛ.Ο. και προβλέπεται η συστηματική επανάληψή της μέχρι το έτος 2023.
- Έντυπο, ηλεκτρονικό και άλλο υλικό προβολής του θεσμού της Κ.ΑΛ.Ο. και του έργου των φορέων της, καθώς και προβολή των Δράσεων που προωθούνται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων.
- Εκδηλώσεις δημοσιότητας και λοιπές θεματικές συναντήσεις (Workshops, ενημερωτικές συναντήσεις, ημερίδες, συνέδρια, εκδηλώσεις βράβευσης φορέων Κ.ΑΛ.Ο., κ.λπ.)
- Εθνική καμπάνια ενίσχυσης της αγοράς προϊόντων και υπηρεσιών Κοιν.Σ.Επ. και άλλων φορέων Κ.ΑΛ.Ο. από φορείς του Δημοσίου, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ., επιχειρήσεις, ιδιώτες και το ευρύ κοινό, τύπου 'buy social'.
- Εκπαίδευση/ενίσχυση δεξιοτήτων των στελεχών των Κέντρων Στήριξης.

Λίστα Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1. Μηνιαία εξέλιξη υποβολής αρχικών αιτήσεων εγγραφής	14
Διάγραμμα 2. Πορεία αιτήσεων που υποβλήθηκαν στο Τμήμα Μητρώου 31/5/2020).....	14
Διάγραμμα 3. Γεωγραφική κατανομή των Κέντρων Στήριξης.....	27
Διάγραμμα 4. Αριθμός και ειδικότητες των εργαζομένων στα Κέντρα Στήριξης	28
Διάγραμμα 5. Δράσεις δημοσιότητας – ενημέρωσης των Κέντρων Στήριξης (από τον Μάιο έως τον Νοέμβριο 2019)	29
Διάγραμμα 6. Τοπικές συνεργασίες των Κέντρων Στήριξης.....	30
Διάγραμμα 7. Φορείς/πολίτες που έχουν επικοινωνήσει ή επισκεφθεί το Κέντρο Στήριξης.....	32
Διάγραμμα 8. Προφίλ επισκεπτών των Κέντρων Στήριξης	33
Διάγραμμα 9. Πηγές πληροφόρησης Φορέων/πολιτών για τη λειτουργία των Κέντρων Στήριξης.....	34
Διάγραμμα 10. Εργασιακό προφίλ επισκεπτών για την ίδρυση νέου Φορέα Κ.Α.Ο.	35
Διάγραμμα 11. Νομική μορφή κοινωνικής συνεταιριστικής επιχείρησης που επιθυμούν να συστήσουν οι πολίτες	36
Διάγραμμα 12. Φορείς που ζήτησαν συμβουλευτική για την ένταξη στο Ειδικό Μητρώο Άλλων Φορέων Κ.Α.Ο.	36
Διάγραμμα 13. Συμβουλευτική όσον αφορά τις διοικητικές διαδικασίες	37
Διάγραμμα 14. Συμβουλευτική για άλλα θέματα πέραν των διοικητικών διαδικασιών	38
Διάγραμμα 15. Αιτήσεις – παρεχόμενες υπηρεσίες ενημέρωσης για πηγές χρηματοδότησης και δημιουργία επιχειρηματικού σχεδίου	38
Διάγραμμα 16. Αιτήσεις – άλλες παρεχόμενες υπηρεσίες	39
Διάγραμμα 17. Ανίχνευση δυσχερειών που αντιμετωπίζουν οι υφιστάμενοι Φορείς Κ.Α.Ο.	40
Διάγραμμα 18. Καταγραφή και ιεράρχηση των παραγόντων που λειτουργούν ανασταλτικά στη δημιουργία νέων Φορέων Κ.Α.Ο.	41
Διάγραμμα 19. Προτάσεις ενίσχυσης του πεδίου της Κ.Α.Ο.....	42
Διάγραμμα 20. Επιθυμητή μορφή συνεργασίας των Κέντρων Στήριξης με τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο.....	43
Διάγραμμα 21. Οι θεματικές ενότητες που επιλέγουν τα Κέντρα Στήριξης για τη συνδιοργάνωση με τη Διεύθυνση Κ.Α.Ο. ενημερωτικών συναντήσεων	44

Διάγραμμα 22. Δημόσιες πολιτικές που τα Κέντρα Στήριξης θεωρούν σημαντικές για την ενίσχυση του πεδίου της Κ.ΑΛ.Ο.	45
Διάγραμμα 23. Ο αριθμός των εγγραφών των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά έτος.	56
Διάγραμμα 24. Λόγοι διαγραφής φορέων του ν.4430/2019	59
Διάγραμμα 25. Αριθμός εγγραφών των Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά έτος και εναπομείναντες εγγεγραμμένοι φορείς στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στις 31/5/2020, βάσει του έτους ίδρυσής τους.....	60
Διάγραμμα 26. Ο αριθμός των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. την περίοδο 2014-2018.....	62
Διάγραμμα 27. Η μεταβολή του αριθμού των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά περιφέρεια στο χρονικό διάστημα 2015-2018	64
Διάγραμμα 28. Περιφερειακή κατανομή των Ετήσιων Μονάδων Εργασίας (ΕΜΕ) των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. τα έτη 2017-2018	65
Διάγραμμα 29. Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) φορέων Κ.ΑΛ.Ο. από τον γενικό πληθυσμό και από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες το έτος 2017.....	66
Διάγραμμα 30. Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) φορέων Κ.ΑΛ.Ο. από τον γενικό πληθυσμό και από κοινωνικά ευάλωτες ομάδες το έτος 2018.....	66
Διάγραμμα 31. Σύνολο κύκλου εργασιών των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. τα έτη 2014 έως 2018 (€).....	67
Διάγραμμα 32. Η κατανομή των φορέων ανά κατηγορία μεγέθους του κύκλου εργασιών το 2018	68
Διάγραμμα 33. Σύνολο κύκλου εργασιών των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. τα έτη 2015 έως 2018 ανά περιφέρεια (€).....	70

Λίστα Πινάκων

Πίνακας 1.	Κατανομή αιτήσεων ανά είδος (έως 31/5/2020)	13
Πίνακας 2.	Κατανομή των αποφάσεων σχετικά με τις υποβληθείσες αιτήσεις (31/5/2020)	15
Πίνακας 3.	Τοπικές συνεργασίες των Κέντρων Στήριξης.....	30
Πίνακας 4.	Στοιχεία Μητρώου Κοινωνικής Οικονομίας του ν.4019/2011 έως 31/10/2016.	54
Πίνακας 5.	Νομική μορφή φορέων Κοινωνικής Οικονομίας (ν.4019/2011) οι οποίοι ολοκλήρωσαν τη διαδικασία μετάπτωσης στο νέο θεσμικό πλαίσιο (ν.4430/2016)	55
Πίνακας 6.	Περιφερειακή κατανομή των φορέων του Γενικού Μητρώου Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. του ν.4430/2016 (31/5/2020)	57
Πίνακας 7.	Κατανομή ανά νομική μορφή των φορέων του Μητρώου Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας (31/5/2020)	58
Πίνακας 8.	Κατανομή ανά νομική μορφή των φορέων του Ειδικού Μητρώου Άλλων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. (31/5/2020)	58
Πίνακας 9.	Εναπομείναντες εγγεγραμμένοι Φορείς στο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. στις 31/5/2020, βάσει του έτους ίδρυσής τους	59
Πίνακας 10.	Κατανομή των Φορέων βάσει του αριθμού των μελών τους (31/5/2020).....	60
Πίνακας 11.	Κατανομή Κοιν.Σ.Επ. και Συνεταιρισμών Εργαζομένων κατά τάξη μεγέθους του αριθμού των εργαζομένων τους (31/5/2020)	61
Πίνακας 12.	Κατανομή Άλλων Φορέων Κ.ΑΛ.Ο. κατά τάξη μεγέθους του αριθμού των εργαζομένων τους (31/5/2020)	61
Πίνακας 13.	Περιφερειακή κατανομή των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. τα έτη 2017 και 2018.....	63
Πίνακας 14.	Η κατανομή των φορέων ανά κατηγορία μεγέθους του κύκλου εργασιών το 2018	68
Πίνακας 15.	Κύκλος εργασιών των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. ανά περιφέρεια της χώρας τα έτη 2017 και 2018 (€).....	69
Πίνακας 16.	Κατανομή των φορέων Κ.ΑΛ.Ο. σύμφωνα με τα κέρδη και τις ζημίες τα έτη 2017 και 2018 (€).....	72
Πίνακας 17.	Ο αριθμός των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., η απασχόληση και ο κύκλος εργασιών ανά τομέα οικονομικής δραστηριότητας.....	73
Πίνακας 18.	Ποσοστιαία κατανομή των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., της απασχόλησης και του κύκλου εργασιών τους κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας	74
Πίνακας 19.	Ο αριθμός των φορέων Κ.ΑΛ.Ο., η απασχόληση και ο κύκλος εργασιών τους κατά νομική μορφή.....	78

Πίνακας 20. Ποσοστιαία κατανομή των φορέων Κ.Α.Ο., της απασχόλησης και του κύκλου εργασιών τους κατά νομική μορφή 79

Πίνακας 21. Ο αριθμός των φορέων Κ.Α.Ο., η απασχόληση και ο κύκλος εργασιών κατά ΚΑΔ. 94

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Πίνακας 21. Ο αριθμός των φορέων Κ.Α.Λ.Ο., η απασχόληση και ο κύκλος εργασιών κατά ΚΑΔ.

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %	
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018
01-03	Φυτική και ζωική παραγωγή, θήρα και συναφείς δραστηριότητες (01)-Δασοκομία και υλοτομία (02)-Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια (03)	7	10	12	1,4	1,9	-	2,2	0,0	0,2	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	173.334	39.194	47.180	0,1	0,1
10	Βιομηχανία τροφίμων	4	15	14	2,2	2,2	-	10,4	2,8	0,9	0,2	-	4,6	1,4	1,8	0,5	17.779	400.188	229.651	1,2	0,7
11	Ποτοποιία	-	1	1	0,1	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0	4.506	0,0	0,0
13	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών	-	1	1	0,1	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	9.337	3.921	0,0	0,0
14	Κατασκευή ειδών ένδυσης	3	2	1	0,3	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	19.941	6.272	2.666	0,0	0,0
16	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελδό, εκτός από έπιπλα-κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	1	1	1	0,1	0,2	-	0,5	0,2	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0	2.085	5.591	0,0	0,0
17	Χαρτοποιία και κατασκευή χάρτινων προϊόντων	-	1	1			-	1,0	0,6			-	0,0	0,0			-	30.241	22.146		
18	Εκτυπώσεις και	1	1	1	0,1	0,2	-	0,2	0,6	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	6.524	13.357	14.242	0,0	0,0

ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΩΝ
2019-2020

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %		
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	
	αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων																					
20	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	2	3	-	0,4	-	-	2,2	-	0,2	-	-	0,0	-	0,0	-	5.542	103.728	-	0,3	-	
23	Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	1	1	2	0,1	0,3	-	0,0	2,0	0,0	0,2	-	0,0	2,0	0,0	0,7	267	30.463	44.822	0,1	0,1	
25	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	-	1	1			-	0,0	0,0			-	0,0	0,0			-	10.393	13.608			
31	Κατασκευή επίπλων	1	1	1	0,1	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	22.430	12.568	28.326	0,0	0,1	
32	Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες	6	13	9	1,9	1,4	-	4,5	5,2	0,4	0,4	-	2,2	4,0	0,9	1,4	142.512	194.347	154.650	0,6	0,5	
33	Επισκευή και εγκατάσταση μηχανημάτων και εξοπλισμού	-	-	1	-	0,2	-	-	1,0	-	0,1	-	-	0,0	-	0,0	-	-	1.045	-	0,0	
35	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	-	1	1	0,1	0,2	-	0,1	1,1	0,0	0,1	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	4.941	22.430	0,0	0,1	
38	Συλλογή, επεξεργασία και διάθεση απορριμμάτων· ανάκτηση υλικών	8	10	14	1,4	2,2	-	3,2	4,8	0,3	0,4	-	1,5	2,3	0,6	0,8	128.250	199.641	162.013	0,6	0,5	
41	Κατασκευές κτιρίων	-	1	5	0,1	0,8	-	1,0	3,4	0,1	0,3	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	14.132	162.087	0,0	0,5	

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %		
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	
42	Έργα πολιτικού μηχανικού	-	1	-	0,1	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-	0,0	-	-	-	18.138	-	0,1	-
43	Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	3	4	4	0,6	0,6	-	4,1	1,5	0,3	0,1	-	0,0	0,0	0,0	0,0	45.305	96.035	135.385	0,3	0,4	
46	Χονδρικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	28	40	40	5,8	6,2	-	8,7	13,9	0,7	1,2	-	1,2	0,0	0,5	0,0	312.238	1.388.253	1.033.352	4,0	3,1	
47	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	29	43	44	6,2	6,8	-	34,7	31,2	2,9	2,7	-	1,6	8,6	0,6	2,9	895.682	1.969.370	1.948.240	5,7	5,8	
49	Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών	3	1	3	0,1	0,5	-	2,8	2,0	0,2	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	220.428	73.933	83.787	0,2	0,2	
52	Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	-	-	1			-	-	0,0			-	-	0,0			-	-	0			
53	Ταχυδρομικές και ταχυμεταφορικές δραστηριότητες	1	3	3	0,4	0,5	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	62.530	28.420	8.022	0,1	0,0	
55	Καταλύματα	-	3	2	0,4	0,3	-	2,0	1,1	0,2	0,1	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	167.584	59.592	0,5	0,2	
56	Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	50	88	61	12,8	9,5	-	259,2	302,8	22,0	26,0	-	86,1	111,7	34,7	38,2	2.414.443	6.811.756	7.004.760	19,7	20,7	
58	Εκδοτικές δραστηριότητες	9	12	10	1,7	1,6	-	1,9	2,8	0,2	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	50.263	106.111	75.795	0,3	0,2	

ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΩΝ
2019-2020

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %	
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018
59	Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων, ηχογραφήσεις και μουσικές εκδόσεις	6	14	12	2,0	1,9	-	3,9	6,1	0,3	0,5	-	3,7	2,2	1,5	0,7	216.964	415.583	400.500	1,2	1,2
60	Δραστηριότητες προγραμματισμού και ραδιοτηλεοπτικών εκπομπών	-	-	1	-	0,2	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0	-	0,0
61	Τηλεπικοινωνίες	-	1	1	0,1	0,2	-	0,0	3,0	0,0	0,3	-	0,0	3,0	0,0	1,0	-	2.750	21.235	0,0	0,1
62	Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών υπολογιστών, παροχής συμβουλών και συναφείς δραστηριότητες	9	11	8	1,6	1,2	-	11,0	9,7	0,9	0,8	-	2,0	0,0	0,8	0,0	98.192	321.390	176.588	0,9	0,5
63	Δραστηριότητες υπηρεσιών πληροφορίας	6	13	14	1,9	2,2	-	2,0	2,8	0,2	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	57.912	120.608	79.047	0,3	0,2
66	Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες	1	1	1	0,1	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	0	45.000	15.298	0,1	0,0
68	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	2	4	1	0,6	0,2	-	3,7	2,9	0,3	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	5.646	256.206	13.580	0,7	0,0
69	Νομικές και λογιστικές	2	2	1	0,3	0,2	-	2,0	0,1	0,2	0,0	-	2,0	0,0	0,8	0,0	64.409	21.055	19.674	0,1	0,1

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %		
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	
	δραστηριότητες																					
70	Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων· δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης	13	31	32	4,5	5,0	-	14,5	17,4	1,2	1,5	-	0,6	0,8	0,3	0,3	130.316	838.181	805.197	2,4	2,4	
71	Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών· τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	1	6	5	0,9	0,8	-	0,9	7,5	0,1	0,6	-	0,0	1,0	0,0	0,3	3.985	63.174	191.575	0,2	0,6	
72	Επιστημονική έρευνα και ανάπτυξη	6	9	5	1,3	0,8	-	87,1	44,2	7,4	3,8	-	17,0	0,0	6,9	0,0	125.903	2.320.751	2.069.071	6,7	6,1	
73	Διαφήμιση και έρευνα αγοράς	9	12	9	1,7	1,4	-	3,6	2,9	0,3	0,2	-	0,2	1,0	0,1	0,3	153.523	200.462	98.314	0,6	0,3	
74	Άλλες επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	3	7	9	1,0	1,4	-	7,0	9,4	0,6	0,8	-	0,0	0,0	0,0	0,0	163.891	205.643	331.801	0,6	1,0	
77	Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης	2	2	1	0,3	0,2	-	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0	3.910	7.261	0	0,0	0,0	
78	Δραστηριότητες απασχόλησης	-	-	1	-	0,2	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0	-	0,0	
79	Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων	5	14	10	2,0	1,6	-	5,5	6,2	0,5	0,5	-	1,1	1,7	0,4	0,6	141.189	259.100	246.491	0,8	0,7	

ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΩΝ
2019-2020

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %		
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	
	ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες																					
80	Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας	-	-	1	-	0,2	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0,0	-	0,0	-	-	0	-	0,0	
81	Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους	16	17	17	2,5	2,6	-	164,1	153,4	13,9	13,2	-	87,8	93,0	35,4	31,8	1.909.944	1.898.468	2.622.277	5,5	7,8	
82	Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις	22	39	33	5,7	5,1	-	9,3	15,8	0,8	1,4	-	0,0	1,9	0,0	0,7	283.575	373.019	564.309	1,1	1,7	
84	Δημόσια διοίκηση και άμυνα· υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	11	9	5	1,3	0,8	-	30,9	10,6	2,6	0,9	-	7,0	0,0	2,8	0,0	585.460	384.234	212.452	1,1	0,6	
85	Εκπαίδευση	42	56	65	8,1	10,1	-	63,1	42,9	5,3	3,7	-	3,0	0,4	1,2	0,1	1.303.291	1.084.718	1.062.015	3,1	3,1	
86	Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	17	25	40	3,6	6,2	-	12,4	25,4	1,0	2,2	-	3,0	0,0	1,2	0,0	237.295	288.059	573.091	0,8	1,7	
87	Δραστηριότητες βοήθειας με	-	4	4	0,6	0,6	-	275,5	291,4	23,4	25,0	-	6,0	35,0	2,4	12,0	-	10.627.342	8.051.488	30,8	23,8	

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %		
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	
	παροχή καταλύματος																					
88	Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος	12	29	20	4,2	3,1	-	23,2	12,7	2,0	1,1	-	4,4	0,0	1,8	0,0	294.547	377.037	270.563	1,1	0,8	
90	Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση	22	31	31	4,5	4,8	-	38,6	12,6	3,3	1,1	-	1,0	2,0	0,4	0,7	389.174	587.926	572.665	1,7	1,7	
91	Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες	2	5	4	0,7	0,6	-	0,3	1,2	0,0	0,1	-	0,0	0,0	0,0	0,0	9.522	5.000	41.006	0,0	0,1	
93	Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας	8	25	23	3,6	3,6	-	9,8	8,9	0,8	0,8	-	0,0	0,0	0,0	0,0	38.763	202.560	237.083	0,6	0,7	
94	Δραστηριότητες οργανώσεων	34	52	36	7,5	5,6	-	42,9	44,8	3,6	3,9	-	9,5	2,8	3,8	1,0	584.576	1.146.414	3.002.667	3,3	8,9	
95	Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης	1	3	1	0,4	0,2	-	2,3	1,1	0,2	0,1	-	0,0	0,0	0,0	0,0	1.138	47.011	22.328	0,1	0,1	
96	Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών	6	10	18	1,4	2,8	-	27,7	54,2	2,3	4,7	-	2,6	17,7	1,0	6,0	325.624	702.543	837.385	2,0	2,5	

ΕΚΘΕΣΗ ΕΤΩΝ
2019-2020

ΚΑΔ	ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΝΕΡΓΩΝ ΦΟΡΕΩΝ			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ (ΕΜΕ)*			ΠΟΣΟΣΤΑ %		ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (€)			ΠΟΣΟΣΤΑ %	
		2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018	2016	2017	2018	2017	2018
ΣΥΝΟΛΟ		415	690	643	100	100	-	1.179,6	1.164,0	100	100	-	248,1	292,4	100	100	11.646.215	34.531.982	33.805.518	100	100

Πηγή: Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο.

*Οι Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) παρουσιάζονται από το έτος 2017 και έπειτα, δηλαδή μετά τη διαδικασία μετάπτωσης και ένταξης των φορέων Κ.Α.Λ.Ο. στο Νέο Γενικό Μητρώο Φορέων Κ.Α.Λ.Ο. σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4430/16.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Ενότητα 1 από 8

Ερωτηματολόγιο προς τα Κέντρα Στήριξης της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας

Περιγραφή φόρμας

Στοιχεία Κέντρου Στήριξης - Γεωγραφική εμβέλεια

Περιγραφή (προαιρετικό)

1. Επωνυμία Κέντρου Στήριξης *

Κείμενο σύντομης απάντησης

2. Περιφερειακή Ενότητα (εάν το Κέντρο Στήριξης έχει αναπτύξει δραστηριότητα ευρύτερα της προβλεπόμενης περιοχής, παρακαλούμε αναφέρετε και την περιοχή αυτή). *

Κείμενο σύντομης απάντησης

3. Αριθμός των εργαζομένων στο Κέντρο Στήριξης *

Κείμενο σύντομης απάντησης

4. Ειδικότητες των εργαζομένων στο Κέντρο Στήριξης *

Κείμενο σύντομης απάντησης

Ενότητα 2 από 8

Δράσεις δημοσιότητας - ενημέρωσης

Περιγραφή (προαιρετικό)

5. Ποιες από τις παρακάτω ενέργειες δημοσιότητας - ενημέρωσης για θέματα της Κ.Α.Ο. πραγματοποιήθηκαν μέχρι σήμερα από το Κέντρο Στήριξης; *

- Διοργάνωση ημερίδων
- Εκδηλώσεις παρουσίασης και προβολής καλών πρακτικών
- Συμμετοχή σε συνέργειες και κοινές δράσεις με Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού ή άλλα Ν.Π.Δ.Δ ή Ν.Π.Ι.Δ.
- Διοργάνωση θεματικών εργαστηρίων
- Άλλο...

Ενότητα 3 από 8

Τοπικές συνεργασίες

Περιγραφή (προαιρετικό)

6. Στο πλαίσιο της λειτουργίας του Κέντρου Στήριξης και προκειμένου να επιτύχετε την αποστολή σας, με ποιους/ποιες από τους/τις παρακάτω συνεργάζεστε; *

- Ερευνητικοί Φορείς/Ινστιτούτα/Ιδρύματα
- Πανεπιστήμια
- Συνεταιριστικές Τράπεζες
- Επιμελητήρια
- Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές
- ΟΑΕΔ
- Κοινωνικές Υπηρεσίες
- Συνδικαλιστικοί και άλλοι φορείς
- Άλλο...

7. Σε περίπτωση που συνεργάζεστε με κάποιους/ες από τους/τις παραπάνω φορείς, παρακαλούμε να τους/τις καταγράψετε επιγραμματικά.

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

Ενότητα 4 από 8

Επισκεψιμότητα - Πηγή πληροφόρησης

Περιγραφή (προαιρετικό)

8. Πόσοι, κατά προσέγγιση, έχουν επικοινωνήσει/επισκεφθεί μέχρι σήμερα (με φυσική παρουσία, τηλεφωνικά, με μηνύματα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) το Κέντρο Στήριξης σας: *

	0-5	6-10	11-20	21-30	>30
Υφιστάμενοι Φ...	☐	☐	☐	☐	☐
Πολίτες - Φυσι...	☐	☐	☐	☐	☐
Άλλοι Φορείς (...)	☐	☐	☐	☐	☐

9. Τα άτομα που επικοινωνήσαν/επισκέφθηκαν το Κέντρο Στήριξης σας, ήταν: (ιεραρχήστε την επικοινωνία/επισκεψιμότητα με βάση την κλίμακα: 0=κανένας/καμία, 1=ελάχιστοι/ες, 2=αρκετοί/ες, 3=πολλοί/ες, 4=πάρα πολλοί/ες). *

	0	1	2	3	4
Νόμιμοι εκπρό...	☐	☐	☐	☐	☐
Μέλη Φορέα Κ....	☐	☐	☐	☐	☐
Εργαζόμενοι/ε...	☐	☐	☐	☐	☐
Εκπρόσωποι Εν...	☐	☐	☐	☐	☐
Επαγγελματίες ...	☐	☐	☐	☐	☐
Πολίτες που εν...	☐	☐	☐	☐	☐

10. Όσοι πολίτες επικοινωνήσαν/επισκέφθηκαν το Κέντρο Στήριξης, ενημερώθηκαν για τη λειτουργία του Κέντρου από: *

- Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων
- Ενέργειες δημοσιότητας του Κέντρου Στήριξης (ημερίδες, ΜΜΕ, φυλλάδια κλπ)
- Υπηρεσίες ΟΤΑ ά και 'β βαθμού
- Κέντρα Κοινότητας
- ΟΑΕΔ
- Φορείς , Ενώσεις και Δίκτυα Κ.Α.Ο.
- Άλλο...

11. Ποια είναι η υφιστάμενη εργασιακή κατάσταση των φυσικών προσώπων που έχουν προσέλθει στο Κέντρο Στήριξης για να ζητήσουν πληροφορίες/συμβουλευτική για την ίδρυση νέου Φορέα Κ.Α.Ο. και ποια είναι η συχνότητα εμφάνισής τους (ιεραρχήστε τις παρακάτω ομάδες με βάση την κλίμακα: 0=κανένας/καμία, 1=ελάχιστοι/ες, 2=αρκετοί/ες, 3=πολλοί/ες, 4=πάρα πολλοί/ες): *

	0	1	2	3	4
Εργαζόμενος/η...	☐	☐	☐	☐	☐
Εργαζόμενος/η...	☐	☐	☐	☐	☐
Ανεργος/η	☐	☐	☐	☐	☐
Συνταξιούχος	☐	☐	☐	☐	☐
Ελεύθεροι επα...	☐	☐	☐	☐	☐

12. Οι πολίτες που έχουν επικοινωνήσει μέχρι σήμερα με το Κέντρο Στήριξης σας, έχουν ζητήσει *
πληροφορίες/συμβουλευτική για την ίδρυση (ιεραρχήστε τις παρακάτω κατηγορίες με βάση την
κλίμακα: 0=απουσία ενδιαφέροντος, 1=ελάχιστοι πολίτες, 2=αρκετοί πολίτες, 3=πολλοί πολίτες,
4=οι περισσότεροι πολίτες):

	0	1	2	4
Κοινωνικής Συνετα...	☐	☐	☐	☐
Κοινωνικής Συνετα...	☐	☐	☐	☐
Κοινωνικής Συνετα...	☐	☐	☐	☐
Συνεταιρισμού Εργ...	☐	☐	☐	☐

13. Πόσα νομικά πρόσωπα των ακόλουθων κατηγοριών έχουν προσέλθει έως σήμερα στο *
Κέντρο Στήριξης για να ζητήσουν πληροφορίες/συμβουλευτική για την ένταξή τους στο Ειδικό
Μητρώο Άλλων Φορέων Κ.Α.Ο.; (παρακαλούμε σημειώστε τον αριθμό)

	0	1	2	3	4	5	>5
Αγροτικός ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αστικός Σ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Αστική ετα...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Σωματεία	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ενεργειακ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Λοιπές νομ...	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ενότητα 5 από 8

Αιτήσεις - Παρεχόμενες υπηρεσίες

Περιγραφή (προαιρετικό)

14. Σε ποιες από τις παρακάτω υπηρεσίες έχετε προσφέρει συμβουλευτική/υποστήριξη ως Κέντρο Στήριξης και πόσο συχνά (ιεραρχήστε τις παρακάτω κατηγορίες με βάση την κλίμακα: 0=ποτέ, 1=ελάχιστες φορές, 2=συχνά, 3=αρκετά συχνά, 4=πολύ συχνά). *

	0	1	2	3	4
Ενημέρωση για ...	☐	☐	☐	☐	☐
Αίτηση για Πισ...	☐	☐	☐	☐	☐
Αίτηση πρόσθε...	☐	☐	☐	☐	☐
Τροποποίηση σ...	☐	☐	☐	☐	☐
Αίτηση βεβαίω...	☐	☐	☐	☐	☐
Γενική πληροφ...	☐	☐	☐	☐	☐
Ενημέρωση/συ...	☐	☐	☐	☐	☐
Ενημέρωση για ...	☐	☐	☐	☐	☐
Ενημέρωση για ...	☐	☐	☐	☐	☐
Βοήθεια στη δι...	☐	☐	☐	☐	☐
Ενημέρωση για ...	☐	☐	☐	☐	☐
Υποστήριξη στ...	☐	☐	☐	☐	☐
Υποστήριξη στ...	☐	☐	☐	☐	☐
Υποστήριξη στ...	☐	☐	☐	☐	☐
Επιλογή της οι...	☐	☐	☐	☐	☐
Επιλογή της νο...	☐	☐	☐	☐	☐
Ασφαλιστική ν...	☐	☐	☐	☐	☐
Φορολογικές υ...	☐	☐	☐	☐	☐
Κοινωνικό επιχ...	☐	☐	☐	☐	☐
Συγκρότηση τη...	☐	☐	☐	☐	☐
Υποστήριξη τη...	☐	☐	☐	☐	☐

Ανίχνευση δυσχερειών

Περιγραφή (προαιρετικό)

15. Από την επαφή σας με τους υφιστάμενους Φορείς Κ.Α.Ο., ποια διαπιστώνετε ότι είναι τα ζητήματα που αντιμετωπίζουν συχνότερα; *

- Έλλειψη χρηματοδότησης και προβλήματα βιωσιμότητας
- Δυσχέρειες στη δημιουργία ενός επιχειρηματικού σχεδίου
- Έλλειψη δικτύωσης
- Γραφειοκρατικές διαδικασίες/συνεργασία με δημόσιους φορείς
- Έλλιπής πληροφόρηση για την αγορά και τις πηγές χρηματοδότησης
- Έλλιπής πληροφόρηση των μελών για τις διαδικασίες και τη λειτουργία συνεταιριστικών σχημάτων
- Εσωτερικά προβλήματα λειτουργίας των Φορέων Κ.Α.Ο.
- Άρνηση των εργαζομένων να γίνουν μέλη
- Άλλο...

16. Ποιοι διαπιστώνετε ότι είναι οι παράγοντες που λειτουργούν ανασταλτικά στη δημιουργία νέων Φορέων Κ.Α.Ο. (ιεραρχήστε τις παρακάτω κατηγορίες με βάση την κλίμακα: 0=καθόλου σημαντικό, 1=ελάχιστα σημαντικό, 2=σημαντικό, 3=πολύ σημαντικό); *

	0	1	2	3
Έλλειψη αρχικού κ...	☐	☐	☐	☐
Ανασφάλεια ως πρ...	☐	☐	☐	☐
Έλλειψη τεχνογνω...	☐	☐	☐	☐
Αδυναμία συγκρότ...	☐	☐	☐	☐
Αδυναμία επιλογής...	☐	☐	☐	☐
Έλλειψη στρατηγικ...	☐	☐	☐	☐

17. Σε συνέχεια της παραπάνω ερώτησης, εάν θεωρείτε ότι υπάρχουν κι άλλοι παράγοντες που δρουν ανασταλτικά στη δημιουργία νέων Φορέων Κ.Α.Ο., παρακαλούμε προσδιορίστε τους παράγοντες αυτούς.

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

18. Από τη μέχρι σήμερα εμπειρία σας, πού πιστεύετε ότι πρέπει να επικεντρώσετε το ενδιαφέρον σας προκειμένου να ενισχυθεί το πεδίο της Κ.Α.Ο; *

- Συντονισμένη και στοχευμένη συνεργασία με τοπικούς φορείς
- Συμβουλευτική επιχειρηματικότητας (επιχειρηματικό σχέδιο, marketing plan) για κοινωνικές επιχειρήσ...
- Ενημέρωση/συμβουλευτική για τις πηγές χρηματοδότησης των Φορέων Κ.Α.Ο.
- Ενημέρωση/συμβουλευτική για τις διαδικασίες σύστασης και λειτουργίας Κοινωνικών Συνεταιριστικώ...
- Ενημέρωση για τα πλεονεκτήματα/υποχρεώσεις των Φορέων Κ.Α.Ο
- Ενημέρωση/συμβουλευτική για το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο της Κ.Α.Ο
- Ενίσχυση της δικτύωσης των Φορέων Κ.Α.Ο.
- Δημιουργία θερμοκοιτίδων κοινωνικής επιχειρηματικότητας
- Άλλο...

Ενότητα 7 από 8

Συνεργασία με τις Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

Περιγραφή (προαιρετικό)

19. Παρακαλούμε ιεραρχήστε τις ανάγκες σας σε ό,τι αφορά τη συνεργασία σας με τη Δ/νση Κοινωνικής και Αλληλεγγύας Οικονομίας με βάση τις παρακάτω επιλογές: (0=καθόλου σημαντικό, 1=ελάχιστα σημαντικό, 2=σημαντικό, 3=πολύ σημαντικό).

	0	1	2	3
Αμφίδρομη επικοινωνία...	☐	☐	☐	☐
Συνδιοργάνωση εν...	☐	☐	☐	☐
Δημοσιοποίηση τω...	☐	☐	☐	☐

20. Σε συνέχεια της παραπάνω ερώτησης, εάν θεωρείτε σημαντική κάποια άλλη μορφή συνεργασίας με τη Δ/νση Κοινωνικής και Αλληλεγγύας Οικονομίας, παρακαλούμε προσδιορίστε τη συνεργασία αυτή.

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

21. Στο πλαίσιο συνδιοργάνωσης ενημερωτικών συναντήσεων, ποιες από τις ακόλουθες θεματικές ενότητες θα επιθυμούσατε να περιλαμβάνονται; *

- Δημόσιες πολιτικές για την Κ.Αλ.Ο. σε Ελλάδα και Ε.Ε.
- Δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς
- Καλές πρακτικές
- Κοινωνικό Επιχειρηματικό Σχέδιο
- Κοινωνική Καινοτομία
- Ασφαλιστικά - εργατικά - φορολογικά θέματα
- Διοικητικές διαδικασίες εγγραφής, έκδοσης πιστοποιητικού μέλους κ.α.
- Άλλο...

Ενότητα 8 από 8

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Περιγραφή (προαιρετικό)

22. Από την εμπειρία σας και την αλληλεπίδραση με τους Φορείς Κ.Αλ.Ο., ποιες θεωρείτε σημαντικότερες δημόσιες πολιτικές για την ενίσχυση του πεδίου της Κ.Αλ.Ο. στη χώρα μας; *

- Βελτίωση του νομικού πλαισίου
- Δημόσιες συμβάσεις κοινωνικής αναφοράς
- Συμβουλευτική και κατάρτιση των Φορέων Κ.Αλ.Ο.
- Δράσεις ενημέρωσης του κοινού, ευαισθητοποίηση, προβολή, εκθέσεις και δικτύωση
- Προγράμματα ενίσχυσης των Φορέων Κ.Αλ.Ο.
- Κοινωνικό σήμα
- Χαρτογράφηση του πεδίου και στατιστικά στοιχεία
- Ενημέρωση του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα για θεσμικά και άλλα θέματα που αφορούν τη...
- Άλλο...

23. Ειδικότερα, για τη βελτίωση του θεσμικού πλαισίου για την Κ.Αλ.Ο., παρακαλούμε περιγράψτε επιγραμματικά τις αλλαγές που κρίνετε χρήσιμες και αναγκαίες.

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης

24. Παρακαλούμε αναφέρετε συνοπτικά θέματα τα οποία δεν έχουν αναφερθεί παραπάνω και τα οποία κρίνετε σημαντικά.

Κείμενο μακροσκελούς απάντησης